

Bezpečnostní rizika při přepravě hospodářských zvířat

Bc. Leona Tomášková

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Leona Tomášková**
Osobní číslo: **L22526**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Bezpečnostní rizika při přepravě hospodářských zvířat**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši z oblasti bezpečné přepravy hospodářských zvířat.
2. Posuďte současný stav bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat.
3. Posuďte a minimalizujte bezpečnostní rizika při přepravě hospodářských zvířat.
4. Zpracujte návrh na zkvalitnění bezpečné přepravy hospodářských zvířat.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. GRANDIN, Temple. *Livestock Handling and Transport*. 5th. UK: CABI Publishing, 2019. ISBN 978 1 78639 916 8.
2. KOLEKTIV AUTORŮ. *Nesvoboda: o zneužívání zvířat lidmi*. Velká Ves: Lukáš Vincour, 2020. ISBN 978-80-270-7844-8.
3. MÜLLEROVÁ, Hana a Vojtěch STEJSKAL. *Ochrana zvířat v právu*. Praha: Academia. Společnost (Academia), 2013. ISBN 978-80-200-2317-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Miroslav Tomek, PhD.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 26. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Leona Tomášková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku bezpečnostních rizik při přepravě hospodářských zvířat a je strukturována do dvou hlavních částí: teoretické a praktické. V teoretické části je představen právní rámec týkající se přepravy zvířat, orgány a organizace, které tuto problematiku regulují. Dále je zde definován welfare zvířat a jsou uvedeny podmínky a požadavky pro bezpečnou přepravu zvířat. Praktická část práce se zabývá hodnocením současného stavu přepravy zvířat v České republice a Evropské unii, včetně statistických údajů. Dále analyzuje bezpečnostní rizika spojená s přepravou koní. Výsledkem je posouzení možných rizik pomocí metody SWOT, provedení analýzy KARS a Ishikawa diagramu. Na závěr jsou formulovány návrhy a doporučení pro zlepšení bezpečnosti přepravy koní a ostatních hospodářských zvířat.

Klíčová slova: bezpečnost, dopravce, hospodářský, přeprava, riziko, zvířata.

ABSTRACT

The diploma thesis focuses on the issue of safety risks in the transport of farm animals and is structured into two main parts: theoretical and practical. In the theoretical part, the legal framework regarding the transport of animals, the authorities and organizations that regulate this issue is presented. Furthermore, animal welfare is defined here and the conditions and requirements for the safe transport of animals are listed. The practical part of the work deals with the evaluation of the current state of animal transport in the Czech Republic and the European Union, including statistical data. It also analyzes the safety risks associated with the transport of horses. The result is an assessment of possible risks using the SWOT method, KARS analysis and Ishikawa diagram. At the end, proposals and recommendations for improving the safety of transporting horses and other farm animals are formulated.

Keywords: animals, carrier, livestock, risk, safety, transport.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala především mému vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Miroslavu Tomkovi PhD. za vstřícnost, ochotu a poskytování odborných rad. Děkuji také za odborné konzultace panu Pavlu Čechovskému, za poskytnuté podklady, odborné rady při spolupráci týkající se přepravy koní. Na závěr bych poděkovala i partnerovi, rodině, přátelům a spolužákům za jejich podporu.

Motto: *„Respekt ke zvířatům není jen morální povinností, ale také projevem naší lidskosti.“*

Peter Singer

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍL PRÁCE A METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 PRÁVNÍ RÁMEC PŘEPRAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT.....	13
1.1 HLAVNÍ PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY PŘEPRAVY ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE.....	13
1.2 HLAVNÍ MEZINÁRODNÍ PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY PŘEPRAVY ZVÍŘAT.....	14
1.3 VYBRANÉ ZÁKLADNÍ POJMY TÝKAJÍCÍ SE PŘEPRAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT.....	16
1.4 ORGÁNY ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE.....	17
1.5 ORGANIZACE ZABÝVAJÍCÍ SE OCHRANOU ZVÍŘAT.....	18
2 WELFARE ZVÍŘAT.....	20
3 PŘEPRAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT.....	23
3.1 STRUČNÁ HISTORIE PŘEPRAV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT.....	23
3.2 ZÁSADY MANIPULACE S HOSPODÁŘSKÝMI ZVÍŘATY.....	25
3.3 DRUHY PŘEPRAV ZVÍŘAT.....	29
3.3.1 Komerční přeprava zvířat.....	29
3.3.2 Nekomerční přeprava zvířat.....	30
3.4 PODMÍNKY PRO PŘEPRAVU ŽIVÝCH ZVÍŘAT.....	30
3.4.1 Obecné podmínky přeprav zvířat.....	30
3.4.2 Způsobilost zvířat k přepravě.....	31
3.4.3 Dopravní prostředky pro přepravu zvířat.....	32
3.4.4 Přepravení doklady a požadavky na přepravce.....	33
3.4.5 Voda, krmivo a odpočinek během přepravy zvířat.....	34
3.4.6 Větrání ve vozidle.....	35
3.4.7 Vymezené prostory pro přepravu zvířat.....	36
4 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	38
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	39
5 ZHODNOCENÍ STAVU BEZPEČNOSTI PŘEPRAV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT.....	40
5.1 STAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE.....	40
5.2 IMPORTY ŽIVÝCH ZVÍŘAT Z EVROPSKÉ UNIE DO ČESKÉ REPUBLIKY.....	42
5.3 EXPORTY ŽIVÝCH ZVÍŘAT Z ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE.....	44
5.4 KONTROLY STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVY PŘI VNITROSTÁTNÍ PŘEPRAVĚ.....	47
5.5 KONTROLY STÁTNÍ VETERINÁRNÍ SPRÁVY PŘI MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVĚ.....	50
5.6 ZHODNOCENÍ STAVU BEZPEČNOSTI PŘEPRAV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V ČESKÉ REPUBLICE.....	51

5.7	ZHODNOCENÍ STAVU BEZPEČNOSTI PŘEPRAV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V EVROPSKÉ UNII	54
6	BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA PŘEPRAV VYBRANÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZVÍŘETE	58
6.1	APLIKACE METODY SWOT ANALÝZY NA PŘEPRAVU KONÍ.....	58
6.2	APLIKACE METODY KARS NA POSOUZENÍ BEZPEČNOSTI PŘEPRAVY KONÍ	62
6.3	APLIKACE METODY ISHIKAWA DIAGRAMU NA POSOUZENÍ BEZPEČNOSTI PŘEPRAVY KONÍ.....	71
7	NÁVRH NA ZKVALITNĚNÍ BEZPEČNÉ PŘEPRAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	73
7.1	NÁVRH NA ZKVALITNĚNÍ BEZPEČNÉ PŘEPRAVY KONÍ.....	73
7.2	NÁVRH NA ZKVALITNĚNÍ BEZPEČNÉ PŘEPRAVY OSTATNÍCH HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	87
	ZÁVĚR	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	93
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	100
	SEZNAM GRAFŮ	101
	SEZNAM OBRÁZKŮ	102
	SEZNAM TABULEK.....	103
	SEZNAM PŘÍLOH.....	105

ÚVOD

Ochrana hospodářských zvířat během jejich přepravy je důležitá z etických, zdravotních a právních důvodů. Hospodářská zvířata mají nárok na respekt a péči včetně bezpečné a pohodlné přepravy. Ta je klíčová pro minimalizaci stresu, což přispívá ke zlepšení celkového zdraví a welfare zvířat a také v konečném důsledku na kvalitu produktů. Veřejnost stále více dbá na etické zacházení se zvířaty a kvalitu živočišných produktů.

Tato diplomová práce se zaměřuje na bezpečnostní rizika při přepravě hospodářských zvířat. Bezpečnostní rizika jsou situace, které mohou ohrozit zdraví, pohodu nebo bezpečnost přepravovaných zvířat, jakož i bezpečnost osob zapojených do přepravy. Tato rizika mohou vzniknout z mnoha důvodů, a to nedostatečného zabezpečení nebo chybné manipulace se zvířaty, dále nepříznivých podmínek během přepravy jako je hlučné prostředí, nedostatečná ventilace, špatné hygienické podmínky, které mohou způsobit stres a úzkost, což má negativní dopad na zdraví a pohodu zvířat. Mezi další rizika mohou být zahrnuty extrémní povětrnostní podmínky, technické závady, nedostatečně zabezpečené přepravní prostředky, nedostatečná údržba vozidel a nedodržování předpisů a právních požadavků, což může vyústit v dopravní nehodu a zranění či úmrtí jak přepravovaných zvířat, tak i přepravce samotného. Je důležité identifikovat tato rizika a přijmout opatření k jejich minimalizaci a prevenci, aby se zajistila bezpečná a bezproblémová přeprava zvířat.

V teoretické části jsou zahrnuty nejdůležitější právní předpisy, které uvádějí čtenáře do problematiky ochrany zvířat a podmínky pro jejich přepravu. Jsou uvedeny také nejdůležitější organizace bojující za práva zvířat a za jejich ochranu mimo jiné při přepravě. Zabývá se také welfare zvířat, která je velmi zásadní pro zachování zdraví, pohody a bezpečnosti zvířat.

Praktická část je v úvodu zaměřena na zhodnocení stavu bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat v České republice a také v Evropské unii. V rámci zhodnocení byly vybrány různé faktory, které byly analyzovány a shrnuty do výsledku hodnocení. Poté bylo vybráno hospodářské zvíře (kůň), pro které byla posuzována a minimalizována bezpečnostní rizika pomocí metody KARS a Ishikawa diagramu. Pro lepší uchopení problematiky bezpečnosti přepravy koní byla identifikována rizika prostřednictvím metody SWOT. Na závěr a výstupem této diplomové práce bylo vytvoření manuálu bezpečné přepravy koní a návrhy na zlepšení pro přepravu hospodářských zvířat.

CÍL PRÁCE A METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je posouzení bezpečnostních rizik při přepravě hospodářských zvířat.

Dílčí cíle:

- zpracování literární rešerše na dané téma,
- zhodnocení současného stavu bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat,
- posouzení a minimalizace bezpečnostních rizik při přepravě vybraného hospodářského zvířete (koně),
- vypracování manuálu pro bezpečnou přepravu koní,
- zpracování návrhu na zkvalitnění bezpečné přepravy hospodářských zvířat.

Metody:

- Získaným využitím poznatků z provedené literární rešerše byly metodou popisu objasněny důležité aspekty týkající se přepravy hospodářských zvířat, které zahrnují právní rámec, významné organizace zabývající se ochranou zvířat, vysvětlení pojmu welfare a podmínky a požadavky závazné pro přepravu zvířat.
- Brainstorming je metodika zaměřená na tvůrčí generování nápadů a řešení problémů. Účastníci skupiny přinášejí spontánně své myšlenky a nápady bez jakéhokoli hodnocení či kritiky. Cílem je maximalizovat počet nápadů a podnítit volnou myšlenku, což umožňuje objevit originální a nekonvenční přístupy k řešení daného problému. Brainstorming může probíhat jak ve skupině, tak i individuálně. Za pomoci brainstormingu byla zpracována metoda SWOT, KARS a Ishikawa diagram (Jelšovská a Peterková, 2013).
- Ishikawa diagram, známý také jako diagram rybí kosti nebo diagram příčin a následků, je grafický nástroj používaný k identifikaci a zobrazení možných příčin určitého problému nebo jevu. Z nejzávažnějších rizik během přepravy koní byla vybrána dopravní nehoda, která byla dále analyzována prostřednictvím metody Ishikawa diagramu (Ishikawův diagram, © 2011-2016).
- Kvalitativní analýza rizik s využitím jejich souvztažnosti (dále jen „KARS“), je užitečným nástrojem pro identifikaci nejpravděpodobnějších a nejzávažnějších rizik, které mohou nastat, a pro jejich rozdělení do kvadrantů podle míry nebezpečnosti.

Metodou KARS byla vybrána rizika, která jsou pro přepravu vybraného hospodářského zvířete (koní) nejrizikovější, a proto je nutné se jimi přednostně zabývat (Jelšovská a Peterková, 2013).

- Nestrukturovaný rozhovor je metoda výzkumu nebo získávání informací, která neklade pevné otázky nebo nezavádí předem stanovený rámec. Dotazující má jasnou představu o tom, co ho zajímá, ale nevytváří přesný scénář s otázkami. Dotazující se aktivně zapojuje do rozhovoru, komentuje a sdílí své zkušenosti, čímž se konverzace více podobá běžné konverzaci. Vyzdvihuje se potřeba, aby dotazující byl dobře obeznámen s tématem a cílem výzkumu. Rozhovor probíhá v určeném čase a prostoru, obvykle je zaznamenáván na diktafon. Tento rozhovor byl aplikován na přepravce koní (Jarkovská, Ph.D., © 2024).
- Metoda SWOT analýzy je užitečným nástrojem pro analýzu silných a slabých stránek, stejně jako pro identifikaci příležitostí a hrozeb. Tento přístup umožňuje identifikovat silné stránky, ale také zvýrazňuje slabé body a potenciální příležitosti a hrozby. Pomocí metody SWOT lze určit, na čem je třeba pracovat pro zlepšení a na co je vhodné se soustředit jako prioritní cíle. Metoda SWOT byla aplikována pro certifikovaného přepravce koní Pavla Čechovského a s jeho pomocí byla identifikována rizika při přepravě koní (SWOT, © 2024).

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC PŘEPRAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Ochrana zvířat je v současné době stále častěji diskutována, někdy i mnohdy emotivně, na druhou stranu je však i podceňována a přehlížena. Nahlížení na zvířata se postupem času mění vlivem modernizace přírodovědných výzkumů, které nám přinášejí překvapivé výsledky o mnoha výjimečných schopnostech zvířat, které nebyly v minulosti známé. Skutečnost, že zvířata cítí bolest a utrpení a prožívají stres, byla donedávna odmítána. Nejzásadnějším prostředkem pro ochranu zvířat je právo, a proto se již v 19. století Britové snažili zakotvit pravidla do normativní podoby (Müllerová a Stejskal, 2013).

Nyní již existuje obrovské množství právních norem mezinárodního tak i vnitrostátního práva pro ochranu zvířat a je již standardem pro každou civilizovanou společnost ukotvit ve svých normách zákon postihující týraní zvířat. Po řadu let se již také v zahraničí rozvíjí výuka a teoretické poznatky problematiky ochrany zvířat na vysokých školách. V České republice (dále jen ČR) je však tento proces v počátcích. Problematika přepravy zvířat je úzce spjatá s jejich ochranou (Müllerová a Stejskal, 2013).

Přeprava hospodářských zvířat je v ČR obsažena v několika právních předpisech, které jsou v souladu s evropskými směnicemi. Právní úprava je regulována nařízeními, zákony a vyhláškami, jejíž kombinace většího množství může snižovat uchopitelnost a přehlednost úpravy (Müllerová a Stejskal, 2013). Níže budou uvedeny stěžejní prameny právní úpravy přepravy hospodářských zvířat.

1.1 Hlavní prameny právní úpravy přepravy zvířat v České republice

Ochrana hospodářských zvířat během přepravy je součástí právních předpisů s cílem minimalizovat stres, utrpení a rizika pro zvířata. Klíčové prameny v této oblasti jsou:

- **Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání**, především jeho část třetí, která obsahuje ochranu zvířat při přepravě. Zákon popisuje obecné podmínky pro přepravu zvířat, způsobilost zvířat k přepravě, postupy přepravy, podmínky pro dopravní prostředky a odbornou způsobilost pro dopravce při přepravě zvířat (ČESKO, 1992).
- **Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon**, zejména jeho § 6-8. Zákon vymezuje přemístění a přepravu zvířat na úrovni vnitrostátní přepravy a také přepravu mezi

členskými státy Evropské unie (dále jen „EU“). Mimo jiné uvádí, že chovatel, od něhož je zvíře přemísťováno, je povinen si vyžádat veterinární osvědčení k přemístění zvířete (ČESKO, 1999).

- **Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu)** definuje povinnosti řidiče po dopravní nehodě a dále povinnost řidiče zajistit bezpečnost přepravované osoby a zvířete a bezpečnou přepravu nákladu. Řidič je také povinen zajistit přepravované zvíře tak, aby neohrozilo řidiče a přepravovanou osobu (ČESKO, 2000).
- **Vyhláška č. 4/2009 Sb., o ochraně zvířat při přepravě.** V příloze č. 3 k vyhlášce jsou uvedeny požadavky na velikost prostoru pro přepravu zvířat, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a pro přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství pro přepravu koní, skotu, ovcí a koz, prasat drůbeže a jiné (ČESKO, 2008).
- **Vyhláška č. 176/2023 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností** mimo jiné obsahuje v příloze č. 1 vzor veterinárního osvědčení a zdravotního potvrzení k přemístění zvířete a také uvádí odborné veterinární úkony prováděné chovatelem hospodářských zvířat (ČESKO, 2023).
- **Vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání** stanovuje obsah a rozsah odborného kurzu pro získání osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce silničních vozidel v souvislosti s hospodářskou činností a v příloze zobrazuje i vzor tohoto průkazu (ČESKO, 2013).

1.2 Hlavní mezinárodní prameny právní úpravy přepravy zvířat

Přeprava hospodářských zvířat v mezinárodním měřítku je regulována v různých oblastech mezinárodního práva. Mezinárodní spolupráce je zásadní pro zajištění účinné ochrany zvířat během jejich přepravy. Nejpodstatnější prameny v této oblasti jsou:

- **Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97** se týká problematiky přepravy živých zvířat mezi členskými státy EU. Zásadní úlohou nařízení je zajistit dobré životní podmínky (welfare) zvířat a eliminovat zranění nebo zbytečné utrpení zvířat. Nařízení mimo jiné určuje

obecné požadavky pro přepravu zvířat a pro samotné dopravní prostředky, povinnosti přepravce, chovatele a personálu (EU, 2004).

- **Kodex Světové organizace pro zdraví zvířat (WOAH) - Terrestrial Animal Health Code (2023)** – zejména kapitola 7 vymezuje hlavní zásady a doporučení pro dobré životní podmínky zvířat. Zabývá se přepravou zvířat po moři a přepravou zvířat po zemi jako např. plánováním samotné cesty, přípravou zvířat na cestu, konstrukcí a údržbou vozidel, zajištěním základních životních potřeb pro zvířata, postupy při mimořádné události, kontrolou nemocí, potřebnou dokumentací pro přepravu zvířat a jiné (Terrestrial Code, © 2023).
- **Sdělení č. 20/2000 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě** se vztahuje na mezinárodní přepravu hospodářských zvířat. Předmětem sdělení je zajištění kvalitních podmínek při přepravě zvířat. Klade důraz na ochranu zvířat při jejich přepravě a předcházení jejich zbytečnému utrpení (EU, 1968).
- **Sdělení č. 114/2003 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské dohody o ochraně jatečných zvířat (č. 102)** se vztahuje na přehánění, přechovávání, znehybnění, omračování a porážení skotu, prasat, králíků a drůbeže, také na dodání zvířat na jatky a jejich přechovávání až do jejich porážení (EU, 1979).
- **Nařízení Komise (EU) č. 206/2010 ze dne 12. března 2010, kterým se stanoví seznamy třetích zemí, území nebo jejich částí, z nichž je povolen vstup některých zvířat a čerstvého masa na území Evropské unie, a požadavky na veterinární osvědčení** definuje požadavky na veterinární osvědčení pro vstup živých zvířat a to skotu, prasat, ovcí a koz nebo čerstvého masa na území EU ze třetích zemí jako je např. Kanada, Nový Zéland, Švýcarsko, Island atd. (EU, 2010).

1.3 Vybrané základní pojmy týkající se přepravy hospodářských zvířat

Ochrana zvířat při přepravě používá mnoho pojmů. Níže byly vybrány stěžejní pojmy:

- **Cesta** je celá přepravní operace od místa odeslání do místa určení, včetně případné vykládky, ustájení a nakládky na místech zastávek na trase (EU, 2004).
- **Dlouhotrvající cesta** je cesta trvající více než osm hodin počínaje okamžikem pohybu prvního zvířete zásilky (EU, 2004).
- **Dopravní prostředek** je část silničního vozidla, drážního vozidla, letadla nebo lodi, určená k přepravě zboží, jakož i kontejner pro dopravu (ČESKO, 1999).
- **Hospodářské zvíře** je chované pro hospodářské nebo podnikatelské účely, jako je produkce živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin atd. Patří sem zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, drůbež a jiné (ČESKO, 1992).
- **Chovatel** je každá právnická nebo fyzická osoba, která drží nebo chová zvíře, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky apod. (ČESKO, 1992).
- **Porážka** je usmrcení jatečného zvířete za účelem využití jeho produktů, a to způsobem, který není v rozporu s předpisy na ochranu zvířat proti týrání (ČESKO, 1999).
- **Provozovatel vozidla** je vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel podle zvláštního právního předpisu nebo obdobné evidenci jiného státu (ČESKO, 2000).
- **Přeprava** je přesun zvířat prováděný jedním nebo více dopravními prostředky a související činnosti, včetně nakládky, vykládky, překládky a odpočinku, dokud není dokončena vykládka zvířat v místě určení (EU, 2004).
- **Přepravce** je fyzická nebo právnická osoba, která přepravuje zvířata na svůj vlastní účet nebo na účet třetí osoby (EU, 2004).
- **Řidič** je účastník provozu na pozemních komunikacích, který řídí motorové nebo nemotorové vozidlo anebo tramvaj; řidičem je i jezdec na zvířeti (ČESKO, 2000).
- **Zvíře** je každý obratlovec, kromě člověka, nikoli však plod nebo embryo (ČESKO, 1992).

1.4 Orgány zabývající se ochranou zvířat v České republice

V ČR existuje řada orgánů, které se zabývají ochranou zvířat při přepravě a dohlíží, zda jsou dodržovány příslušné normy a zákony. Mezi orgány ochrany hospodářských zvířat, které jsou vymezeny v zákoně č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, patří:

- **Ministerstvo zemědělství** je vrcholným orgánem ochrany zvířat v ČR a řídí Státní veterinární správu (dále jen „SVS“). Je zřízeno podle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů. Projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů ochrany hospodářských zvířat a také spolupracuje s ostatními ústředními orgány státní správy zabývajícími se ochranou nebo chovem zvířat. Mimo jiné může udělit, pozastavit nebo odejmout akreditaci školícím pracovištím k pořádání odborného kurzu pro získání osvědčení o způsobilosti pro řidiče (O ministerstvu, © 2009-2021).
- **Ústřední komise pro ochranu hospodářských zvířat** je odborný poradní orgán ochrany zvířat zřizovaný ministrem zemědělství (ČESKO, 1992).
- **Státní veterinární správa** sídlí v Praze a je zřízena na základě zákona č. 166/1999 Sb., veterinárního zákona. V čele stojí ústřední ředitel, který organizuje, řídí a kontroluje její činnost. Člení se na:
 - **Ústřední veterinární správu**, která vykonává dozor nad dodržováním povinností v oblasti ochrany zvířat, zpracovává a realizuje program ochrany zvířat, spolupracuje s orgány ochrany zvířat Rady Evropy, EU a třetích zemí a může zakázat přepravu zvířat určitým dopravcem nebo určitým dopravním prostředkem (Důvod a způsob založení, © 2023; ČESKO, 1992).
 - **Krajské veterinární správy a Městskou veterinární správu na území města Prahy**, které plní úkoly v souladu s předpisy EU upravujícími ochranu zvířat během přepravy. Vydávají, pozastavují a odebírají povolení pro dopravce a dlouhotrvající cesty a také vydávají osvědčení o schválení silničního dopravního prostředku pro přepravu hospodářských zvířat (Důvod a způsob založení, © 2023; ČESKO, 1992).

Vzájemná spolupráce výše zmíněných orgánů je klíčová pro účinný dohled a ochranu zvířat během jejich přepravy. Pro zajištění pohody a zdraví zvířat při přepravě je velmi důležité, aby byly dodržovány všechny příslušné zákony a nařízení.

1.5 Organizace zabývající se ochranou zvířat

Na celém světě existuje velké množství organizací, které se zabývají ochranou zvířat. Některé z těchto organizací mají globální působnost a hrají důležitou roli v prosazování práv a pohody zvířat. Často spolupracují s vládami, podniky a veřejností na dosažení pozitivních změn v zacházení se zvířaty. K nejvýznamnějším lze zařadit:

- **World Organisation for Animal Health** je mezivládní organizace se sídlem v Paříži. Celkem má 183 členů, kteří společně koordinují reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví zvířat, podporují dobré životní podmínky zvířat a lepší přístup k nim. Hlavním cílem organizace je zlepšit zdraví a pohodu zvířat na celém světě. Organizace přijala Kodex zdraví suchozemských zvířat (Terrestrial Animal Health Code), který se mimo jiné zabývá přepravou zvířat po moři, zemi a leteckou přepravou (Who we are, © 2023).
- **Animals' Angels** je nezisková organizace založená v roce 1998 ve Frankfurtu v Německu zabývající se ochranou zvířat při přepravě. Hlavním cílem organizace je zrušení přeprav na dlouhé vzdálenosti. Snaží se také o zajištění přeprav zvířat dle platné legislativy. Usiluje vytvořit vizi nového vztahu mezi člověkem a zvířetem, kdy člověk respektuje důstojnost zvířat a jejich právo na život. Nedostatečný welfare a dobré životní podmínky považují za mezinárodní problém pro všechny země. Zaměřují se především na hospodářská zvířata a jejich ochranu a klade velký důraz na vzájemnou spolupráci s úřady, kde podávají stížnosti a hlášení v případě zjištění nedostatků. Jádrem jejich práce je solidarita se zvířaty (About us, © 2023).
- **Eurogroup for Animals** je organizace na ochranu zvířat usilující o dobré životní podmínky zvířat na úrovni EU. Organizace spolupracuje s evropskými institucemi a má za cíl zlepšit welfare zvířat v celé EU. Buduje vztahy s Evropskou komisí, Parlamentem, Radou a s členskými státy. Prosazuje stávající právní předpisy EU týkající se dobrých životních podmínek zvířat a také nové zákony na zlepšení. Největším zájmem organizace jsou hospodářská zvířata, protože odvětví zemědělství zahrnuje obrovské množství zvířat. Do roku 2030 má stanoven cíl snížit výrobu a spotřebu živočišné výroby o 70 % v EU a Spojeném království. V oblasti přepravy hospodářských zvířat chce dosáhnout nahrazení přeprav živých zvířat obchodem pouze s masem a kadavéry (Farm Animals, © 2024; Political Advocacy, © 2024).

- **Compassion in world farming** je britská charitativní organizace pro dobré životní podmínky hospodářských zvířat založená před 50 lety. Mezi její kampaně patří snaha o ukončení veškeré dálkové přepravy zvířat, ukončení exportu zvířat z EU mimo EU, do zemí s nižšími standardy pro welfare. Usiluje o snížení maximální doby cesty uvnitř EU a to maximálně 8 hodin (u drůbeže 4 hodiny). Prosazuje porážení zvířat co nejbliže místa narození a nahradit export živých zvířat obchodem s masem (About Compassion in world farming, © 2024; Ban Live Exports, © 2024).
- **Společnost pro zvířata** je nevládní nezisková organizace založená roku 1996 se sídlem v Praze. Jejím cílem je zajištění ochrany zvířat a jejich welfare. Snaží se o uvědomění si hodnoty zvířete a aby všichni lidé měli úctu ke každému životu, včetně zvířat, protože se jedná o tvory, které cítí bolest, strach a utrpení, ale i radost stejně jako lidé a mají právo na důstojný život. Dle organizace lepší budoucnost pro zvířata znamená lepší budoucnost pro lidi a svět. Jedním z jejích kampaní je Stop transportům se zvířaty, kde usiluje o zákaz přepravy dlouhotrvajících cest nad 8 hodin u savců a nad 4 hodiny u drůbeže, protože zvířata při takových přepravách velmi strádají a trpí. Dlouhotrvající přepravy se snaží nahradit přepravou masa a živočišných produktů (O nás, © 2023; Za lepší svět pro zvířata a zastavení krutých transportů, © 2023).
- **Nadace na ochranu zvířat** je nevládní nezisková organizace založená v roce 1994 hájící práva a zájmy zvířat převážně na území ČR. Členkou správní rady a patronkou organizace je i zpěvačka Marta Kubišová. Posláním organizace je zlepšovat vztah člověka a zvířete, zmírňovat utrpení zvířat a zajišťovat přijatelné životní podmínky zvířat. Spolupracuje i se zahraničními organizacemi a podílí se na evropském a mezinárodních projektech a kampaních v oblasti ochrany zvířat. Jedním z jejích projektů je zlepšení welfare hospodářských zvířat prostřednictvím spolupráce se zainteresovanými institucemi, veterinárními správami, odborníky a dobrovolníky v rámci celé ČR. Jejím cílem je mimo jiné zajistit dobré životní podmínky zvířat prosazením úprav české a evropské legislativy (Hospodářská zvířata, © 2024; O nás, © 2024).

Spolupráce mezi organizacemi zabývající se dobrými životními podmínkami zvířat a dalšími aktéry je velmi důležitá pro úspěšnou ochranu zvířat a udržitelný rozvoj životního prostředí. Jejich úsilí a iniciativy mají široký dopad na celosvětové úrovni.

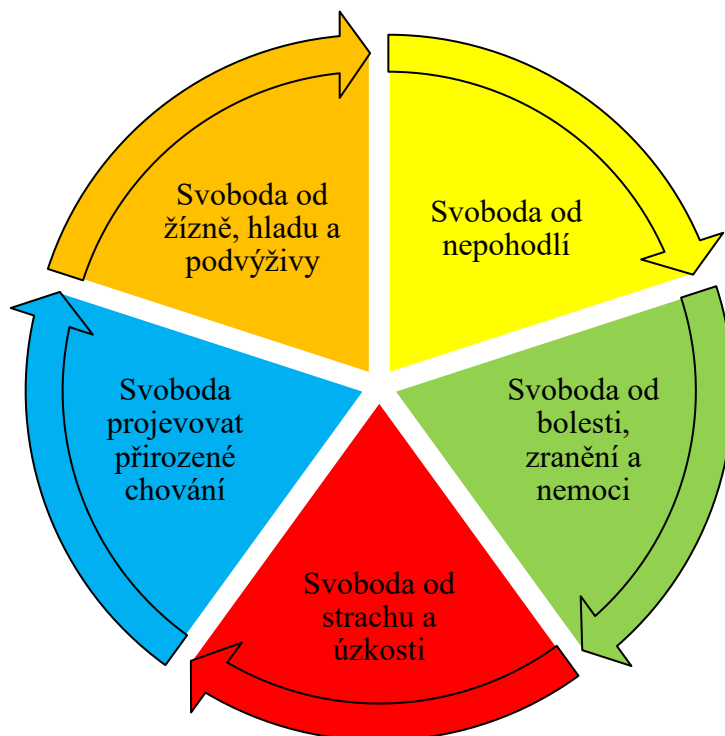
2 WELFARE ZVÍŘAT

Význam slova welfare má svůj původ ve staronorském slově velferth, v překladu „dobrá cesta“ neboli popis fyzického a mentálního stavu zvířete vzhledem k jeho fyziologickým a behaviorálním potřebám. Welfare lze chápat jako naplňování potřeb zvířat (Obr. 1). Zaměřuje se na kvalitu života jednotlivého zvířete. Sleduje stav zvířete, zacházení se zvířetem, péči o něj, jeho chov, a klíčový aspekt jako je humánní zacházení (Jánošík, 2021).

Britská Rada pro welfare hospodářských zvířat (dále jen „FAWC“) stanovila stupnici klasifikace kvality života zvířete:

- Dobrý život.
- Život, který stojí za to žít.
- Život, který nestojí za to žít.

Hlavním cílem FAWC je, aby každé hospodářské zvíře žilo život, který alespoň stojí za to žít (Müllerová a Stejskal, 2013). V roce 1993 bylo FAWC vymezeno 5 svobod zvířat (Čechovský, 2023):

Obrázek 1 Svobody zvířat (Zdroj: vlastní zpracování podle Čechovského, 2023)

Každé hospodářské zvíře je považováno za živočicha, který cítí bolest, strach a stres, a proto je důležité zajistit mu dobré životní podmínky i během přepravy (Obr. 2).

Obrázek 2 Faktory způsobující stres u zvířete (Zdroj: vlastní zpracování podle Čechovského, 2023)

Ze schématu vyplývá, že jakákoliv přeprava je pro každé hospodářské zvíře stresující a snižuje jejich welfare. Je důležité eliminovat či potlačovat tyto faktory, aby se zvíře při přepravě cítilo co možná nejpohodlněji.

Zvířata mohou být přepravována z různých důvodů jako např. přeprava zvířete k veterináři. Dopravením veterináře přímo ke zvířeti se může této stresové situaci předcházet. Další důvod může být finanční ve prospěch lidí, kdy jsou zvířata převážena na jatky pro maso nebo jiné účely. V tomto případě je však možnost využít mobilních jatek nebo zvířata usmrtit co nejbližší jejich výskytu, aby se minimalizovaly negativní účinky dlouhodobé přepravy. Zvířata jsou často nesmyslně přepravována stovky kilometrů za účelem lepšího zisku nebo menších nákladů v jiné zemi. Je dobré si však uvědomit i rizika spjatá s přemísťováním zví-

řat, kdy může dojít k zavlečení onemocnění mezi zvířata. Příkladem může být Velká Británie, kdy na začátku propuknutí slintavky a kulhavky byla zvířata přepravována z důvodu získání vyššího zisku, což však ve výsledku vedlo ke ztrátě milionu liber, protože došlo k rozšíření ohnisek onemocnění mezi zvířata.

Přístup osob, které jsou zapojeny do přepravy zvířat mohou mít velký vliv na welfare zvířat. Tvrdé a nedbalé zacházení se zvířaty může výrazně zvyšovat stres a způsobovat zbytečný strach a utrpení. Metody používané při manipulaci, nakládky a vykládky mohou mít také značný vliv na pohodu zvířat. Zkušení chovatelé vědí, že pro přesunutí dobytka není nutné používat tyče či elektrické bodce, ale že jej lze snadno přemístit lidskými pohyby, které využívají letovou zónu zvířete. Skot se bude pohybovat vpřed, když osoba vstoupí do letové zóny a bude se pohybovat v opačném směru. Zabráněním použití tyčí a bodců se zásadně zvyšuje pohoda zvířat a v konečném výsledku se snižuje riziko špatné kvality masa. Kvalitní školení personálu může významně změnit postoj ke zvířatům a zacházení s nimi. Výběr vhodného dopravního prostředku může také ovlivnit výši stresu u zvířete a je důležitý pro dobré životní podmínky welfare (Grandin, 2019).

Před započítáním cesty je klíčové rozhodnout o tom, zda je zvíře způsobilé k přepravě či nikoliv. Plánování přepravy zvířat by mělo brát v úvahu teplotu, vlhkost a rizika přenosu nemocí a dále potřeby zvířat na odpočinek, potravu a vodu. Řidiči by měli mít plán pro případ nouze, kdy se stane nehoda nebo je potřeba přivolat veterináře v případě zranění zvířete (Grandin, 2019).

Welfare zvířat při jejich přepravě zahrnuje zajištění dostatku potravy a pitné vody, vhodnou ubikaci, která musí být dostatečně prostorná s odpovídajícím vhodným mikroklimatem. Dále je třeba zajistit pravidelnou údržbu a čištění ložné plochy vozidla a veterinární péči. Posledním bodem, který je často opomíjen, je nevystavovat zvíře zbytečnému stresu a umožnit mu realizovat své přirozené chování (Frouz a Frouzová, 2021).

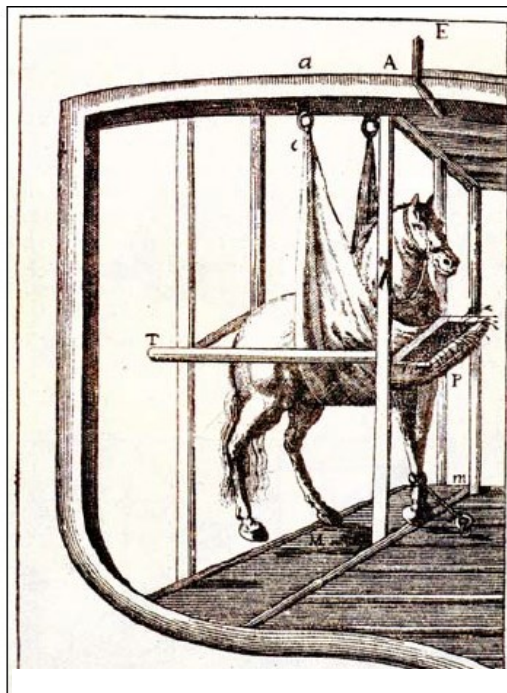
3 PŘEPRAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Přeprava hospodářských zvířat je důležitým aspektem zemědělského odvětví. Vyžaduje pečlivou pozornost k regulacím, podmínkám a bezpečnosti, aby se zajistila pohoda a bezpečnost zvířat a minimalizovaly negativní dopady na jejich zdraví. Jelikož je silniční přeprava hospodářských zvířat nejrozšířenější, bude se tato práce věnovat především přepravě zvířat po silnici.

3.1 Stručná historie přeprav hospodářských zvířat

Již od římského starověku se hospodářská zvířata převozila na velké vzdálenosti, které byly původně omezeny na oblast Středomoří, ale během středověku se rozšířily i do zbytku Evropy. Po dobytí Nového světa došlo k významným přepravám velkého množství koní a dalších hospodářských zvířat přes oceány (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Hospodářská zvířata jako například koně a skot se ve starověku a středověku převozila spolu se zbožím hlavně přes vodní plochy (Obr. 3). Nejvýznamnější přesuny koní po moři ve středověku byly díky křížovým výpravám a potřebám koní ve válce (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

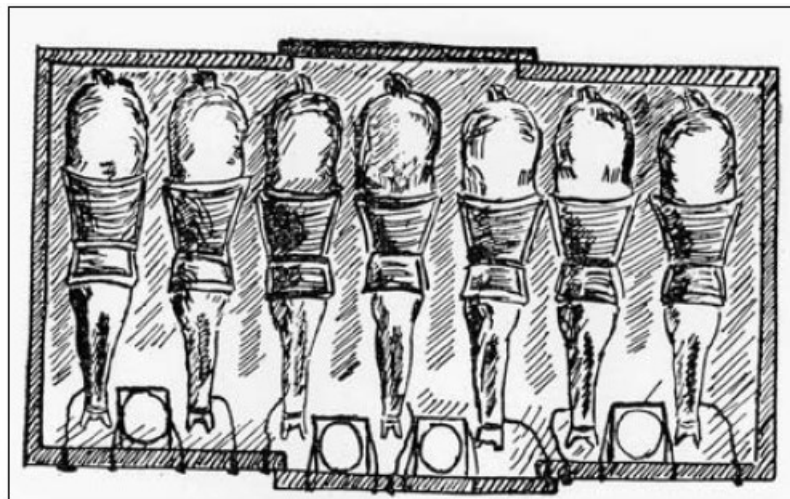
Obrázek 3 Evropský kůň upevněný na palubě lodi směřující do Ameriky (Zdroj: Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008)

První přeprava koní z Evropy do Ameriky proběhla při druhé návštěvě Kryštofa Kolumba. Koně byli vytaženi na palubu lodí a poté upevněni speciálně tak, aby se během přepravy nezranili (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Na konci 15. a v 16. století byla dále přepravována do Ameriky další hospodářská zvířata jako dobytek, prasata, kozy, ovce, osli a také váleční koně. Jsou také dochované záznamy o přesunech hospodářských zvířat lodí v 17. a 18. století mezi Evropou, Afrikou, Asií, Austrálií a Pacifikem (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Ve 20. století se ve velkém měřítku začaly používat nové dopravní prostředky pro zvířata a to železnice. V roce 1975 byla napsána kompletní pojednání, která uvádějí maximální počet zvířat přijatelných ve vagonu (6 krav, 15 telat nebo prasat a koz), dále nejlepší způsob naložení, jak se o zvířata během cesty starat, odpovědnost společnosti v případě zranění nebo úhynu některého zvířete apod. (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Přeprava koní a mul pro vojenské účely byla v dobách válek pro výsledek bitvy někdy rozhodující. Během válek ve 20 století byly tisíce zvířat přepravovány po souši, ve vlcích, nákladních autech nebo přes moře. Během 5 minut bylo možné naložit do vagonu až 6-8 koní (Obr. 4) (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Obrázek 4 Nakládání 7 koní do vagonu (Zdroj: Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008)

Za krymské války bylo převezeno lodí přibližně 13 000 koní. Na každou loď bylo naloženo asi 55 zvířat, která byla chráněna před nárazy do stěn dřevěnými deskami umístěnými za rampou. Průměrné ztráty zvířat během cesty byly menší než 2 %. V průběhu první světové

války bylo lodí přepraveno z Ameriky do Evropy přibližně 500 000 koní. Během druhé světové války armády používaly k přepravě koní nákladní automobily. Vyškolený personál dokázal naložit 6 koní nebo mul za 3 minuty do nákladního automobilu. Na každé straně plošiny byly připevněny pevné desky a lana, aby nedošlo ke zranění nebo pádu. V evropských válkách se letadla pro přepravu zvířat používala jen zřídka, ale během druhé světové války byla několikrát použita (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Poptávka po koních z Austrálie na přelomu 19. a 20. století vedla k velkému rozšíření chovu koní. Největší vývoz byl zaznamenán v letech 1910 až 1920, kdy bylo z Austrálie vyvezeno více než 129 000 koní na Blízký východ a do Evropy. Koně byli dobře zabezpečeni ve stájích, paluby byly čisté a zvířata byla ošetřována a masírována (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

Lidé přepravovali hospodářská zvířata již od nepaměti, a to z různých důvodů jako např. pro veřejnou zábavu, pro dobývání území a zakládání nových kolonií. Většina technik používaných při nakládání zvířat do vagónů, vlaků, nákladních aut nebo při jejich nalodění byla po staletí stejná a vycházela z důkladných znalostí anatomie, fyziologie a psychologie jednotlivých druhů (Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008).

3.2 Zásady manipulace s hospodářskými zvířaty

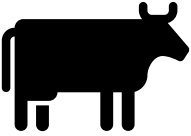

Nakládka a vykládka hospodářských zvířat vyžaduje pečlivou manipulaci s ohledem na pohodu a bezpečnost zvířat. Musí se provádět způsobem, který zvířatům nezpůsobí utrpení, bolest a poškození zdravotního stavu.

Podle zákona č. 246/1992 na ochranu zvířat proti týrání a podle Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy je zakázáno:

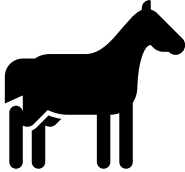

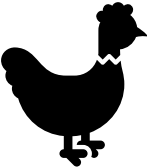
- zvířata bít, kopat nebo užívat jiného násilí,
- způsobovat zvířatům zbytečnou bolest nebo utrpení, používat tlak na citlivé části těla,
- zvedat nebo tahat zvířata za hlavu, uši, rohy, končetiny, ocas nebo srst, anebo je zavěšovat pomocí mechanických prostředků,
- používat poháněče nebo předměty s ostrými špičatými konci,
- přepravovat zvířata se svázanými končetinami,
- přivazování zvířat za rohy, parohy, kroužky v nose (EU, 2004; ČESKO, 1992).

Etologie vybraných hospodářských zvířat (Tab. 1 a 2) studuje chování zvířat, jeho projevy a způsoby života v přirozeném i uměle vytvořeném prostředí. Pochopení této problematiky přispívá k lepšímu porozumění chování zvířat a tím i správnější manipulace s nimi (Jebavý, 2012).

Tabulka 1 Etologie a manipulace s vybranými hospodářskými zvířaty (Zdroj: vlastní zpracování podle Nováka, Šocha a kol., 1998; Jebavého, 2012; Příručky osvědčených postupů, 2007)

Druh zvířete	Etologie a manipulace
	<ul style="list-style-type: none"> • Skot dokáže sledovat prostor v úhlu 320°, má téměř panoramatické vidění. Slepý úhel je za jejich zády a také nevidí před mulcem, proto se přistupuje ke zvířeti z boku mimo osu jeho těla. • Zneklidní ho náhlé a hlasité zvuky, neznámé překážky, ostré světlo a vchody do temných uliček. • Při manipulaci se nesmí stát ve slepém prostoru za zvířetem, k popohánění lze použít popleskání po hýždřovém svalstvu, tleskání, hole, proutek nebo případně elektrický poháněč.
	<ul style="list-style-type: none"> • Prasata mají široké zorné pole 310°, ale nevidí dobře do dálky. • Mají velmi dobře vyvinutý sluch, ale dokáží tolerovat i velký hluk. • Jsou velmi citlivá na stres, a proto je třeba s nimi zacházet opatrně. • Při manipulaci lze využít hlasových podnětů, tleskání rukama nebo neprůhledné desky, které ošetřovatel používá jako hrazení za nimi.

Tabulka 2 Etologie a manipulace s vybranými hospodářskými zvířaty – pokračování
(Zdroj: vlastní zpracování podle Nováka, Šocha a kol., 1998; Jebavého, 2012; Příručky osvědčených postupů, 2007)

Druh zvířete	Etologie a manipulace
	<ul style="list-style-type: none"> • Koně mají panoramatické vidění 300°, ale jen při nepatrném otočení hlavy vidí 360°. • Můžou se leknout i neznámých předmětů za nimi, a proto je nutné, než se ke koním přistoupí, upozornit na sebe hlasem. • Obvykle se vodí na uzdečce nebo ohlávce.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ovce mají široké zorné pole 340° a vidí velmi dobře pohybující se předměty v dále. • Mají vyvinutý sluch a zneklidní je náhlý zvuk. • Při manipulaci většinou následují ošetřovatele nebo pasteveckého psa, lze využít jejich silný stádový pud. Popohánět je lze tleskáním, máváním rukou nebo pokřikem.
	<ul style="list-style-type: none"> • Drůbež má zorné pole velmi velké, díky častým otáčením hlavy, má ostré vidění. • Je velmi citlivá na veškeré vnější podněty, rychle se poplaší. Vyděsí je rychlé pohyby a náhlé zvuky. • Na přepravu se používají přepravní bedničky. Je náchylná k úhyňům z udušení nebo přehřátí, a proto je ventilace nejdůležitější aspekt u přepravy drůbeže.

Manipulace a nakládání živých zvířat do dopravních prostředků představuje značnou složitost a obtížnost. Tento proces je ztížen skutečností, že hospodářská zvířata nejsou často vystavena takovému manévrování a jsou tudíž netrénovaná a nervózní. Před samotným nakládáním je nezbytné pečlivě zvážit dostupné nakládací a manipulační prostory, druhy zvířat určených k přepravě, jejich počet a také zajištění dostatečného počtu kvalifikovaných pracovníků (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Sběrné ohrady a prostorná místa pro manipulaci by měly disponovat pevnými stěnami a svodnými podlahami, aby poskytovaly zvířatům stabilní oporu. Kovové brány by měly být

opatřeny izolací, aby se minimalizovalo případné vyplašení zvířat způsobené jejich řinčením. Kromě toho je důležité minimalizovat ostré rohy a prudké zatačky, aby svodné uličky a cesty byly plynulé a bezpečné (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Zvířata preferují světlo před tmou, proto je nezbytné odstranit jakékoliv stinné oblasti z manipulačních prostorů. Dále je klíčové odstranit veškeré překážky a velké kaluže, které by mohly zvířatům bránit v pohybu. Nakládací rampy by měly mít pozvolný sklon, což snižuje stres a usnadňuje proces nakládky (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Existuje celá řada rušivých elementů, které mohou zvířata při nakládce a jejich manipulaci vyděsit a zhoršit tím samotný průběh nakládky (Obr. 5).

Obrázek 5 Rušivé vlivy při nakládce (Zdroj: vlastní zpracování podle Terrestrial Code: Online Access, © 2023)

Před samotnou nakládkou je důležité odstranit veškeré rušivé vlivy, které by měly za následek vyplašení zvířat a způsobily jim nepohodlí a stres.

3.3 Druhy přeprav zvířat

Přeprava zvířat může probíhat různými způsoby, v závislosti na druhu zvířat, vzdálenosti, cíli přepravy a dalších faktorech.

Evropská komise (EUROSTAT) rozděluje přepravu zvířat:

- na vnitrostátní,
- uvnitř EU mezi členskými státy,
- do zemí mimo EU (Přezkum 03, © 2024).

Přeprava zvířat může být také kategorizována podle druhu přepravního prostředku na:

- silniční,
- železniční,
- leteckou,
- námořní (Přezkum 03, © 2024).

Právní úprava přepravy zvířat rozlišuje dvě základní formy a to:

- komerční přepravu,
- nekomerční přepravu (Müllerová a Stejskal, 2013).

3.3.1 Komerční přeprava zvířat

Komerční přeprava je přeprava, která je uskutečňována v souvislosti s hospodářskou činností, výjimku tvoří přepravy hospodářských zvířat na krátkou vzdálenost do 50 km. Hospodářská činnost zahrnuje případy, kdy dochází k bezprostřední směně zvířat za peníze, zboží a služby, anebo kdy vzniká finanční zisk nebo se o něj usiluje, i když zisk nakonec nevznikne. Nevztahuje se tedy na přepravu k veterináři a zpět (Müllerová a Stejskal, 2013; Kolektiv autorů, 2020).

Požadavky a podmínky přepravy jsou pak dále rozděleny podle vzdálenosti přepravy:

- přeprava do 50 km,
- přeprava od 50 km do 65 km,
- přeprava nad 65 km.

A dále podle doby jejího trvání:

- přeprava do 8 hodin,
- přeprava nad 8 hodin.

Mezi požadavky přepravy dle výše uvedených kategorií pak může patřit podmínka absolvování odborného kurzu pro získání osvědčení o způsobilosti řidiče a průvodce, povolení dopravce, povolení dopravce pro dlouhotrvající cesty, schválení navigačního systému, přepravní doklady, označení vozidla a používání knihy jízd (Müllerová a Stejskal, 2013; Kolektiv autorů, 2020).

3.3.2 Nekomerční přeprava zvířat

Nekomerční přeprava zvířat je přeprava, která není spojena s obchodními transakcemi, kdy nedochází k přímé výměně peněz, zboží nebo služeb a není sledován finanční zisk ani jeho dosažení. Tato kategorie může zahrnovat například přepravu zvířat k veterináři a zpět. Tato činnost je regulována zákonem na ochranu zvířat proti týrání, konkrétně § 8c-8f (Müllerová a Stejskal, 2013).

V případě sezónního přesunu zvířat na pastvu pomocí vlastních dopravních prostředků a také přepravy vlastních hospodářských zvířat vlastními dopravními prostředky na vzdálenost do 50 km platí nařízení o přepravě zvířat (čl. 3 a 27), přičemž částečně se řídí pravidly pro nekomerční přepravu (Müllerová a Stejskal, 2013).

3.4 Podmínky pro přepravu živých zvířat

Přeprava živých zvířat je regulována řadou podmínek, které mají zajistit bezpečnost a pohodu zvířat během celého přepravního procesu. Je důležité, aby byly dodržovány veškeré příslušné standardy a normy, aby se minimalizoval stres a nepohodlí zvířat a aby byla zajištěna jejich pohoda a zdraví.

3.4.1 Obecné podmínky přeprav zvířat

Přeprava zvířat je citlivý proces a měla by být prováděna s ohledem na jejich zdraví a pohodu. Každý druh zvířete může mít specifické potřeby a požadavky na přepravu, a proto je důležité, aby se dopravci řídili nejen obecnými principy, ale také konkrétními požadavky pro daný druh zvířat. Mezi obecné podmínky přepravy zvířat patří:

- zákaz provádění přepravy způsobem, který by přivodil zranění nebo zbytečné utrpení zvířat,
- minimalizace délky cesty a uspokojení potřeb zvířat během cesty, pravidelná kontrola dobrých životních podmínek,
- zvířata musí být způsobilá pro přepravu,
- zařízení k nakládce, vykládce a dopravní prostředky jsou konstruovány, udržovány a provozovány tak, aby se předešlo zranění a utrpení zvířat a byla zajištěna jejich bezpečnost,
- pro zvířata je zajištěn dostatečný prostor přiměřený jejich vzrůstu a plánované cestě,
- personál zacházející se zvířaty absolvuje odpovídající školení a plní své úkoly bez použití násilí nebo jiných metod, které mohou přivodit strach, zranění nebo utrpení,
- zvířata jsou napojena a nakrmena v kvalitě a množství odpovídající jeho druhu, je mu zajištěn odpočinek ve vhodných odstupech.
- zvířeti, které onemocnělo nebo se zranilo během přepravy, je poskytnuta první pomoc, popř. zajištění veterináře (ČESKO, 1992; EU, 2004).

3.4.2 Způsobilost zvířat k přepravě

Chovatel může zvířata přepravovat pouze tehdy, jsou-li pro zamýšlenou cestu způsobilá. Všechna zvířata musí být přepravována za podmínek, kdy nedojde k jejich zranění nebo zbytečnému utrpení (Tomek, 2017; EU, 2004).

Mezi nezpůsobilá zvířata k přepravě se považují zvířata poraněná, zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy, a to zejména pokud (nejedná se však o přepravu k veterináři):

- se nemohou pohybovat sama nebo bez bolesti,
- mají velké otevřené rány nebo výhřezy,
- jde o březí zvířata (po uplynutí 90% doby březosti) nebo samice, které porodily v předcházejícím týdnu,
- jde o novorozená zvířata, která nemají zahojený pupek,

- selata mladší 3 týdnů, telata mladší 10 dnů atd. (Tomek, 2017; EU, 2004).

Pokud během přepravy zvíře onemocní nebo se poraní, musí mu být poskytnuta první pomoc, popř. veterinární ošetření (Tomek, 2017; EU, 2004).

3.4.3 Dopravní prostředky pro přepravu zvířat

Dopravní prostředky pro přepravu zvířat by měly být navrženy tak, aby odpovídaly druhu, velikosti a hmotnosti přepravovaných zvířat. Pozornost by měla být věnována také tomu, aby nedošlo ke zranění a utrpení zvířat, aby se zamezilo zranění řidičů i osob manipulujících se zvířaty (Tomek, 2017). Chovatel, popř. dopravce musí dále zabezpečit:

- bezpečnost zvířat,
- ochranu zvířat před nepříznivými vlivy počasí, a to hlavně před vysokými a nízkými teplotami,
- minimalizaci prosakování moči a výkalů nejlépe vhodnou podestýlkou,
- dostatek prostoru pro zvířata,
- dostatečné proudění vzduchu,
- dostatek vody a krmiva,
- aby podlaha nebyla kluzká,
- aby zvířata nemohla uniknout nebo vypadnout z prostředku,
- desinfekci a čistotu prostředku,
- vhodné osvětlení pro kontrolu a péči o zvířata během přepravy,
- minimalizaci šíření infekčních nemocí,
- přepravu zvířat na místo určení bez prodlení,
- aby dopravní prostředek během přepravy zvířat nebyl na silnici bez dozoru,
- informování v případě nehody příslušný veterinární orgán,
- aby všechny dopravní prostředky splňovaly veškeré potřebné požadavky pro přepravu zvířat (EU, 2004; Tomek, 2017; Terrestrial Code: Online Access, © 2023).

Tyto povinnosti mají zajistit bezpečnost, pohodu a zdraví zvířat během celého přepravního procesu a jsou založeny na etických a právních normách týkajících se péče o zvířata.

3.4.4 Přepravní doklady a požadavky na přepravce

Podle Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy se zvířata smí přepravovat pouze pokud jsou v dopravním prostředku přepravní doklady (čl. 4), které obsahují:

- původ a majitele přepravovaných zvířat,
- místo odeslání,
- den a čas odjezdu,
- plánované místo určení,
- předpokládaná délka trvání cesty (EU, 2004).

Pro přepravu zvířat na vzdálenost do 65 km není vyžadováno žádné povolení. Nicméně, povolení dopravce je nutné pro přepravu zvířat při cestách nad 65 km podle čl. 6. Tato povinnost neplatí pro přepravu do 65 km. Další povinností dopravce při cestách nad 65 km je zajistit absolvování školení pro personál, který manipuluje se zvířaty, a získání osvědčení způsobilosti pro řidiče a průvodce. Povolení pro dopravce platí po dobu 5 let (EU, 2004).

Pro dlouhotrvající cesty nad 8 hodin je navíc potřeba zajistit knihu jízd, nouzové plány pro případ mimořádných situací a používání navigačního systému k monitorování a zaznamenávání pohybu dopravního prostředku. Navigační systém je povinný pro všechny dopravní prostředky od 1.1.2009 (EU, 2004). Kniha jízd obsahuje následující sekce:

- Plánování.
- Místo odeslání.
- Místo určení.
- Prohlášení dopravce.
- Zpráva o mimořádných událostech (EU, 2004).

Všechny části musí být řidičem řádně vyplněny a přítomny ve vozidle. Podle nařízení je rovněž povinností označit vozidlo, které přepravuje zvířata, nápisem "TRANSPORT ZVÍŘAT", případně "LIVE ANIMALS TRANSPORT" pro mezinárodní přepravu (Obr. 6). Tento nápis lze doplnit i symbolem minimálně ve velikosti A4 na přední a zadní části vozidla (Materiály potřebné pro dopravce přepravující zvířata, © 2024).

Obrázek 6 Symbol pro přepravu zvířat (Zdroj: Plastová cedulka-PŘEPRAVA ZVÍŘAT, © 2024).

3.4.5 Voda, krmivo a odpočinek během přepravy zvířat

Během přepravy zvířat je nezbytné zajistit dostatek vody, krmiva a odpočinku, který je vhodný pro specifický druh a věk zvířete. Zvířatům musí být také umožněno odpočívat ve vhodných intervalech (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Před samotným nakládáním musí mít všechna zvířata přístup k dostatečnému množství čerstvé vody (Tab. 3).

Tabulka 3 Požadavky na vodu (Zdroj: vlastní zpracování podle Příručky osvědčených postupů, 2007; Víte kolik vody pro drůbež?, © 2023; Voda a napájení koní, © 2024)

Druh dospělého zvířete	Požadavky na vodu litrů/den
Prasata	25
Ovce	20
Dobytek	40
Dojnice	100-180
Koně	20
Drůbež	0,25

Množství potřebné vody se mění v závislosti na různých faktorech, jako je vlhkost krmení, teplota, a zda jsou zvířata v období laktace. Požadavky na vodu klesají při vlhkém krmení,

chladnějším počasí a u zvířat mimo období laktace. Naopak požadavky na vodu se zvyšují při suchém krmení, teplejším počasí a během laktace (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Během krátkých vzdáleností není nutné poskytovat zvířatům vodu během cesty, avšak při delších vzdálenostech je důležité poskytnout jim vodu během vhodných přestávek. Dehydratace u zvířat může být známkou bledých dásní, snížené elasticity kůže nebo častého oblizování povrchu (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Intervaly krmení, napájení a doba odpočinku jsou dle Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy:

- prasata lze přepravovat nejvýše 24 hodin a během cesty musí mít stálý přístup k vodě,
- koně lze přepravovat nejvýše 24 hodin a během cesty po 8 hodinách musí být napájeni a nakrmeni,
- skotu, ovcím a kozám musí být po 14 hodinách poskytnut odpočinek nejméně 1 hodinu, zejména pro napájení a nakrmení. Po této přestávce může pokračovat přeprava dalších 14 hodin,
- pro drůbež musí být k dispozici vhodné krmivo a voda v přiměřeném množství.

Po uplynutí stanovených dob musí být zvířata vyložena a musí se jim poskytnout voda, krmivo a odpočinek nejméně 24 hodin. V zájmu zvířat je možné cestu prodloužit o 2 hodiny v případě blízkosti místa určení (EU, 2004).

Během dlouhotrvající přepravy je v dopravním prostředku dostatečné množství krmiva, které je chráněné před výkaly, močí, prachem, palivem a povětrnostními vlivy (EU, 2004).

3.4.6 Větrání ve vozidle

Hospodářská zvířata jsou velmi náchylná na změny teplot, a proto je velmi důležité zajistit vhodné podmínky při jejich přepravě. Zvířata neustále produkují teplo, a proto je riziko z horka mnohem větší než riziko z chladu. Udržují si nebo zvyšují tělesnou teplotu třesením, napřímením srsti, shlukováním se nebo změnou postavení těla. Většina vozidel při přepravě zvířat využívá přirozeného větrání k odvádění tepla. Aby se minimalizovalo riziko stresu z horka (Tab. 4), je nezbytné optimalizovat větrání, udržovat vozidlo v pohybu, omezit počet přepravovaných zvířat a preferovat cestování v chladnějších částech dne. Pravidelné kontroly zvířat během přepravy jsou také důležité k identifikaci příznaků teplotního stresu (Příručka osvědčených postupů, 2007).

Tabulka 4 Příznaky stresu (Zdroj: vlastní zpracování podle Příručky osvědčených postupů, 2007)

Příznaky stresu z horka	Příznaky stresu z chladu
Rychlé dýchání	Třes
Rychlé pocení	Napřimování srsti
Změna postavení těla	Shlukování
Nervozita a neklid	Změna postavení těla
Slinění	Netečnost
Vyčerpání	Ospalost
Kolaps	Kolaps

Největší riziko pro hospodářská zvířata je kombinace horka a vysoké vlhkosti (Příručka osvědčených postupů, 2007).

3.4.7 Vymezené prostory pro přepravu zvířat

Vymezené prostory pro přepravu zvířat jsou důležitým aspektem při organizaci přepravy zvířat, zejména pokud jde o dodržování jejich pohodlí a bezpečnosti. Dopravci a orgány dozoru by měli dodržovat příslušné normy a předpisy týkající se vymezených prostorů pro přepravu zvířat, aby se minimalizovalo riziko pro zvířata a zajistila kvalitní přeprava. Podle Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy musí mít zvířata minimální vymezené prostory (Tab. 5):

Tabulka 5 Minimální plocha pro silniční přepravu pro vybraná hospodářská zvířata (Zdroj: vlastní zpracování podle EU, 2004)

Zvířata		Silniční přeprava - minimální plocha
Koňovití	Dospělí koně	1,75 m ² (0,7 × 2,5 m)
	Hříbata (0–6 měsíců)	1,4 m ² (1 × 1,4 m)
Skot	Malá telata 55 kg	0,30–0,40 m ² /ks
	Středně velký dospělý skot 325 kg	0,95–1,30 m ² /ks
	Velmi těžký dospělý skot >700 kg	>1,60 m ² /ks
Ovce, kozy	Neostříhané ovce >55 kg	>0,40 m ² /ks
	Vysokobřezí ovce >55 kg	>0,50 m ² /ks
	Kozy >55 kg	0,40–0,75 m ² /ks
	Vysokobřezí kozy >55 kg	>0,50 m ² /ks
Drůbež	Jednodenní kuřata	21–25 cm ² na 1 kuře
	drůbež <1,6 kg	180–200 cm ² na 1 kg
	drůbež >5 kg	105 cm ² na 1 kg

Prasata musí mít k dispozici dostatek prostoru, aby mohla ležet nebo stát, a proto by stupeň koncentrace u prasat o hmotnosti 100 kg neměl překročit 235 kg/m² (EU, 2004).

Požadovaný prostor pro zvířata ve vozidle závisí na mnoha faktorech:

- potřebě zvířete ležet (skot, ovce, prasata, drůbež) nebo stát (koně),
- druhu a pohlaví zvířete,
- konstrukci vozidla,
- délce cesty,
- potřebě zajištění krmení, vody a vzduchu ve vozidle,
- kvalitě silnic,
- očekávaných povětrnostních podmínkách a dalších (Terrestrial Code: Online Access, © 2023).

4 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Problematika přepravy hospodářských zvířat je komplexní téma, které zahrnuje mnoho aspektů a potencionálních problémů a rizik. Je tedy velmi důležité, aby byly dodržovány příslušné normy a aby byla přijata opatření k minimalizaci rizik spojená s přepravou zvířat.

Teoretická část se zaměřuje na nejdůležitější právní předpisy a normy, které regulují přepravu hospodářských zvířat a stanovují požadavky na jejich zacházení a péči během samotné přepravy. Práce věnuje pozornost orgánům a organizacím zabývajícím se ochranou zvířat, které mají nemalý podíl na jejich ochraně. Tyto orgány a organizace se snaží také dohlížet nad dodržováním příslušných norem a podávají návrhy na zlepšení životních podmínek zvířat. Přeprava hospodářských zvířat může představovat rizika pro jejich zdraví a pohodu, zejména pokud jsou vystavena dlouhotrvajícím přepravám v nevhodných podmínkách. Práce osvětluje význam slova welfare – pohody zvířat a uvádí příčiny, které mohou vyvolat stres u zvířat. V poslední části se práce zabývá samotnou přepravou zvířat, podmínkami přepravy, přepravními doklady a požadavky na přepravce, zásadami manipulace se zvířaty apod.

Přeprava hospodářských zvířat přináší různá rizika, která mohou ohrozit jejich zdraví a pohodu. Mezi hlavní problémy patří nedostatečné dodržování právních předpisů a norem, zdravotní a hygienická rizika, stres a úmrtí zvířat v důsledku nevhodných podmínek přepravy a nevhodné manipulace se zvířaty, nedostatečná prevence a řešení problémů spojených s přepravou. Je nezbytné přijmout opatření ke zlepšení podmínek přepravy, posílení dohledu a kontroly, včetně lepšího vzdělávání a školení dopravců, aby bylo zajištěno bezpečné a zdravé prostředí pro hospodářská zvířata během přepravy.

Teoretická část práce shrnuje a osvětluje problematiku přepravy hospodářských zvířat a slouží jako podklad pro zpracování praktické části.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ZHODNOCENÍ STAVU BEZPEČNOSTI PŘEPRAV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

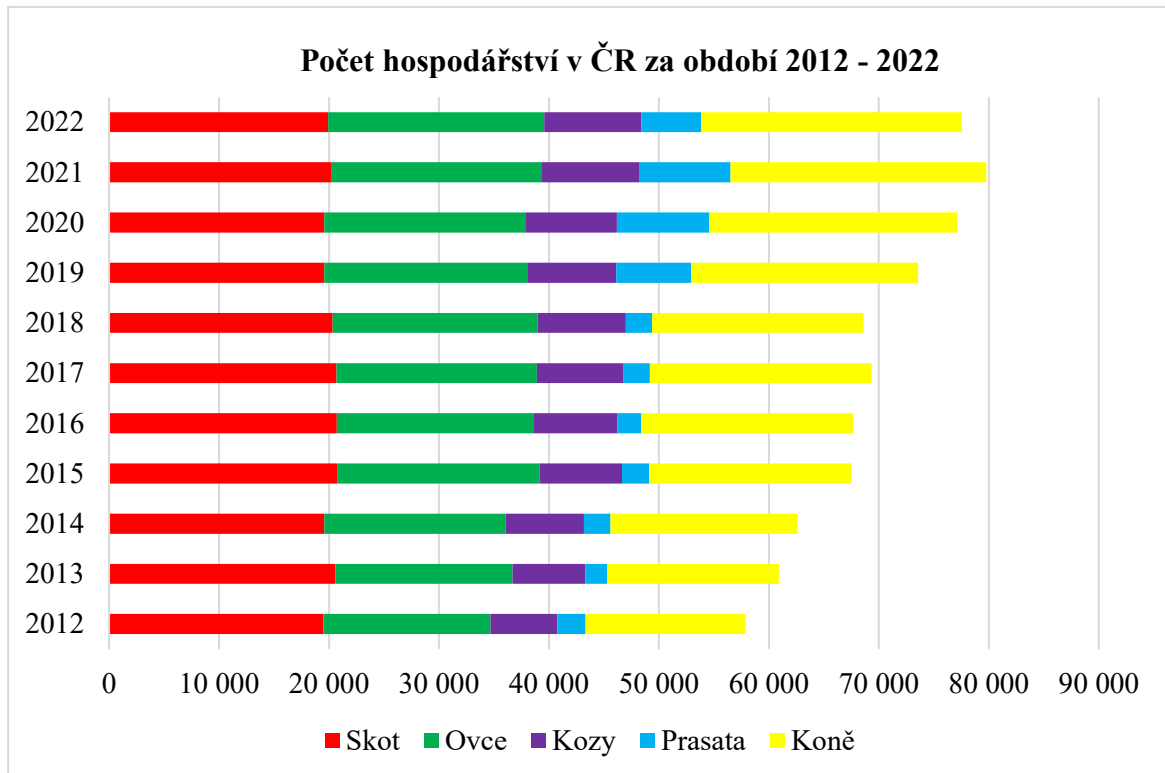
Zhodnocení stavu přeprav hospodářských zvířat vyžaduje komplexní analýzu různých faktorů, které mohou ovlivnit bezpečnost, pohodu a zdraví zvířat během přepravy. Mezi faktory pro zhodnocení by měla být zahrnuta například analýza platných právních předpisů týkajících se přepravy zvířat na národní i mezinárodní úrovni, které dohlíží na ochranu zvířat, podmínky pro přepravu apod. Dále zhodnocení dopravních prostředků pro přepravu a jejich vybavení pro zajištění bezpečné a pohodlné přepravy. Potom také zhodnocení bezpečnostních a zdravotních aspektů spojených s přepravou jako například riziko stresu, zranění, šíření nemocí a úmrtí zvířat a hodnocení rizik souvisejících s manipulací zvířat, délkou přepravy, teplotními podmínkami atd. Důležitým aspektem je i hodnocení školení a odbornosti personálu zapojeného do přepravy zvířat a samotné monitorování a kontrola přepravních podmínek.

5.1 Stav hospodářských zvířat v České republice

Pro lepší orientaci v celkové problematice ochrany hospodářských zvířat budou na úvod níže uvedeny počty vybraných hospodářství a hospodářských zvířat chovaných v ČR za posledních 10 let pro uvědomění si obsáhlosti a důležitosti tohoto tématu.

Níže na grafu (Graf 1) jsou znázorněny počty hospodářství v ČR za období 2012-2022 a jsou rozděleny podle druhu chovaných hospodářských zvířat. Z grafu jasně vyplývá, že u skotu se počty hospodářství během posledních 10 let nijak výrazně nezměnily a pohybují se v průměru okolo 20 000. U ovcí je postupný zvyšující se trend a za uplynulých 10 let se zvýšil počet z 15 000 na téměř 20 000 hospodářství. Co se týká koz, počet se mírně zvyšuje a v roce 2022 se pohyboval okolo necelých 9 000. U prasat se situace změnila nejvýrazněji a oproti roku 2012, kdy bylo v ČR pouze 2 585 hospodářství, tak v letech 2020-2021 bylo v ČR přes 8 000 hospodářství. U koní je zvyšování počtu hospodářství také výrazné, protože v roce 2012 bylo v ČR 14 532 a v roce 2022 jich bylo už 23 694. Nejvyšší počet hospodářství celkem byl v roce 2021, kdy se blížil téměř k 80 000 (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

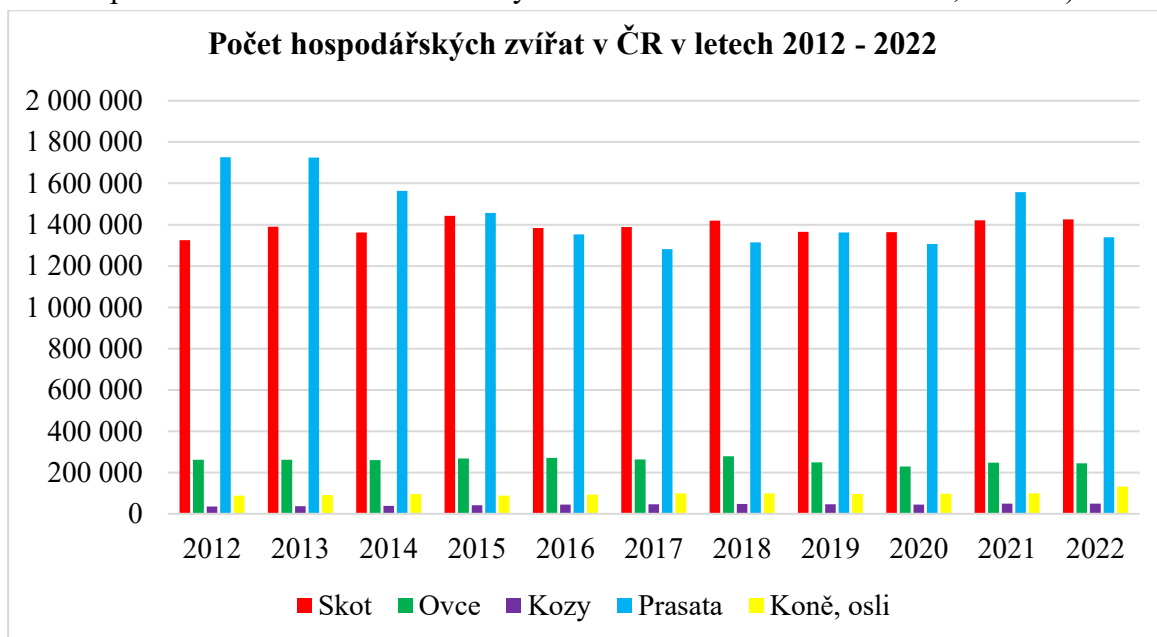
Graf 1 Počet hospodářství v ČR za období 2012-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)

Na následujícím grafu (Graf 2) jsou uvedeny počty chovaných hospodářských zvířat v ČR také za období 2012-2022. Počet skotu se v průběhu tohoto období nijak výrazně nezměnil a celkové množství se v roce 2022 pohybovalo okolo 1 400 000 zvířat. U ovcí se počet chovaných zvířat mírně snížil a v roce 2022 tu bylo necelých 250 000 zvířat. Co se týká koz, tak naopak, počet zvířat se mírně zvyšuje a v roce 2022 tu bylo téměř 50 000 zvířat. Největší změna nastala u prasat, kdy v roce 2012 tu bylo před 1 700 000 chovaných zvířat, zatímco v roce 2022 pouze přes 1 300 000 kusů. U koní (včetně oslů) počet neustále narůstá a v roce 2022 tu bylo přes 131 000 zvířat. Drůbež není zaznamenána v grafu, ale počty jsou téměř za toto období vyrovnané a pohybují se okolo 150 000 000 chovaných zvířat (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Z analýzy grafů vyplývá, že otázka ochrany hospodářských zvířat zahrnuje obrovské množství zvířat. Dále je patrné, že problematika přepravy hospodářských zvířat a zachování jejich bezpečnosti během přepravy je velmi aktuální, rozsáhlá a zásadní pro podrobné řešení.

Graf 2 Počet chovaných zvířat v ČR v letech 2012-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)

Pro zhodnocení stavu bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat budou níže detailně zpracovány v grafech a tabulkách samotné přesuny živých zvířat, prováděné kontroly SVS a nedostatky, které byly identifikovány při přepravě hospodářských zvířat za období 2013-2022.

Pro analýzu přesunů živých zvířat poslouží pro tuto práci data ze systému Trade Control and Expert System (dále jen „TRACES“), jehož cílem je zajistit zdraví a dobré životní podmínky zvířat a veterinární opatření v souvislosti s veřejným zdravím. Systém TRACES je integrovaný počítačový veterinární systém EU, který slouží k hlášení přemístování zvířat, živočišných produktů, potravin a krmiv neživočišného původu a rostlin mezi členy EU. TRACES umožňuje sledování obchodu s živými zvířaty a také zajištění podmínek a požadavků definovaných evropskou legislativou. Podporuje spolupráci mezi všemi zainteresovanými stranami a usnadňuje jejich výměnu informací a dokumentů. Systém je přístupný 24 hodin denně zdarma (TRACES at a glance, © 2024).

5.2 Importy živých zvířat z Evropské unie do České republiky

Tato kapitola bude podrobněji zkoumat importy živých zvířat do ČR v letech 2013-2022 (Tab. 6). Z tabulky jasně vyplývá klesající trend počtu dovezených živých zvířat z EU do ČR za posledních 10 let.

Tabulka 6 Import živých zvířat z EU do ČR (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)

Rok	Koně	Skot	Prasata	Ovce	Kozy	Drůbež	Import z EU do ČR celkem
2013	X	3 119	508 924	799	107	25 862 752	26 375 701
2014	X	3 225	422 185	92	430	20 971 468	21 397 400
2015	X	13 630	361 798	244	191	20 155 315	20 531 178
2016	X	18 397	241 278	269	163	22 239 663	22 499 770
2017	X	9 734	233 482	247	211	19 674 423	19 918 097
2018	X	12 208	172 912	320	92	14 341 892	14 527 424
2019	X	15 270	116 025	397	68	14 298 147	14 429 907
2020	X	16 132	113 000	146	16	14 950 722	15 080 016
2021	1 519	9 858	113 792	716	4	X	X
2022	1 877	7 215	92 074	135	19	X	X

V letech 2013 až 2022 byla do ČR dovážena živá zvířata z různých zemí EU. Nejčastěji se jednalo o drůbež, která převažovala ve většině let. Druhým a třetím nejčastěji dovezeným druhem byla prasata a skot. Nejvýznamnějšími dovozci drůbeže byly Německo, Slovensko a Maďarsko. Co se týče prasat, největšími dovozci byly Německo, Dánsko a Nizozemsko. U skotu se mezi hlavní dovozce zařadilo Slovensko, Německo a Nizozemsko. Největšími dovozci zvířat do ČR bylo Německo a Slovensko. Od roku 2021 jsou k dispozici také údaje o dovozu koní, přičemž nejvíce koní bylo dováženo z Německa, Nizozemska, Rakouska, Slovenska, Polska, Irska, Itálie, Španělska a Belgie (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Celkové počty dovezených zvířat do ČR ze zemí EU za období 2013-2022 jsou následující:

1. Německo – 67 728 471 zvířat.
2. Slovensko – 38 970 746 zvířat.
3. Maďarsko – 19 706 853 zvířat.
4. Polsko – 9 439 977 zvířat.
5. Dánsko – 8 891 470 zvířat.
6. Rakousko – 4 534 269 zvířat.
7. Nizozemsko – 2 766 545 zvířat.
8. Francie – 1 729 369 zvířat.
9. Belgie – 998 015 zvířat.

10. Itálie – 56 604 zvířat (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Z detailní analýzy vyplývá, že do ČR se dováží každým rokem méně živých zvířat, což je určitě kladně hodnoceno ve prospěch zvířat z pohledu utrpení, stresu a welfare při jejich přepravě. Níže je znázorněna mapa největších dovozců živých zvířat v letech 2013-2022 (Obr. 7).

Obrázek 7 Mapa největších dovozců živých zvířat z EU do ČR v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022)

5.3 Exporty živých zvířat z České republiky do Evropské unie

Tato kapitola bude detailněji rozebírat exporty živých zvířat z ČR do EU v letech 2013-2022 (Tab. 7). Z tabulky jasně vyplývá, že počet vyvážených živých zvířat z ČR je mnohonásobně vyšší oproti dovozu do ČR. ČR je tedy převažující exportní země v oblasti přepravy živých zvířat (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Tabulka 7 Export živých zvířat z ČR do EU v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)

Rok	Koně	Skot	Prasata	Ovce	Kozy	Drůbež	Export z ČR do EU celkem
2013	X	177 935	268 822	14 918	87	92 233 267	92 695 029
2014	X	177 138	286 421	11 740	18	103 383 356	103 858 673
2015	X	200 582	365 118	19 174	430	119 766 698	120 352 002
2016	X	186 243	431 290	19 510	213	107 844 089	108 481 345
2017	1 669	178 092	372 458	22 853	187	113 199 605	113 774 864
2018	2 003	205 691	478 923	24 184	200	124 870 000	125 581 001
2019	1 909	198 927	459 563	22 848	342	108 090 558	108 774 147
2020	1 249	207 733	452 056	19 446	500	98 666 101	99 347 085
2021	2 308	216 609	445 208	17 948	391	X	X
2022	2 577	233 687	407 458	21 110	150	X	X

V letech 2013 až 2022 byly z ČR do EU vyvezeny miliony zvířat, přičemž drůbež tvořila vždy většinu. Data o exportu koní nejsou dostupná před rokem 2017. Největší počet zvířat celkově byl exportován do Slovenska, následovaný Polskem a Rumunskem (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024). Zde jsou některé klíčové body exportu:

- Drůbež: tvoří významnou část exportu a je nejčastěji vyvážena do Slovenska, Polska, a Rumunska.
- Prasata: také představují významnou část exportu, s největším podílem směřujícím do Slovenska, Maďarska a Německa.
- Skot: často exportován do Rakouska, Německa, a dalších zemí.
- Ovce: jejich export je menší ve srovnání s ostatními druhy, přičemž nejčastěji jsou vyváženy do Rakouska, Německa a Nizozemska.
- Koně: mají menší podíl na celkovém exportu, ale jsou stále významnou součástí. Často jsou vyváženi do různých zemí, jako jsou Rakousko, Německo, Polsko a další.

Celkově je patrné, že export živých zvířat z ČR vykazuje stabilní trend s mírnými fluktuacemi v průběhu let, přičemž Slovensko, Maďarsko a Německo zůstávají hlavními cílovými destinacemi (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Celkové počty exportovaných zvířat z ČR ze zemí EU za období 2013-2022 jsou následující:

1. Slovensko – 416 059 438 zvířat.

2. Rumunsko – 191 207 601 zvířat.
3. Polsko – 178 759 862 zvířat.
4. Německo – 60 952 321 zvířat.
5. Maďarsko – 15 117 363 zvířat.
6. Bulharsko – 7 263 994 zvířat.
7. Litva – 6 710 029 zvířat.
8. Rakousko – 1 556 311 zvířat.
9. Nizozemsko – 459 284 zvířat (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

Níže je znázorněna mapa, do jakých zemí ČR nejvíce exportovala živá zvířata v letech 2013-2022 (Obr. 8).

Obrázek 8 Mapa zemí, kam ČR nejvíce exportovala živá zvířata do EU v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)

Exporty do třetích zemí v období 2013-2022 nejvíce probíhaly do Ukrajiny, Ruska, Turecka a Albánie (Zprávy o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).

5.4 Kontroly Státní veterinární správy při vnitrostátní přepravě

V České republice jsou prováděny kontroly a monitorování dodržování bezpečnostních opatření při přepravě hospodářských zvířat a jejich ochraně Státní veterinární správou. Tato správa pravidelně informuje veřejnost o své činnosti prostřednictvím výročních zpráv zveřejňovaných na svých webových stránkách. Kontroly přepravy hospodářských zvířat jsou prováděny v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a zahrnují různé typy, jako jsou kontroly v místě odeslání, během cesty, po ukončení dlouhých cest a v rámci povolování činnosti.

Důraz je kladen zejména na způsobilost zvířat k přepravě, vybavení dopravních prostředků, správnou dokumentaci a odbornou kvalifikaci osob zúčastněných na přepravě zvířat. V následujícím přehledu jsou uvedeny informace o počtu provedených kontrol při vnitrostátní přepravě hospodářských zvířat v období let 2013 až 2022, spolu s počtem zjištěných nedostatků během tohoto období (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

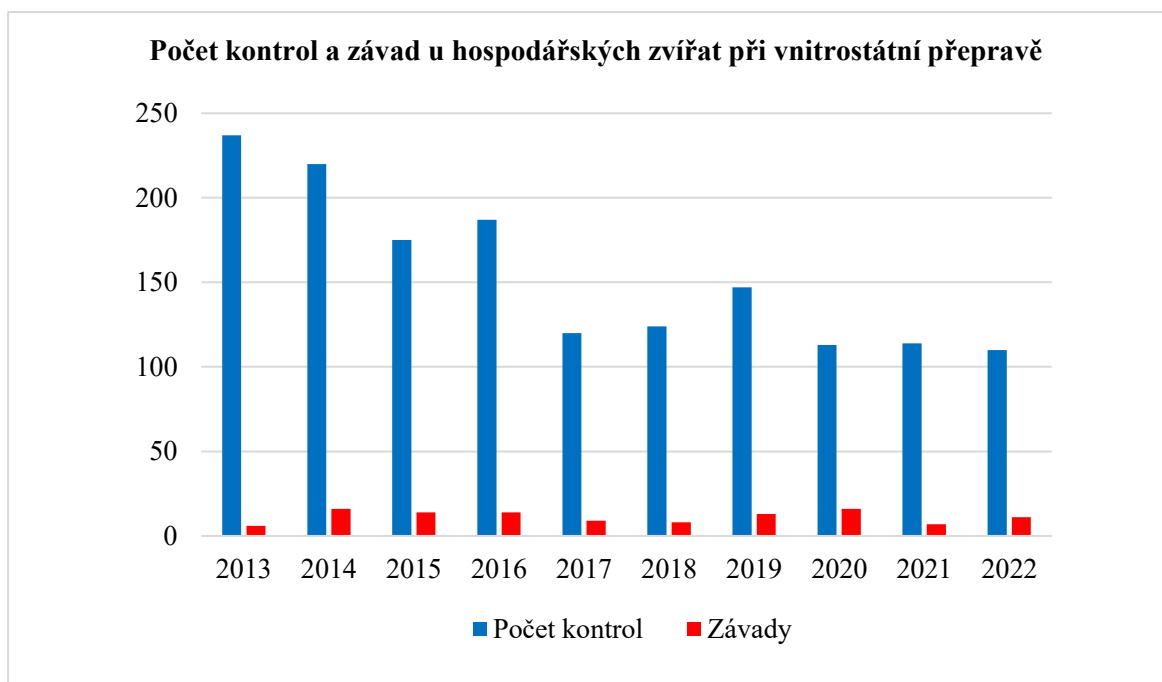
Níže je uveden přehled počtu provedených kontrol při vnitrostátní přepravě za období 2013-2022 a počet zjištěných závad za dané období (Tab. 8).

Tabulka 8 Kontroly a závady při vnitrostátní přepravě hospodářských zvířat v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet kontrol	237	220	175	187	120	124	147	113	114	110
Závady	6	16	14	14	9	8	13	16	7	11
Závady v %	2,5	7,3	8,0	7,5	7,5	6,5	8,8	14,2	6,1	10

Pro lepší vizualizaci byl vytvořen graf (Graf 3), ze kterého jasně vyplývá, že počet kontrol každým rokem klesá, kdy např. v roce 2013 bylo provedeno 237 kontrol a v roce 2022 pouze 110 kontrol. Identifikované závady se v průměru ročně pohybují okolo 10 % (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Graf 3 Počet kontrol a závad u hospodářských zvířat při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Nejčastější závadou za posledních 10 let bylo, že dopravci chyběl nebo měl neplatné povolení dopravce a nevyhovující dokumentaci (Tab. 9). Dále byla mezi závady nejčastěji odhalena nezpůsobilost zvířat k přepravě, nevhodné podmínky při přepravě a nedostatečná desinfekce a vyčistění dopravního prostředku. Mezi další závady bylo zahrnuto vyvolání nepřiměřeného stresu u zvířat při přepravě, chybějící osvědčení o odborné způsobilosti řidiče a průvodce, nevhodný způsob manipulace se zvířaty, neoznačení dopravního prostředku symbolem pro přepravu zvířat, neschválený dopravní prostředek, a dokonce i samotný úhyn zvířete při přepravě (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Tabulka 9 Závady při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Závady	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Chybějící nebo neplatné povolení dopravy	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	10
Chybějící osvědčení o odborné způsobilosti řidiče a průvodce	x	x	x	x	ano	ano	x	x	x	ano	3
Nevyhovující dokumentace	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	10
Nezpůsobilost zvířat k přepravě	ano	x	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	9
Vyvolávání nepřiměřeného stresu u zvířat při přepravě	x	x	x	x	x	x	ano	x	ano	ano	3
Přeprava zvířat se zbytečným prodlením	x	x	x	x	x	x	ano	x	x	ano	2
Nedostatečné vyčištění a dezinfekce dopravního prostředku	ano	ano	ano	x	ano	ano	x	ano	x	ano	7
Nevhodné podmínky při přepravě	ano	ano	ano	ano	ano	x	x	ano	x	ano	7
Nevhodný způsob manipulace se zvířaty	x	x	x	ano	x	ano	ano	x	ano	x	4
Neoznačení dopravního prostředku symbolem pro přepravu zvířat	ano	ano	x	x	ano	x	x	x	ano	x	4
Neschválený dopravní prostředek	ano	x	x	ano	x	ano	x	x	x	x	3
Úhyn zvířat při přepravě	x	x	x	x	x	ano	x	x	x	x	1

5.5 Kontroly Státní veterinární správy při mezinárodní přepravě

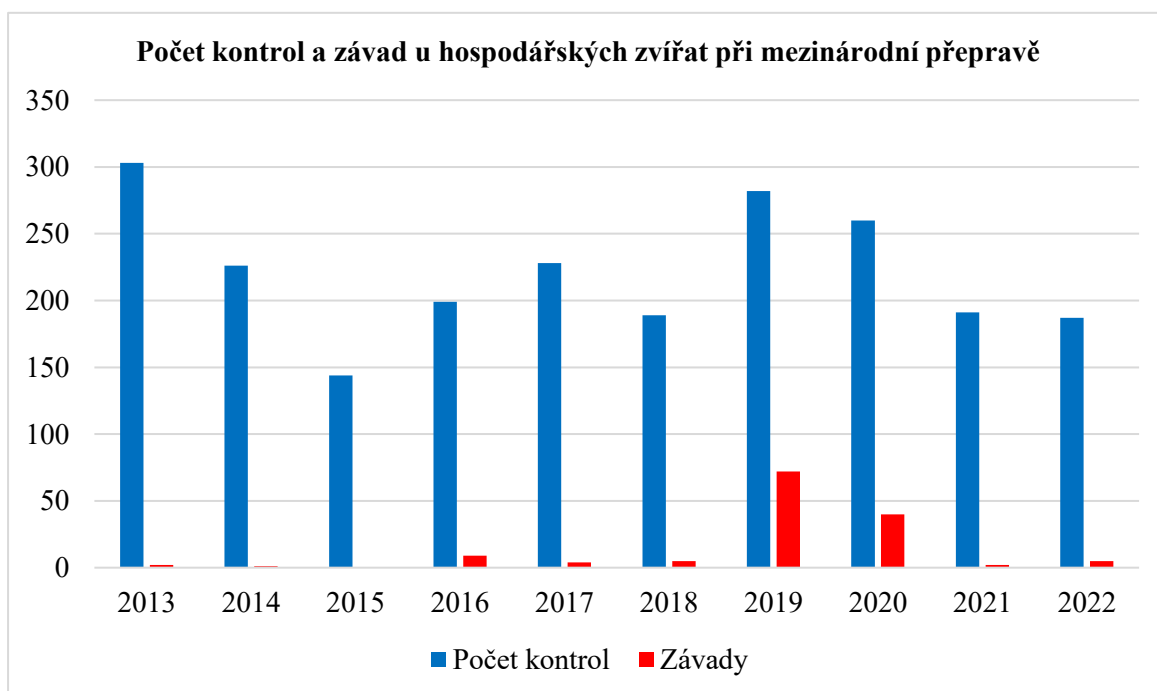
Kontroly v oblasti mezinárodní přepravy a pohody zvířat při jejich přepravě jsou prováděny obdobným způsobem jako u přepravy vnitrostátní. Pozornost byla především věnována stavu zvířat, vybavení a údržbě vozidel, potřebné dokumentaci apod. (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024). Níže je uveden přehled počtu provedených kontrol při mezinárodní přepravě za období 2013-2022 a počet zjištěných závad za dané období (Tab. 10).

Tabulka 10 Kontroly a závady při mezinárodní přepravě hospodářských zvířat v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet kontrol	303	226	144	199	228	189	282	260	191	187
Závady	2	1	0	9	4	5	72	40	2	5
Závady v %	0,7	0,4	0,0	4,5	1,8	2,6	25,5	15,4	1,0	2,7

Pro lepší vizualizaci byl vytvořen graf (Graf 4), ze kterého vyplývá, že počet kontrol každým rokem klesá jako u vnitrostátní přepravy, kdy např. v roce 2013 bylo provedeno 303 kontrol a v roce 2022 pouze 187 kontrol. Závady se v průměru ročně pohybovaly pod 5 % mimo rok 2020, kdy se pohybovaly přes 15 % závad a v roce 2019 dokonce přes 25 % (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Graf 4 Počet kontrol a závad u hospodářských zvířat při mezinárodní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Mezi další závady (Tab. 11) byly zahrnuty nedostatečné desinfekce a vyčištění dopravního prostředku, nevhodný způsob manipulace se zvířaty, neschválený dopravní prostředek, překročená doba jízdy a chybějící navigační systém (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Tabulka 11 Závady při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Závady	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Chybějící nebo neplatné povolení dopravce	ano	ano	x	ano	x	ano	ano	ano	x	x	6
Nevyhovující dokumentace	ano	ano	x	ano	ano	ano	ano	ano	x	ano	8
Nezpůsobilost zvířat k přepravě	x	ano	x	ano	ano	ano	ano	ano	x	x	6
Nevhodné podmínky při přepravě	x	ano	x	ano	ano	x	x	ano	ano	ano	6
Nedostatečné vyčištění a dezinfekce dopravního prostředku	x	x	x	ano	x	x	x	ano	x	ano	3
Překročení kapacity ložné plochy dopravního prostředku	x	x	x	ano	x	x	x	x	ano	x	2
Vyvolávání nepřiměřeného stresu u zvířat při přepravě	x	x	x	ano	x	ano	ano	ano	ano	x	5
Překročená doba jízdy	x	x	x	x	ano	x	x	x	x	ano	2
Neschválený dopravní prostředek	x	x	x	x	x	ano	ano	x	x	x	2
Nevhodný způsob manipulace se zvířaty	x	x	x	x	x	ano	x	x	x	ano	2
Chybějící navigační systém	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ano	1

5.6 Zhodnocení stavu bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat v České republice

Bezpečnost přepravy hospodářských zvířat v ČR je významným tématem, které se týká ochrany zvířat a jejich zdraví a samozřejmě i lidské bezpečnosti. Pro zhodnocení stavu bezpečnosti přepravy hospodářských zvířat bylo zahrnuto několik klíčových aspektů.

Právní normy týkající se přepravy hospodářských zvířat je v ČR v souladu s Evropskými normami, které stanovují minimální standardy a podmínky pro přepravu zvířat. Jako nedostatek je spatřována přeprava na krátké vzdálenosti do 65 km, kdy není povinností projít školením personálu a ani mít platné osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce a nemusí být ani vypracovány nouzové plány. K mimořádné události však může dojít i na krátké vzdálenosti a školením by měl projít každý řidič a průvodce při jakékoliv přepravě hospodářských zvířat bez ohledu na její vzdálenost. Je tedy důležité neustále novelizovat normy za účelem zlepšení podmínek přeprav zvířat. Dne 7.12.2023 došlo k návrhům ke změně nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy, 2004. Komise navrhuje nová pravidla týkající se dobrých životních podmínek zvířat při přepravě z důvodu potřeby aktualizace stávajících předpisů, které byly přijaty před téměř 50 lety a nebyly posledních 20 let podstatně revidovány. Tyto nové návrhy jsou součástí strategie EU "Od zemědělce ke spotřebiteli" pro udržitelné zemědělství a produkci potravin a berou v úvahu nejnovější vědecké poznatky a technologický vývoj. Zlepšení životních podmínek zvířat při přepravě přináší prospěch nejen samotným zvířatům, ale i spotřebitelům a zemědělcům. Přispívá k lepší kvalitě potravin, zvyšuje důvěru spotřebitelů a snižuje náklady spojené se zraněními, chorobami a používáním veterinárních léčivých přípravků. Zlepšení životních podmínek zvířat také pomáhá řešit rizika pro lidské zdraví, jako je přenos nákaz ze zvířat na člověka a vznik antimikrobiální rezistence. Hlavními prvky návrhu jsou omezení doby trvání cesty a zajištění více odpočinkových přestávek pro zvířata, stanovení minimálního prostoru pro každé zvíře během přepravy, přísnější podmínky pro vývoz do zemí mimo EU a stanovení teplotních limitů během přepravy. Navrhovaná opatření mají přinést jasnější a harmonizovaná pravidla pro všechny druhy a kategorie zvířat přepravovaných v EU. Očekává se, že nová pravidla nebudou mít významný finanční dopad na hospodářské subjekty a přinesou jim i několik přínosů, jako je digitalizace administrativních procesů a podpora kratších dodavatelských řetězců. Členské státy budou moci uplatňovat přísnější pravidla, avšak pouze v určitých oblastech a za určitých podmínek, aby se zabránilo výrazným rozdílům mezi vnitrostátními pravidly, která by mohla narušit jednotný trh. Komise plánuje další iniciativy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat a zpřísnění pravidel v dalších oblastech. Pro hospodářské subjekty bude připraveno pětileté přechodné období na přizpůsobení se novým opatřením, které vyžaduje dlouhodobější plánování a investice (EU, 2004; Questions and Answers on Animal Welfare in transport, 2023). Také organizace zabývající se ochranou zvířat a jejich přepravou usilují o změny předpisů a o jejich zpřísnění jako na-

příklad zákaz dlouhotrvajících transportů nad 8 hodin, kde se shodují téměř všechny nejvýznamnější organizace. Navrhované úpravy předpisu jsou hodnoceny jako velmi kladné a přinesly by celkové zlepšení podmínek welfare zvířat při jejich přepravě (Ban Live Exports, © 2024).

Monitorování a kontroly přeprav hospodářských zvířat má v ČR na starosti Státní veterinární správa, která zajišťuje pravidelné inspekce a kontroly, aby se zajistilo dodržování předpisů a bezpečnost zvířat. Z analýzy dat bylo zjištěno, že počet kontrol za posledních 10 let neustále klesá a tím i počet kontrolovaných zvířat (Tab. 12) (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Tabulka 12 Počet kontrolovaných hospodářských zvířat při přepravě v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)

Rok	Počet kontrolovaných hospodářských zvířat
2013	1 473 503
2014	1 031 802
2015	706 315
2016	1 361 558
2017	623 544
2018	526 927
2019	587 004
2020	410 395
2021	156 334
2022	159 715

V roce 2013 bylo zkontrolováno téměř 1,5 milionu zvířat, zatímco v roce 2022 pouze necelých 160 000 hospodářských zvířat, což je téměř 9krát méně. Na cestách je ročně v ČR při exportu a importu zhruba 120 mil. živých zvířat a v porovnání s počtem kontrolovaných zvířat například v roce 2022 proběhly kontroly pouze u 0,14 % přepravovaných zvířat. Bylo také odhaleno, že za posledních 10 let proběhlo v průměru 2 354 kontrol v chovech, zatímco u přeprav průměrně pouze 221 kontrol, což je téměř 10krát méně. Pro zkvalitnění bezpečnosti přepravy hospodářských zvířat je doporučeno výrazné navýšení počtu kontrol a inspekci v oblasti přepravy (Informace o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024).

Vzdělávání a osvětu v oblasti přepravy zvířat aktivně podporují v ČR nevládní organizace. Samotné vzdělávání řidičů a osob podílejících se na přepravě hospodářských zvířat absolvovala autorka této DP dne 21.3.2024 (Příloha III). Kurz byl pořádán ve Výzkumném ústavu

živočišné výroby v Praze a měl být uskutečněn v rozsahu 12 hodin (8 hodin teoretická část, 4 hodiny praktická část). Kurz je hodnocen dostatečně v rámci teoretické části, lektor zodpověděl veškeré dotazy a srozumitelnou formou vysvětlil nejpodstatnější věci týkající se přepravy zvířat. Špatně hodnocena je však praktická část, která namísto 4 hodin trvala pouze 1 hodinu. Během této hodiny byla oznámena rizika při nakládce a vykládce a obecné věci včetně exkurze po farmě, kde se nacházela hospodářská zvířata. Bohužel však nebyla žádná praktická ukázka, jak správně manipulovat se zvířaty apod. Z tohoto důvodu autorka této práce spatřuje kurz jako nedostatečný pro přepravu živých zvířat. Další absencí je spatřována skutečnost, že opakování kurzu není v průběhu období nijak nutné. Bylo by doporučeno provést revizi struktury kurzu.

Stav bezpečnosti přepravy hospodářských zvířat v ČR je řízen přísnými předpisy a kontrolami, avšak dochází k porušování předpisů a nevhodnému zacházení se zvířaty během přepravy. Je důležité, aby se tento stav pravidelně monitoroval a zlepšoval v souladu s nejnovejšími normami a osvědčenými postupy. Zlepšení životních podmínek zvířat má přímý dopad na jejich zdraví a na kvalitu potravin. Taková opatření přispívají k udržitelnosti potravinových systémů. Důkladná péče o zvířata také snižuje riziko vzniku problémů ve veřejném zdraví, jako je odolnost proti antimikrobiálním léčivům a přenos zoonotických onemocnění (Questions and Answers on Animal Welfare in transport, 2023).

Snaha o zlepšení podmínek pro zvířata reaguje na silnou poptávku ve společnosti. Evropští občané stále více vyjadřují zájem o vyšší standardy péče o zvířata v EU. Nedávný průzkum Eurobarometru ukázal, že 83 % respondentů si přeje zvýšit ochranu zvířat během přepravy. Tento tlak se odráží i na politické úrovni, kde Rada i Evropský parlament požadují zavedení lepších standardů týkajících se dobrých životních podmínek zvířat při jejich přepravě (Questions and Answers on Animal Welfare in transport, 2023).

5.7 Zhodnocení stavu bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat v Evropské unii

Každoročně se miliardy živých zvířat přepravují po pozemních komunikacích, po moři, po železnici a letecky v rámci EU i přes její hranice, a to z různých důvodů, jako je chov, výkrm nebo porážka. Evropská komise identifikovala nedostatky v provádění nařízení o ochraně zvířat během přepravy, zejména během úředních kontrol prováděných členskými státy při cestách do zemí mimo EU a při přepravě nezpůsobitelných zvířat. V roce 2020 provedly členské státy více než 900 000 úředních kontrol a udělily téměř 8 000 sankcí.

Byly identifikovány hlavní problémy, jako je způsobilost zvířat k přepravě, přepravní postupy a problémy s dokumentací přepravy. Vzhledem k tomu, že stanovení a vymáhání sankcí je ponecháno na členských státech, existují značné rozdíly ve správních a sankčních postupech, typech sankcí udělovaných za porušení předpisů a jejich závažnosti. Tato nerovnoměrnost v prosazování právních předpisů v členských státech může vést k tomu, že dopravní společnosti volí delší trasy, aby se vyhnuly oblastem s přísnějšími místními normami nebo státům, které přistupují k uplatňování nařízení o ochraně zvířat během přepravy přísněji. Dvě studie zkoumaly výhody a nevýhody dálkové přepravy živých zvířat na porážku ve srovnání s místní porážkou a následnou přepravou masa. Obě studie dospěly k závěru, že přeprava masa místo živých zvířat může být udržitelnější z hlediska dobrých životních podmínek zvířat. Jednou z možností omezit přepravu zvířat je přesunout porážku blíže k výrobním místům pomocí rozvoje místních jatek a mobilních zařízení pro porážku. V lednu 2022 Evropský parlament doporučil budovat místní jatka a zpracovatelská zařízení na více lokalitách a rozvíjet porážku na farmách s využitím mobilních jatek, zejména v odlehlých oblastech, jako jsou horské regiony a ostrovy. Navrhl, aby tato řešení byla financována stávajícími fondy EU (Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

Níže je uvedena tabulka, která uvádí počty převážených zvířat během let 2017–2021 (Tab. 13). Celkem bylo mezi členskými státy a do zemí mimo EU a z těchto zemí do EU přepraveny 1,6 miliardy kusů živých zvířat. Z tabulky je patrné, že přepravy hospodářských zvířat probíhají především v rámci EU v celkovém počtu 86 % ve srovnání mimo EU (14 %). Dále také jasně vyplývá, že největší přesuny zvířat jsou u drůbeže a prasat. (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

Tabulka 13 Přeprava hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)

Přeprava hospodářských zvířat	Uvnitř EU	Mimo EU
Drůbež	1 303 300 000	219 300 000
Prasata	34 900 000	500 000
Skot	4 300 000	1 000 000
Ovce a kozy	2 900 000	2 900 000
Koně	100 000	40 000
Celkový počet v %	86	14

Co se týče délky přepravy (Tab. 14), většina přeprav hospodářských zvířat uvnitř EU v období let 2017–2021 připadala na krátké trasy (63 %), následované dlouhými cestami (33 %) a velmi dlouhými cestami (4 %). Drůbež je obvykle přepravována na krátké vzdálenosti,

zatímco koně jsou častěji přepravováni na delší vzdálenosti (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

Tabulka 14 Doba trvání přepravy hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2021 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)

Doba trvání přepravy zvířat	Krátké cesty (0-8 hodin) v %	Dlouhé cesty (8-24 hodin) v %	Velmi dlouhé cesty (nad 24 hodin) v %
Drůbež	86,5	13	0,5
Prasata	62	35	3
Skot	57	40	3
Ovce a kozy	55	42	3
Koně	38	46	16
Celkový počet v %	63	33	4

Důvody přeprav hospodářských zvířat v letech 2017-2021 byly různé (Tab. 15). Mezi nejčastější důvody patří porážka a produkce pro výkrm a další chov. U koní je však tomu jinak a jsou nejčastěji převáženi pro chov, soutěže, dostihy a výstavy (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

Tabulka 15 Důvody přeprav hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2021 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)

Důvod přepravy	Porážka v %	Produkce (výkrm, chov) v %	Koňovítí (pro chov, soutěže, dostihy) v %	Jiné (výstavy atd.) v %
Drůbež	37	41	X	22
Prasata	24	76	X	X
Skot	16	84	X	X
Ovce a kozy	67	33	X	X
Koně	13	10	65	12
Celkový počet v %	39	40	14	7

Zhodnocení stavu bezpečnosti přepravy hospodářských zvířat v EU poukazuje na několik klíčových bodů:

- Fragmentace a nedostatek údajů: Současný právní rámec EU není dostatečně jednotný a nevyžaduje shromažďování a sdílení údajů o přepravě zvířat mezi členskými

státy. Existují pouze omezené zdroje informací, jako jsou databáze Eurostatu a TRACES, ale ty nejsou dostatečné pro získání komplexního obrazu o přepravě zvířat v EU (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

- Ekonomické motivace: Hlavním impulsem pro přepravu zvířat jsou ekonomické faktory, jako jsou rozdíly v nákladech mezi jednotlivými státy a snaha využít úspory. Tyto faktory vedou k centralizaci odvětví porážky a rozšiřování přepravy zvířat (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).
- Dopady na dobré životní podmínky zvířat: Přeprava živých zvířat může negativně ovlivnit jejich dobré životní podmínky. Evropská unie se snaží omezit tyto dopady přijetím příslušných právních předpisů a dohledem nad jejich dodržováním, ale existují stále výzvy v oblasti ochrany zvířat během přepravy (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).
- Možnosti zlepšení: Existuje několik možností, jak zlepšit situaci, včetně hledání alternativ k přepravě živých zvířat, podpory rozvoje místních jatek a lepšího informování spotřebitelů o podmínkách přepravy (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).
- Aktuální iniciativy: Evropská komise představila strategii "od zemědělce ke spotřebiteli", která zahrnuje revizi právních předpisů EU týkajících se dobrých životních podmínek zvířat včetně pravidel pro přepravu zvířat. Cílem této strategie je harmonizace právních předpisů, rozšíření jejich působnosti a zajištění vyšší úrovně dobrých životních podmínek zvířat (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

Celkově lze konstatovat, že přeprava živých zvířat v EU má své výzvy a nedostatky, ale probíhají snahy o zlepšení situace prostřednictvím legislativních a politických iniciativ. Je však třeba více práce na harmonizaci právních předpisů, zlepšení sběru a sdílení údajů a podpoře alternativních metod přepravy (Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024).

6 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA PŘEPRAV VYBRANÉHO HOSPODÁŘSKÉHO ZVÍŘETE

V rámci této diplomové práce byla vybrána přeprava koní pro posuzování a minimalizování bezpečnostních rizik. Při konzultacích spolupracoval s autorkou certifikovaný přepravce koní pan Pavel Čechovský s 30letou praxí, který této práci předal velmi cenné a bohaté zkušenosti. Jeho snahou je zaručit, aby každý transport probíhal co nejbezpečněji. Nabízí přepravu koní jak vnitrostátně, tak i v rámci EU, zajišťuje standardní i veterinární přepravy a přepravy problémových koní. Pořádá se svými kolegy semináře a vzdělávání v oblasti přepravy koní, kde se snaží vysvětlit přepravcům a všem zájemcům, jak co nejbezpečněji přepravit koně a jaká rizika tato přeprava může přinášet. Autorka se účastnila tohoto semináře, dne 11.3.2023 na Ranči Orel Nová Ves (Příloha I, II), kdy tato účast byla přínosem a obohacením o zajímavé poznatky a zkušenosti, které byly uplatněny v této práci (Čechovský, 2023).

6.1 Aplikace metody SWOT analýzy na přepravu koní

Metoda SWOT analýzy patří mezi nejznámější strategické nástroje, které slouží k identifikaci klíčových silných stránek (Strengths) a slabých stránek (Weaknesses) uvnitř firmy, stejně jako příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats) v jeho okolí. Tato metoda pomáhá identifikovat zásadní faktory, které mohou podnik ohrozit. Metoda SWOT analýzy je užitečným nástrojem pro zavádění protipatření, budoucí plánování firmy a usnadňuje rozhodování o strategických cílech podniku. Metoda SWOT analýzy slouží pro strategické plánování a rozhodování, protože umožňuje organizacím a jednotlivcům lépe porozumět jejich vnitřním a vnějším prostředím a identifikovat klíčové aspekty, které ovlivňují jejich úspěch (SWOT, © 2024).

Metoda SWOT analýzy byla vypracována pro dopravního přepravce Pavla Čechovského (Přeprava Koní) na základě poskytnutých materiálů a spolupráce přímo s jeho osobou a dalším přepravcem koní (Obr. 9).

Každému zvolenému parametru silných a slabých stránek bylo přiřazeno bodové hodnocení od 1 až 5, zatímco parametrům hrozeb a příležitostí bylo přiděleno bodové hodnocení v rozsahu od -1 až -5. Hodnoty vah a bodového hodnocení byly vynásobeny a přiřazeny ke každému kvadrantu (Tab. 16 a 17).

Stanovení vah bylo zpracováno bodovací metodu za účasti 3 odborníků (Pavel Čechovský, autorka této DP, nejmenovaný přepravce koní). Každý odborník zhodnotil každý parametr v rozsahu 1 až 10. Součet sloupce se vydělil poté celkovým součtem všech bodů (Tab. 17). Výsledná bilance je zobrazena graficky (Graf 5).

Obrázek 9 Metoda SWOT analýzy pro přepravu koní (Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu vyplývá modelová strategie defenzivní (ST). U přepravce převládají silné stránky, který se nachází v nepříznivém prostředí. Strategie ST využívá silných stránek k eliminaci hrozeb. Znamená to, že silné stránky není potřeba nijak měnit, ale je potřeba se zaměřit na hrozby, které lze těmito silnými stránkami eliminovat. Přepravce by měl zpracovat na předcházení nebezpečí a snažit se připravit na nepředvídatelné události, které mu hrozí.

Měl by využít i příležitostí, které se mu nabízejí a rozvíjet spolupráci s ostatními přepravci. Také by měl podporovat školení a mít pozitivní přístup pro implementaci nových technologií a být nakloněn k inovacím ve vozovém parku.

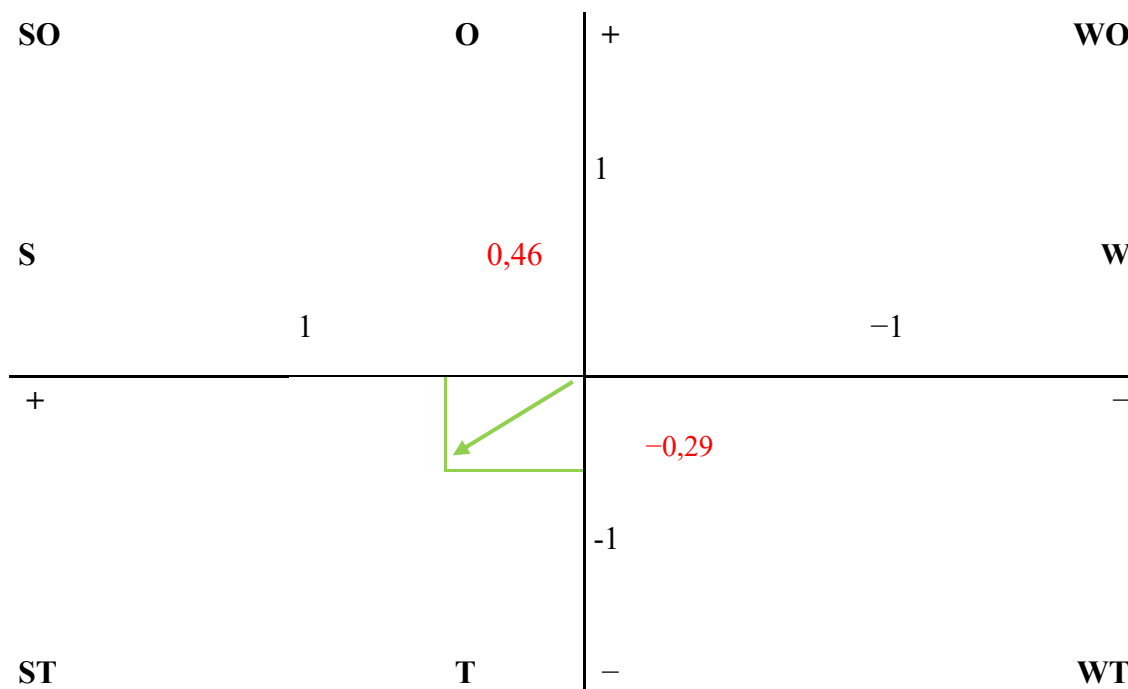
Tabulka 16 Stanovení vah (Zdroj: vlastní zpracování)

Parametr		Bodové hodnocení				
		1. odborník	2. odborník	3. odborník	Celkem	Váha
Silné stránky	Zkušený a odborný personál.	10	10	10	30	$30/116=0,26$
	Dostupnost technologií a vybavení.	6	4	5	15	$15/116=0,13$
	Profesionální péče.	8	8	7	23	$23/116=0,2$
	Dodržování a splnění veškeré platné legislativy.	8	8	8	24	$24/116=0,21$
	Správné bezpečnostní postupy.	8	8	8	24	$24/116=0,21$
	Celkem				116	$\Sigma = 1$
Slabé stránky	Vysoké náklady.	10	10	8	28	$28/102=0,27$
	Omezená dostupnost.	8	6	8	22	$22/102=0,22$
	Nedostatečné zkušenosti s místními podmínkami.	6	6	6	18	$18/102=0,18$
	Nepřítomnost majitele.	6	6	4	16	$16/102=0,16$
	Nedostatečné pojištění.	8	4	6	18	$18/102=0,18$
	Celkem				102	$\Sigma = 1$
Příležitosti	Edukace a investice do školení.	6	10	6	22	$22/95=0,23$
	Implementace nových technologií.	4	6	5	15	$15/95=0,16$
	Inovace ve vozovém parku.	6	6	6	18	$18/95=0,19$
	Novelizace legislativy.	10	7	9	26	$26/95=0,27$
	Vytvoření sítě spolupráce mezi profesionály.	4	6	4	14	$14/95=0,15$
	Celkem				95	$\Sigma = 1$
Hrozby	Nepředvídatelné události.	10	10	9	29	$29/97=0,3$
	Ekonomický tlak.	8	6	6	20	$20/97=0,21$
	Nedostatečná infrastruktura.	6	7	6	19	$19/97=0,2$
	Nedostatečná koordinace zainteresovaných subjektů.	4	6	5	15	$15/97=0,15$
	Omezený přístup k lékařské péči.	4	5	5	14	$14/97=0,14$
	Celkem				97	$\Sigma = 1$

Tabulka 17 Bodové hodnocení (Zdroj: vlastní zpracování)

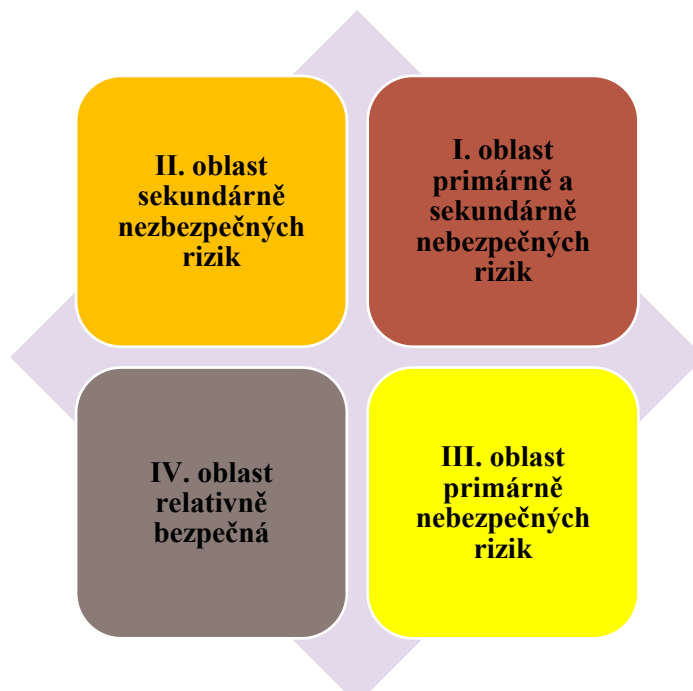
	Parametr	Bodové hodnocení	Váha	Výsledek
Silné stránky	Zkušený a odborný personál.	5	0,26	1,3
	Dostupnost technologií a vybavení.	3	0,13	0,65
	Profesionální péče.	4	0,2	0,8
	Dodržování a splnění veškeré legislativy.	4	0,21	0,84
	Správné bezpečnostní postupy.	4	0,21	0,84
				Σ 1
Slabé stránky	Vysoké náklady.	-5	0,27	-1,35
	Omezená dostupnost.	-4	0,22	-0,88
	Nedostatečné zkušenosti s místními podmínkami.	-3	0,18	-0,54
	Nepřítomnost majitele	-3	0,16	-0,48
	Nedostatečné pojištění.	-4	0,18	-0,72
				Σ 1
Příležitosti	Edukace a investice do školení.	3	0,23	0,69
	Implementace nových technologií.	2	0,16	0,32
	Inovace ve vozovém parku.	3	0,19	0,57
	Novelizace legislativy.	5	0,27	1,35
	Vytvoření sítě spolupráce mezi profesionály.	2	0,15	0,3
				Σ 1
Hrozby	Nepředvídatelné události.	-5	0,3	-1,5
	Ekonomický tlak.	-4	0,21	-0,84
	Nedostatečná infrastruktura.	-3	0,2	-0,6
	Nedostatečná koordinace zainteresovaných subjektů.	-2	0,15	-0,3
	Omezený přístup k lékařské péči.	-2	0,14	-0,28
				Σ 1

Graf 5 Graf analýzy s určením strategie (Zdroj: vlastní zpracování)

6.2 Aplikace metody KARS na posouzení bezpečnosti přepravy koní

Metoda KARS je kvalitativní analytická technika, kterou ve své práci využil Štefan Pacinda z Institutu ochrany obyvatelstva v Lazních Bohdaneč. Jedná se o jednoduchý přístup, který slouží k identifikaci rizik a jejich následnému vyhodnocení, přičemž se zaměřuje na identifikaci nejzávažnějších rizik a prioritizaci hrozeb. Prvním krokem je vytvoření soupisu rizik ve spolupráci s odborníky, který by měl být co nejpodrobnější. Poté následuje sestavení tabulky souvztáznosti rizik, která je uspořádána jako matice, s řádky a sloupci odpovídajícími identifikovaným rizikům. Po vyplnění této tabulky se vypočítají koeficienty aktivity a pasivity. Výsledkem analýzy je graf (Obr. 10) tvořený čtyřmi kvadranty, které pomáhají určit priority v řízení rizik (Jelšovská a Peterková, 2013).

Obrázek 10 Graf souvztažnosti metody KARS (Zdroj: vlastní zpracování podle Jelšovské a Peterkové, 2013)

Pro přepravce pana Čechovského byla aplikována metoda KARS k určení závažnosti rizik a jejich priorit při přepravě koní. Pro vytvoření soupisu rizik bylo využito brainstormingu za účasti pana Čechovského, během kterého bylo identifikováno 20 možných rizik při přepravě koní (Tab. 18). Tato rizika byla poté sestavena do matice (Tab. 19).

Brainstorming je metoda zaměřená na co největší množství nápadů na dané téma. Je postavena na společné práci skupiny. Základní myšlenkou je, že lidé v kolektivu vymyslí více nápadů než jednotlivci (Jelšovská a Peterková, 2013). Pravidla brainstormingu:

- Před zahájením brainstormingu je vhodné opakovat problém. Po fázi generování nápadů je důležité vybrat nejlepší nápady ze všech zaznamenaných.
- Bez hodnocení – zveřejněné nápady by neměly být komentovány ani hodnoceny.
- Podpora uvolněné atmosféry – hlavním cílem je dosáhnout co největšího množství nápadů. Nepříliš formální prostředí pomáhá. Tým by se měl vzájemně znát a neměly by být přijímány žádné kritiky.
- Zaznamenávat vše – i když zapisovatel nemusí nutně přispívat ke generování nápadů, je důležité zaznamenat všechny nápady, které jsou vyjádřeny. Může být využita metoda myšlenkové mapy (Jelšovská a Peterková, 2013).

Vyplnění tabulky souvztažnosti rizik metody KARS proběhlo podle následujících pravidel:

- Hodnota 1 je použita, pokud může riziko R_i (v řádku) vyvolat riziko R_j (ve sloupci).
- Hodnota 0 je použita, pokud riziko R_i (v řádku) nemůže vyvolat riziko R_j (ve sloupci).

Dalším krokem je převést výslednou tabulku souvztažností rizik do matematického a grafického formátu. Analýza KARS se zaměřuje na posouzení aktuálních rizik, přičemž využíváme koeficienty aktivity a pasivity (Jelšovská a Peterková, 2013).

Výpočet koeficientu aktivity pro jednotlivá rizika je proveden podle vzorce (1):

$$\bullet K_{ARi} = \frac{\sum R_i}{x-1} \cdot 100 [\%], \text{ kde } x \text{ představuje celkový počet rizik} \quad (1)$$

Pro výpočet koeficientu pasivity pro jednotlivá rizika platí vzorec:

$$\bullet K_{PRi} = \frac{\sum R_i}{x-1} \cdot 100 [\%], \text{ kde } x \text{ označuje celkový počet rizik (Jelšovská a Peterková, 2013)} \quad (2)$$

Tabulka 18 Tabulka koeficientů aktivity a pasivity (Zdroj: vlastní zpracování)

Riziko R_i	K_{ARi} [%]	K_{PRi} [%]
1	15,8	73,7
2	26,3	73,7
3	10,5	42,1
4	26,3	26,3
5	52,6	31,6
6	31,6	10,5
7	42,1	36,8
8	78,9	47,4
9	47,4	10,5
10	5,3	10,5
11	26,3	42,1
12	26,3	47,4
13	47,4	36,8
14	21,1	10,5
15	21,1	21,1
16	31,6	0
17	36,8	47,4
18	47,4	10,5
19	26,3	73,7
20	26,3	0

Tabulka 19 Tabulka souvztažnosti rizik metody KARS (Zdroj: vlastní zpracování)

Riziko	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	Celkem
1. Vyvolání stresu u koní	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
2. Zranění koní	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	5
3. Úhyn koní	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
4. Zranění dopravce/majitele koní	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
5. Úmrtí dopravce/majitele koní	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	10
6. Nedostatečná ventilace u koní	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	6
7. Výskyt a šíření nemocí u koní	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	9
8. Dopravní nehoda	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	15
9. Nevhodná manipulace s koňmi	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	9
10. Přetížení vozidla	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
11. Dehydratace koní	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	5
12. Přehřátí/podchlazení koní	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5
13. Únik koní	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	9
14. Nepřiměřená délka přepravy koní	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4
15. Nedostatečné zabezpečení koní	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4
16. Nepříznivé klimatické podmínky	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	6
17. Špatné hygienické podmínky koní	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	7
18. Nedostatečná kontrola přepravníku	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	9
19. Obranné projevy koně (kopání atd.)	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5
20. Přeprava s jinými koňmi	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5
Celkem	14	14	8	5	6	2	7	9	2	2	8	9	7	2	4	0	9	2	14	0	

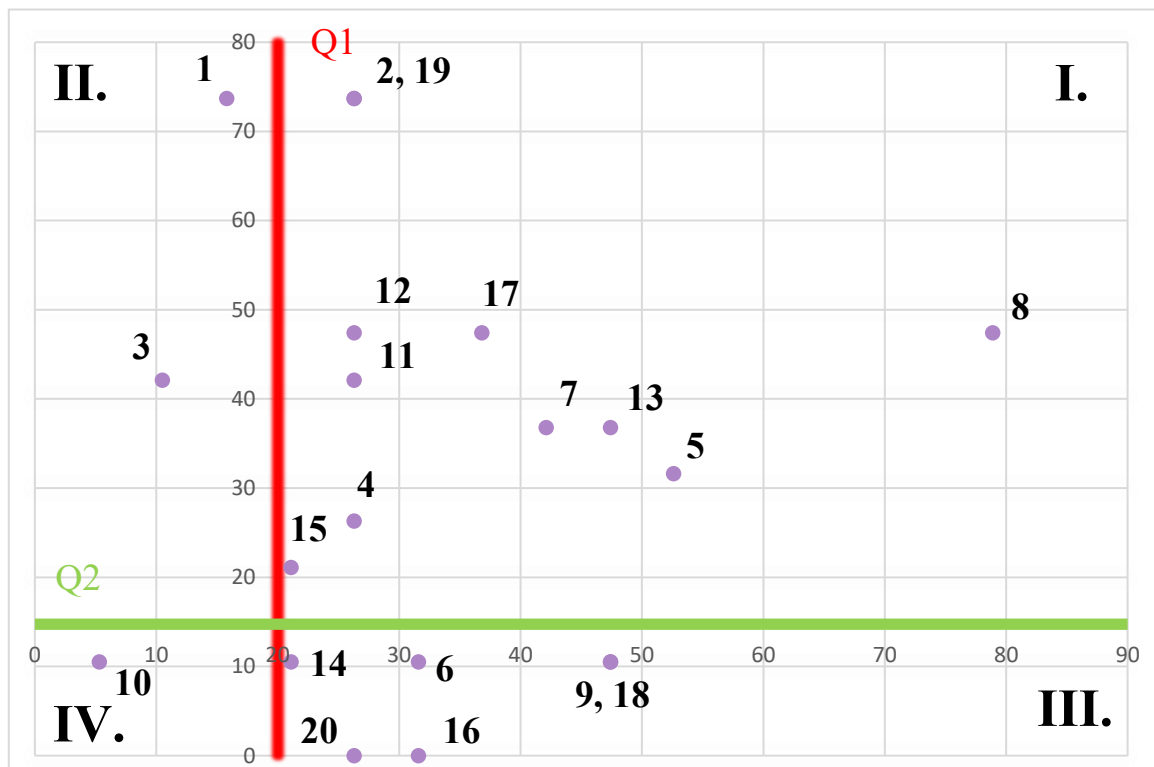
Výsledný graf je rozdělen dvěma osami Q1 a Q2 na 4 kategorie (Graf 6), kde:

- pro osu Q1 platí: $K_{Amax} - \frac{K_{Amax} - K_{Amin}}{100} \cdot 80 \Rightarrow Q1 = 20,02$
- pro osu Q2 platí: $K_{Pmax} - \frac{K_{Pmax} - K_{Pmin}}{100} \cdot 80 \Rightarrow Q2 = 14,74$.

Popis identifikovaných rizik:

1. Vyvolání stresu u koní: koně jsou citliví na změny prostředí a mohou se cítit vystrašení během přepravy, což může vést k různým zdravotním problémům nebo poruchám chování včetně obranných projevů a dokonce agresivity.
2. Zranění koní: koně se mohou během přepravy a manipulace zranit, zejména pokud nejsou řádně zajištěni nebo jsou v přepravním prostředí nedostatečně chráněni.
3. Úhyn koní: při závažném zranění nebo dopravní nehodě může dojít k úhynu koně.
4. Zranění dopravce/majitele koní: nevhodné zacházení s koněm může vyvolat obranné projevy u koně, a to může způsobit zranění dopravce nebo dokonce dopravní nehodu.
5. Úmrtí dopravce/majitele koní: při vážné dopravní nehodě nebo nesprávné manipulaci s koněm může dojít ke smrti jak koně, tak i dopravce.
6. Nedostatečná ventilace přívěsu: nedostatečná ventilace v přepravníku může vést k přehřátí, podchlazení.
7. Výskyt a šíření nemocí u koní: přeprava koní může zvyšovat riziko šíření infekčních chorob a patogenů, zejména pokud nejsou dodržována příslušná hygienická a preventivní opatření.
8. Dopravní nehoda: přepravní vozidla s koňmi mohou být zapojena do dopravních nehod, což může vést k vážným zraněním jak pro lidi, tak pro koně.
9. Nevhodná manipulace s koněm: nevhodné zacházení s koněm během nakládání a vykládání z přepravníku může způsobit zranění a stres koně.
10. Přetížení vozidla: může způsobit přetížení motoru a snížit jeho kontrolu nebo ztrátu kontroly brzdového systému, což může způsobit dopravní nehodu.
11. Dehydratace koní: nedostatečný přístup k vodě během přepravy může vést k dehydrataci koní, což má negativní dopad na jejich zdraví a pohodu.

12. Přehřátí/podchlazení koní: nedostatečná ventilace v přepravníku může vést k přehřátí nebo podchlazení koní, což může vést ke stresu a zhoršení welfare popř. zranění koně.
13. Únik koní: nepřiměřené nebo nezabezpečené přepravní prostředky mohou způsobit únik koně během přepravy, což může vést k nehodě nebo ztráty zvířete.
14. Nepřiměřená délka přepravy: příliš dlouhá doba přepravy může zvýšit únavu a stres u koní. Nedostatečné zastávky pro odpočinek a hydrataci mohou zhoršit situaci.
15. Nedostatečné zabezpečení koní: neadekvátní způsoby upevnění koně v přepravním prostředku mohou vést k úniku nebo pohybu koně během jízdy, což může zvýšit riziko nehod.
16. Nepříznivé klimatické podmínky: extrémní teploty, bouřky apod. mohou negativně ovlivnit pohodu a zdraví koní během přepravy.
17. Špatné hygienické podmínky koní: mohou zvýšit riziko infekce a šíření nemocí.
18. Nedostatečná kontrola přepravního prostředku: nepřiměřená údržba nebo nekontrolované zhoršení stavu přepravního prostředku může vést k selhání technických systémů během přepravy.
19. Obranné projevy koně: vyvolání stresu u koně může vést k pocitu ohrožení, což může vyústit v obrannou reakci, jako je kopání, vzpínání se, a dokonce i projevy agrese.
20. Přeprava s jinými koňmi: pokud koně nejsou zvyklí cestovat spolu s jiným koněm může dojít k vzájemné agresivitě a nepřátelství, stresu a úzkosti, riziku nákazy atd.

Graf 6 Graf souvztažnosti K_{ARi} a K_{PRi} pro R_i (Zdroj: vlastní zpracování)

Z grafu jasně vyplývá, že mezi největší rizika, oblast I. – primárně a sekundárně nebezpečná rizika, pro dopravce koní jsou:

- Riziko č. 2: ke zranění koní během přepravy může dojít z různých důvodů, jako je nedostatečné zajištění, špatný stav přepravního prostředku nebo chování samotných koní. Důležité je zajistit správné a pevné zajištění koní, aby se minimalizoval pohyb a naklání během přepravy. Používání přepravních prostředků, které splňují bezpečnostní normy, a pravidelná údržba je zásadní pro bezpečnost koní. Panika a stres koně mohou vést k nekontrolovatelnému chování, takže je důležité zajistit klidné a bezpečné prostředí. Správné techniky nakládání a vykládání koní je nutné dodržovat, ideálně za přítomnosti zkušeného jedince, aby se minimalizovalo riziko úrazů.
- Riziko č. 4: zranění dopravce/majitele koní během jejich přepravy. Zajištění bezpečnosti dopravce je stejně důležité jako bezpečnost samotných zvířat. Manipulace s koněm během nakládání, vykládání nebo usazování do přepravního prostředku může být riskantní a vést k úrazům. Je důležité zajistit vhodný výcvik a znalosti pro mani-

pulaci s koněm a používat správné techniky a postupy, včetně bezpečnostního vybavení. Nehody při přepravě, jako jsou srážky nebo překlopení vozidla, mohou způsobit vážné úrazy, a proto je důležité dodržovat bezpečnostní předpisy silničního provozu a pravidelně kontrolovat vozidlo. Agresivní nebo nervózní chování koně může zvýšit riziko úrazů, proto je důležité poskytnout koním trénink a sociální interakci a používat adekvátní bezpečnostní vybavení. Používání vhodného vybavení a správného plánování trasy může minimalizovat stres a snížit riziko nehod.

- Riziko č. 5: úmrtí dopravce/majitele koní během přepravy může být způsobeno nehodami, úrazy při manipulaci s koněm nebo nedostatečnou přípravou. Předcházení úmrtí vyžaduje dodržování bezpečnostních pravidel silničního provozu, pravidelnou údržbu vozidla, správný výcvik pro manipulaci s koněm a zajištění bezpečnostních opatření pro dopravce/majitele koní.
- Riziko č. 7: výskyt a šíření nemocí u koní během jejich přepravy může být způsobený stresem, blízkým kontaktem s jiným koněm, sdílením zdrojů vody a krmiva nebo nehygienickými podmínkami. Předcházení zahrnuje karanténu a zdravotní kontrolu před přepravou, dodržování hygienických opatření, minimalizaci kontaktu mezi koňmi, zajištění správné ventilace a posílení jejich imunity.
- Riziko č. 8: dopravní nehoda při přepravě koní může být způsobena nepřiměřenou rychlostí, nedostatečným zajištěním koní, špatným stavem vozidla nebo nedostatkem zkušeností řidiče. Předcházení zahrnuje dodržování bezpečnostních pravidel, pečlivé zajištění koní, pravidelnou údržbu vozidla, použití zkušeného řidiče a dodržování doporučeného zatížení vozidla.
- Riziko č. 11: dehydratace koní při přepravě může být vyvolána omezeným přístupem k vodě, stresem, vysokými teplotami a nedostatečnou ventilací. Předcházení zahrnuje dostatečný přístup k vodě, minimalizaci stresu, správnou ventilaci a teplotu v přepravním prostředku a pravidelnou kontrolu stavu koní během přepravy.
- Riziko č. 12: přehřátí/podchlazení koní během přepravy může být díky nedostatečné ventilaci v horkých dnech a nedostatečné izolaci v chladném počasí. Předcházení tomuto riziku lze předejít zajištěním dobré ventilace v horkém počasí, poskytnutím stínění a hydratace, a v chladném počasí zahřátím a izolací. Pravidelně je nutné sledovat stav koní a reagovat na příznaky přehřátí nebo podchlazení.

- Riziko č. 13: únik koní při přepravě může být z několika důvodů, včetně nedostatečného zajištění, stresu u koní, technických problémů a nesprávné manipulace. Aby se tomu předešlo, je důležité řádně zajišťovat koně, minimalizovat stres, pravidelně kontrolovat stav přepravního prostředku a respektovat potřeby a povahu koní.
- Riziko č. 15: nedostatečné zabezpečení koní může vést k jejich úniku, zraněním a stresu. Předcházení zahrnuje použití kvalitního a správně nastaveného vybavení, pravidelnou kontrolu zabezpečení, zajištění dostatečného prostoru a komfortu, volbu zkušeného řidiče a vytvoření klidného prostředí.
- Riziko č. 17: špatné hygienické podmínky koní při přepravě mohou vyvolat infekce, stres a zhoršení zdravotního stavu. Aby se tomu předešlo je nutné pravidelně čistit a dezinfikovat přepravní prostředek, zajistit dostatečnou ventilaci a výměnu podestýlky, poskytnout koním dostatečný prostor a pohodlí a zabezpečit jim přístup k čisté vodě a kvalitnímu krmivu.
- Riziko č. 19: obranné projevy koně během přepravy mohou zvýšit riziko úrazů, poškození přepravního prostředku a narušení bezpečnosti. Předcházení zahrnuje důkladnou přípravu koně, včetně výcviku a zvykání na manipulaci a přepravní prostředek, dále minimalizaci stresových faktorů v okolí koně, použití bezpečnostních postrojů a uzávěrů pro zajištění koně, pravidelnou kontrolu zdravotního stavu koně a zvolení zkušeného a klidného řidiče.

V oblasti II.: sekundárně nebezpečná rizika, se vyskytuje:

- Riziko č. 1: vyvolání stresu u koní během přepravy může být způsobeno různými faktory, včetně nehod, špatné manipulace či nepříznivých podmínek. Pro minimalizaci stresu je důležité zajistit jejich pohodlí a bezpečnost prostřednictvím dostatečně prostorného a dobře ventilovaného přepravního prostředku. Měkké podklady a plánování trasy s minimálním pohybem mohou pomoci tlumit otřesy. Postupné zvykání koní na přepravu je klíčové, přičemž je důležité brát v úvahu individuální potřeby a reakce každého jednotlivého koně.
- Riziko č.3: úhyn koně, který může být zapříčiněn během přepravy dehydratací, zraněními, šířením nemocí, dopravní nehodou apod. Aby se tomu předešlo je nutné zajistit dostatečný přístup koní k vodě a kvalitnímu krmivu, minimalizaci stresu a používání klidných postupů při manipulaci, zabezpečení koně během přepravy a pravidelné kontroly zdravotního stavu koní.

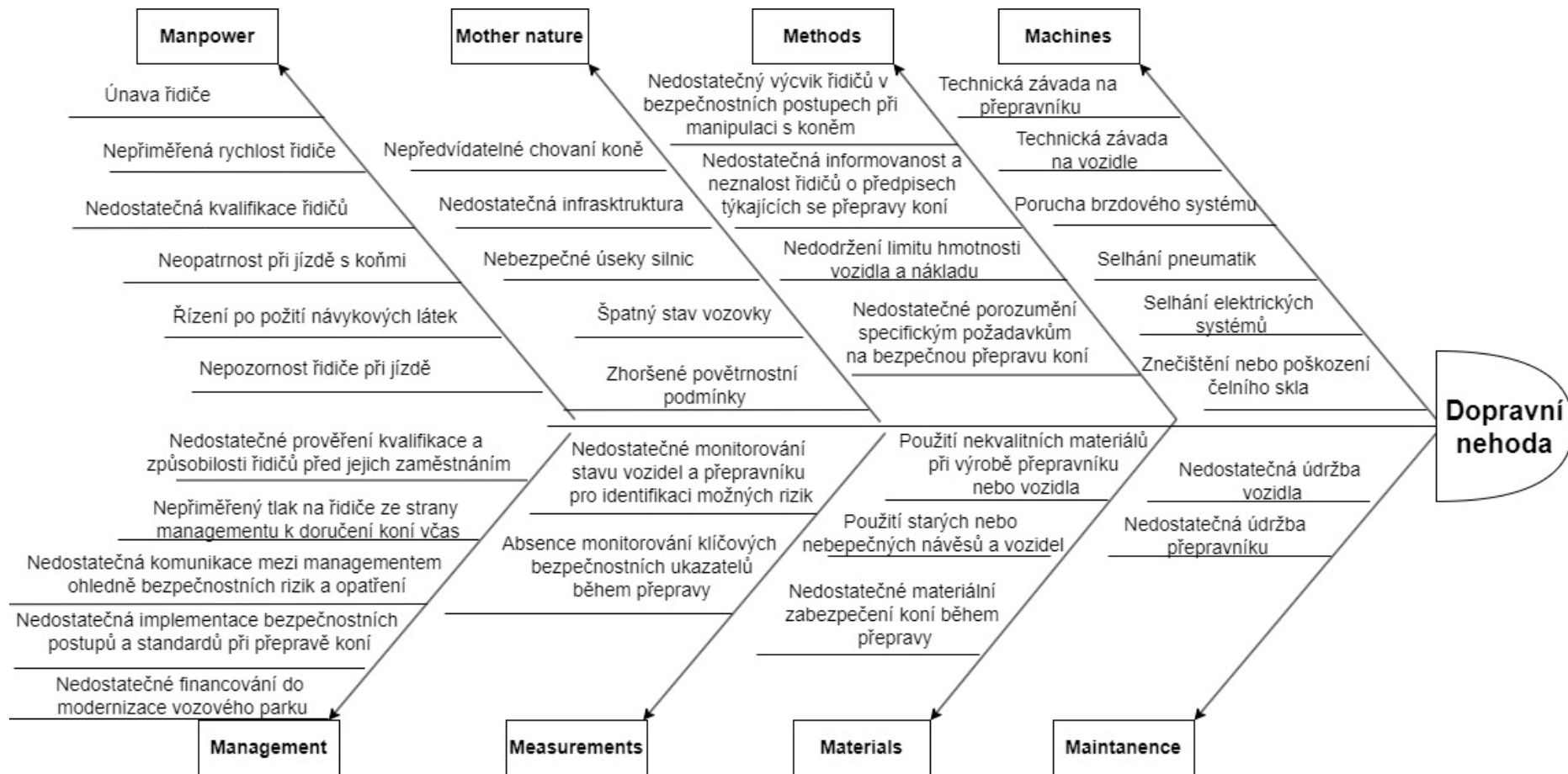
V oblasti III.: žádná primárně nebezpečná rizika, se vyskytují rizika č. 6, 9, 14, 16, 18, 20 – nedostatečná ventilace u koní, nevhodná manipulace s koněm, nepřiměřená délka přepravy, nepříznivé klimatické podmínky, nedostatečná kontrola přepravního prostředku a přeprava s jinými koňmi.

V oblasti IV.: relativní bezpečnost, se vyskytuje riziko č.10 – přetížení vozidla.

6.3 Aplikace metody Ishikawa diagramu na posouzení bezpečnosti přepravy koní

Ishikawův diagram, pojmenovaný podle svého tvůrce Kaoru Ishikawy, je jednoduchá analytická technika pro vizualizaci a analýzu příčin a následků. Jeho základním principem je identifikace příčin vedoucích k určitému problému či výsledku. Tento diagram nachází široké uplatnění v praxi, zejména v oblastech jako je kontrola kvality, řízení rizik a řešení problémů. Jeho použití se často využívá při týmových aktivitách hledání řešení, jako je brainstorming. Při analýze problému jsou systematicky zkoumány možné příčiny a zaznamenávají se do podoby diagramu rybí kostry. Příčiny bývají obvykle rozděleny do osmi základních dimenzí, známých jako 8M. Ishikawův diagram může být využit jak pro retrospektivní analýzu problému, tak pro preventivní plánování a eliminaci možných příčin (Ishikawův diagram, © 2011-2016).

Dopravní nehoda během přepravy koní byla identifikována jako jedno z nejzávažnějších rizik prostřednictvím analýzy KARS. Z tohoto důvodu byla podrobena další analýze pomocí Ishikawa diagramu. Tento diagram byl vypracován prostřednictvím brainstormingu ve spolupráci s odborníkem panem Pavlem Čechovským (Obr. 11).

Obrázek 11 Ishikawa diagram (Zdroj: vlastní zpracování)

7 NÁVRH NA ZKVALITNĚNÍ BEZPEČNÉ PŘEPRAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Zkvalitnění bezpečné přepravy hospodářských zvířat je klíčové pro zajištění jejich pohody a zdraví během přepravy. Zlepšení bezpečnosti a pohody při přepravě hospodářských zvířat vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje kombinaci opatření a pečlivou pozornost ke specifickým potřebám a chování různých druhů zvířat.

7.1 Návrh na zkvalitnění bezpečné přepravy koní

Níže bude prezentován manuál pro bezpečnou přepravu vybraného hospodářského zvířete – koně. Tato metodika bude zahrnovat i postup řešení v případě dopravní nehody, neboť byla identifikována jako jedno z nejvýznamnějších bezpečnostních rizik při přepravě koní.

MANUÁL BEZPEČNÉ PŘEPRAVY KONÍ

Autorka: Bc. Leona Tomášková

Jak se stát přepravcem?

Přepravce je fyzická nebo právnická osoba, která přepravuje zvířata na svůj účet nebo na účet třetí osoby a je povinna být držitelem povolení, které je vydáváno na 5 let. Požádat o povolení lze místně příslušnou KVS a to podle (EU, 2004):

- čl. 10 – při přepravě do 8 hodin (TYP 1), kdy žadatel má k dispozici dostatečný a vhodný personál, zařízení a provozní postupy včetně příručky osvědčených postupů. Žadatel také splňuje čistý záznam z trestního rejstříku ve 3 předchozích letech v rámci ochrany zvířat (Příloha IV; (EU, 2004).

- čl. 11 – při přepravě nad 8 hodin (TYP 2), kdy žadatel předloží osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce, pro dopravní prostředky, nouzové plány pro případ mimořádných situací. Navigační systém pro přepravu koní pro sportovní účely není povinen (Příloha IV; EU, 2004).

Přepravu zvířat pro cizí účely zabezpečují dopravci se svými vozidly. Přepravu zvířat pro svoje potřeby se svými dopravními prostředky si zabezpečují majitelé – dopravci zvířat svými dopravními prostředky.

Silniční vozidlo přepravující koně smí řídit a jako průvodce na něm smí působit pouze držitel osvědčení o způsobilosti. Při přepravě koní nad 8 hodin je potřeba vést knihu jízd, kdy list č. 1 potvrzuje KVS v místě nakládky. Do měsíce po ukončení cesty se odevzdává na KVS, která ji potvrdila. Kniha jízd se skládá z 5 oddílů (EU, 2004):

- plánování,
- místo odeslání (zvíře je poprvé naloženo a za předpokladu, že bylo před odjezdem ustájeno po dobu nejméně 48 hodin).
- místo určení (zvíře je vyloženo a ustájeno po dobu nejméně 48 hodin před dobou odjezdu, nebo poráženo),
- prohlášení přepravce,
- vzor zprávy o mimořádných událostech (Příloha V).

Přeprava nesmí být prováděna způsobem, který může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení zvířeti. Předem musí být učiněna opatření, aby se minimalizovala délka trvání cesty. Zvířata musí být způsobilá pro přepravu. Koně se smí přepravovat pouze v nejnižším podlaží vozidla a nad nimi se nesmí nacházet jiná zvířata (EU, 2004).

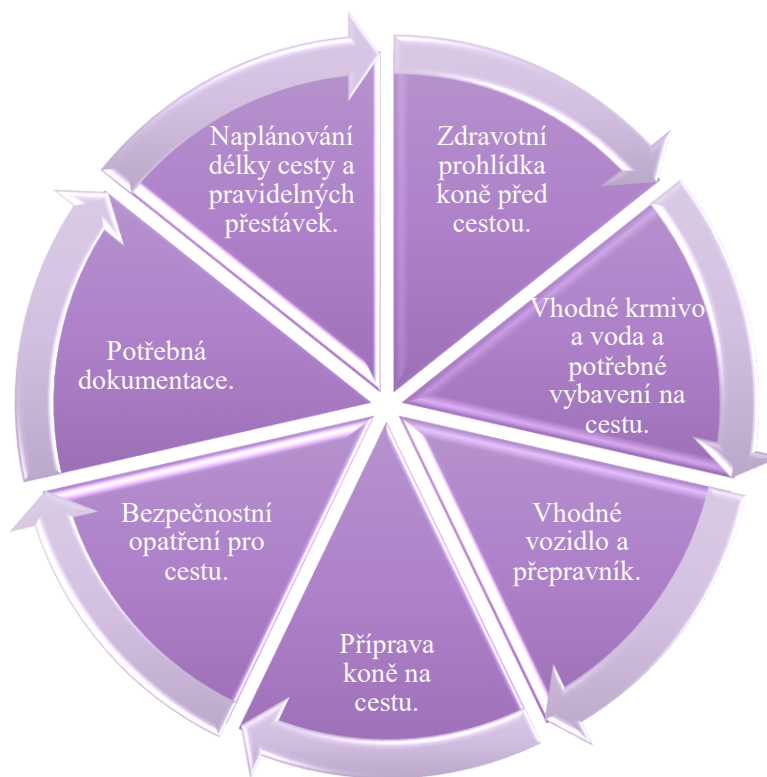
Odkaz na Nařízení č. 1/2005 zde.

Plánování cesty

Adekvátní plánování je klíčem k dobrým životním podmínkám koní během cesty. Před zahájením cesty je nezbytné zohlednit (Obr. 12).

Co by se mělo vozit v přepravníku: lékárnička, lopata, nádoba na vodu pro napájení, barel na vodu, náhradní vodítka, ohlávky a lonžky, zakládací klíny, náhradní sítě na krmení, rukavice.

Povinná výbava: prostředky pro usmrcení – palice, 2 vykrvovací nože (Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

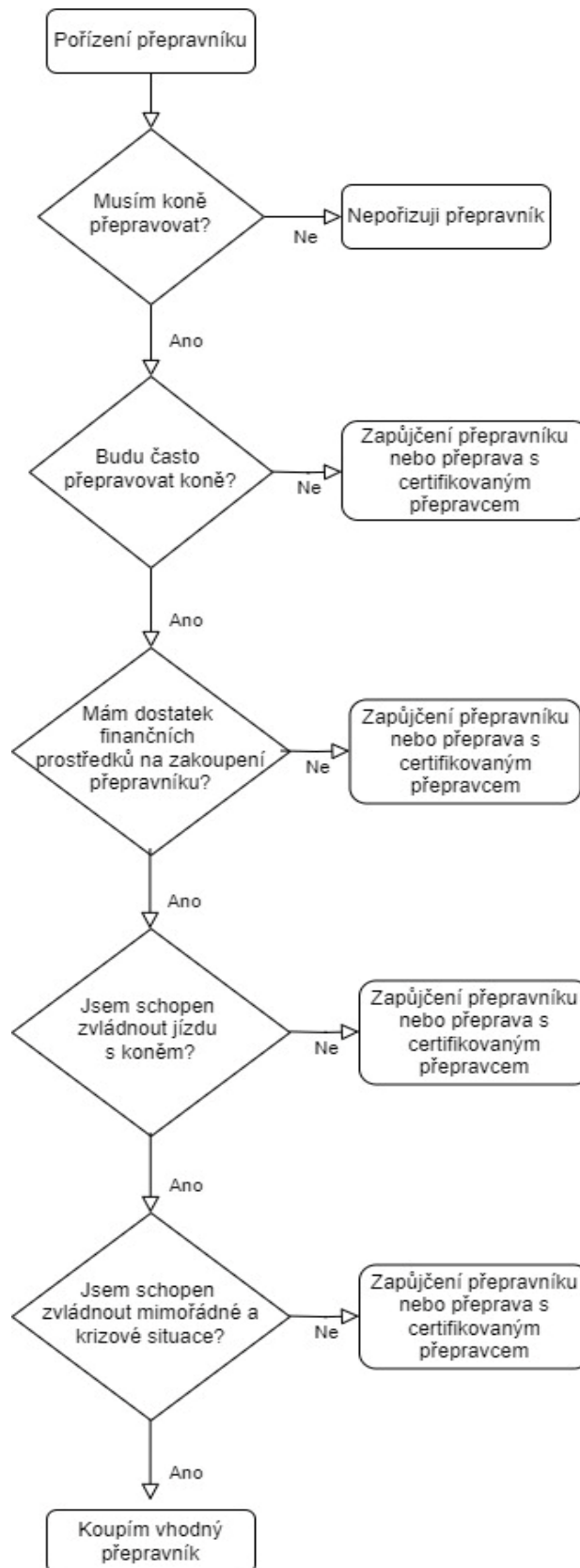

Obrázek 12 Schéma pro bezpečné plánování přepravy koní (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)

Dopravní prostředek

Před rozhodnutím o nákupu vlastního přepravníku je důležité položit si několik klíčových otázek. Je skutečně nezbytné pořídit si vlastní přepravník, nebo je vhodnější využít služeb certifikovaného přepravce nebo si přepravník zapůjčit (Obr. 13; Čechovský, 2023).

Pokud se rozhodnu koupit si vlastní přepravník, je nutné vybrat vhodný přepravní prostředek. Měl by zahrnovat dostatečný prostor, správnou ventilaci pomocí ventilátoru a střešního okna, podlahu a nástupní rampu s protiskluzovou úpravou, čidla pro měření teploty, čidlo pro uzavření zadních nakládacích dveří, střecha by měla být světlé barvy (ne černá), vhodný podvozek pro pohodlnou jízdu koní, přepážku mezi hlavy koní a kamerový systém. Je také nutné pořízení označení dopravního prostředku pro přepravu živých zvířat. Koupě kvalitního přepravníku se může pohybovat od 200 000,- Kč a koupě luxusního může stát až kolem 700 000,- Kč. Mezi nejkvalitnější přepravníky jsou doporučeny například od firmy Böckmann (Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

Obrázek 13 Vývojový diagram pořízení přepravníku
(Zdroj: vlastní zpracování podle Čechovského, 2023)

Správná manipulace s koněm při nakládce a vykládce

Zajištění klidné a bezpečné přepravy koní je klíčové pro ochranu jak lidského personálu, tak samotných zvířat. Správná manipulace s koněm při nakládce a vykládce do přepravníku je zásadní z několika důvodů:

- **Bezpečnost:** Správná manipulace zajišťuje bezpečnost jak pro koně, tak pro lidi zapojené do procesu. Nepřiměřené chování nebo neadekvátní zacházení může vést k úrazům a trauma, jak pro zvíře, tak pro lidi v jeho blízkosti.
- **Prevence stresu:** Správná manipulace minimalizuje stres koně při nakládce a vykládce. Stres může mít negativní dopad na zdraví a pohodu zvířete a může vést k negativním asociacím s přepravou v budoucnu.
- **Efektivita:** Správná manipulace umožňuje plynulý průběh procesu nakládání a vykládání. Kůň se může cítit pohodlněji a spolupracovat lépe, což vede k rychlejšímu a efektivnějšímu provedení úkolu.
- **Důvěra:** Správná manipulace buduje důvěru mezi člověkem a koněm. Kůň se naučí spolupracovat s člověkem a ví, že mu může důvěřovat, což může vést k lepší spolupráci i v budoucích situacích (Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

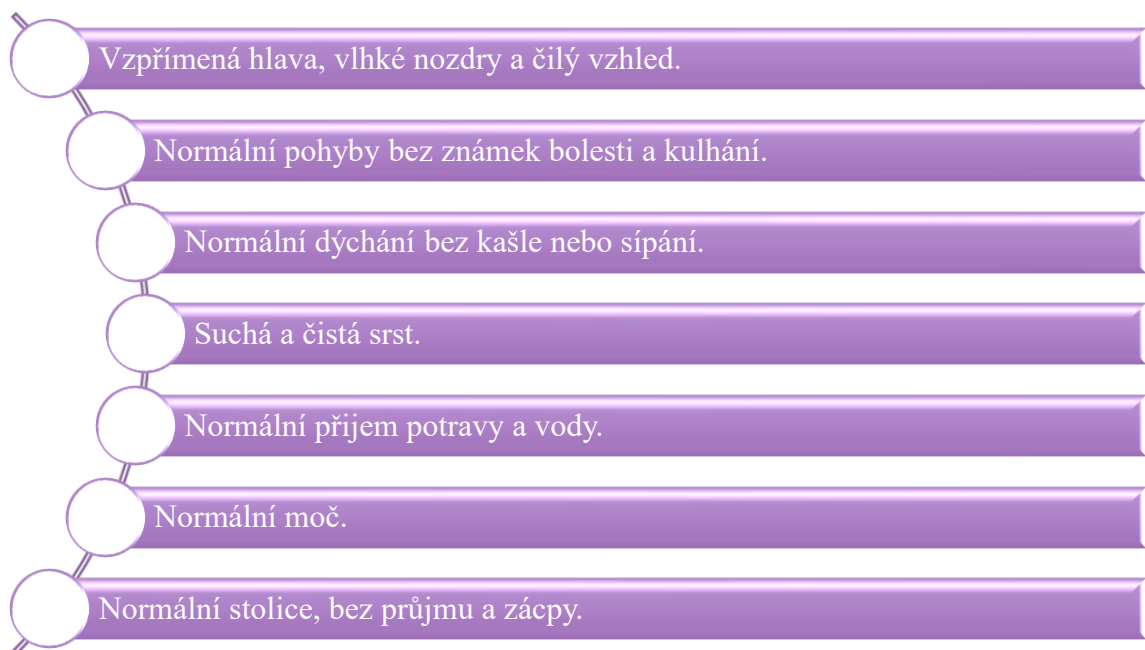
Principy správné manipulace:

- Trénink naložení, který zahrnuje jak postupné nastupování, tak okamžité naložení.
- Využívání osvědčených postupů a metod.
- Maximální zjednodušení procesu nastoupení pro koně a zároveň zajištění bezpečné manipulace pro člověka.
- Posilování pozitivního chování u koní a eliminace nežádoucího chování.
- Důraz na správné používání pomůcek a metod.
- Schopnost nahlížet na problém z perspektivy koně a jednat s ním v souladu s jeho chováním.
- Práce s koněm s maximální důsledností.
- Okamžité odměny za pozitivní reakce koně.
- Případně získání pomoci zkušenější osoby, když je to potřeba.

- Vyhnout se použití sedativ, kapucí a jiných prostředků, pokud to není nezbytné pro bezpečnost.
- Zajištění adekvátního prostoru, času a bezpečného přepravníku.
- Příprava s vhodnými pomůckami, znalostmi, empatií a trpělivostí (Čechovský, 2023).

Nakládací rampa pro koně nesmí být strmější k horizontální rovině než 20 % a rampa nad 10 % sklonu musí mít příčné protiskluzové zábrany (Zoo rekvalifikace, 2024).

Před naložením koně je nutné zkontrolovat jeho zdravotní stav (Obr. 14).

Obrázek 14 Znaky zdravého zvířete (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)

Zdravotní stav koní lze posoudit také podle dýchání (Tab. 20)

Tabulka 20 Znaky zdravého koně (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)

Počet dechů/min	Počet tepů/min
6-16	35-40

Povinnosti během přepravy

Během přepravy je nezbytné zabezpečit koním vhodné intervaly pro příjem vody, krmiva a odpočinku. Délka přepravy koní je maximálně 24 hodin. Je-li do cíle méně jak 2 hodiny, může se přeprava prodloužit až na 26 hodin. Každých 8 hodin je nutné zajistit přístup k vodě

a případně krmivu. Po uplynutí 24 hodin přepravy musí být koně vyloženi, nakrmeni, napojeni a musí jim být poskytnut odpočinek po dobu minimálně 24 hodin. Denní spotřeba napájecí vody pro koně je až 40 litrů (Zoo rekvalifikace, 2024).

Větrací systémy v přepravních prostředcích, bez ohledu na jejich pohyb, musí udržovat teplotu v rozmezí 5-30 °C s tolerancí +/- 5 °C vzhledem k venkovní teplotě. Dopravní prostředek musí mít poplašný systém, který řidiče upozorní, pokud teplota překročí maximální nebo minimální hodnotu (Zoo rekvalifikace, 2024).

Teorie správné jízdy s vozidlem:

- Během jízdy pamatovat na maximální povolenou rychlost pro vozidlo a přepravník.
- Udržovat klidné a plynulé jízdní podmínky pro minimalizaci stresu koní. Vyhnout se prudkým změnám rychlosti. Prudké zatáčky, náhlé brzdění nebo zrychlování mohou způsobit nerovnováhu koně a zvýšit jeho stres.
- Při zatáčení je třeba dbát na to, aby bylo provedeno pomalu a plynule, aby se minimalizovala změna těžiště a tím i pohyb koně v přepravníku. Před vjezdem do zatáčky je dobré upozornit koně jemným brzděním nebo tělesným pohybem, aby byl připraven na změnu směru. S pomocí kamerového systému může zkušený řidič projet zatáčky i rychleji, pokud dodrží základní pravidla: neotáčet volantem náhle a před zatáčkou upravit rychlost. Poté projíždět zatáčku konstantní rychlostí tak, aby nebylo třeba dalších zásahů (ani zpomalení, ani zrychlení).
- Je důležité, aby řidič uplatňoval opatrné zrychlování a brzdění, aby se minimalizovala síla, která působí na koně a jeho rovnováhu. Plynulé přidávání plynu a postupné brzdění může pomoci udržet stabilitu koně během jízdy. Brzdná dráha je delší a jízdní vlastnosti soupravy jsou méně stabilní.
- Vibrace z vozidla mohou způsobit nepříjemné pocity koně a zvýšit jeho úzkost. Proto je důležité zvolit hladkou jízdu po hladkých silnicích a minimalizovat vibrace vozidla, například vyhnout se nerovnostem nebo děrám v silnici.
- Při couvání je třeba být zvláště opatrný, aby se zabránilo náhlým pohybům a nehodám. Před couváním je vhodné se ujistit, že koně jsou připraveni na zpětný pohyb, a mít pozornost na okolní prostor, aby nedošlo ke srážkám.
- Pravidelně kontrolovat koně během přepravy, aby se zajistilo jejich pohodlí a bezpečnost (Čechovský, 2023; Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

- Pro optimální stabilitu a bezpečnost při jízdě s jedním nebo dvěma koňmi různé váhy je doporučeno umístit jednotlivého nebo těžšího koně na levou stranu ve směru jízdy. Tento postup pomáhá vyrovnat sklon vozovky a snižuje riziko najetí na krajnici.
- Pokud se vlek začne rozhoupávat ve vyšší rychlosti, je nutné postupně a plynule snižovat rychlost, dokud se vlek opět neustálí.
- Pokud kůň během přepravy ulehne, je nutné zastavit na bezpečném místě, uvolnit mu hlavu, vytvořit prostor, aby mohl vstát (odstranit přepážku, zábrany). Pokud nevstane sám, zkusit ho pobídnout. Pokud má kůň dostatek prostoru a nevstane, může pokračovat vleže. Na cílovém místě lze zkusit koně zvednout v přepravníku nebo ho vytáhnout ven vleže a postavení řešit mimo přepravník.
- Pokud kůň při přepravě má hlavu pod přední zábranou, je vhodné zkrátit úvaz a přivázat ho ze dvou stran. Pokud je to možné, je lepší uvázat ho nahoru.
- Pokud se zadek koně dostane pod zadní zábranu, je doporučeno snížit zadní zábranu. V případě, že to není možné, je lepší odstranit ji a pokračovat v jízdě bez ní. V této situaci je důležité zajistit zadní rampu zvenku, například kurtnou nebo lonží, aby nedošlo k nebezpečné situaci.
- Kopání koně do zadní rampy z nervozity není zásadní problém, ale pokud hrozí poškození rampy, je nutné zastavit a zachránit rampu. Poté je nezbytné zavolat veterináře, aby koně nasedoval a pokračovat v cestě domů. Je také důležité zjistit příčinu takového chování koně a odstranit ji.
- Hrabání a ohlížení se je běžné chování u mnoha koní během přepravy, a proto se tento problém neřeší.
- Vzpínání koně se občas může stát. Zkrácení úvazu může pomoci, ale také může situaci zhoršit tím, že kůň se bude bránit ještě více. Pokud se kůň při vzpínání zaklíní za přední zábranu, je důležité zastavit na bezpečném místě. Moderní přepravníky mají tzv. panik systém, který umožňuje uvolnit zábranu, aby se kůň mohl postavit na všechny čtyři. Pokud se situace opakuje, je vhodné zavolat veterináře a zvážit další postup jako je nasedování na další cestu.
- Pokud dojde k pokusu koně o únik z přepravníku, je doporučeno zvážit sedaci koně a pokračovat v cestě (Čechovský, 2023; Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

Co dělat při dopravní nehodě (Obr. 15)?

- V případě nehody vždy informovat Policii ČR na číslo 158. Většinou je nutný zásah více složek IZS, je tedy vhodné volat 112.
- Kontaktovat veterináře a KVS dojde-li k závažnému zranění nebo úmrtí koně (v úřední hodiny <https://www.svscr.cz/statni-veterinarni-sprava/organizacni-struktura/>, mimo úřední hodiny v akutních případech <https://www.svscr.cz/statni-veterinarni-sprava/krizove-linky/>).
- Držet se dál od vozovky a umístit výstražný trojúhelník.
- Nejprve se poskytuje 1. pomoc lidem až potom koním.
- Zkontrolovat stav koně skrz okno nebo otvory.
- Nedovolit nikomu kromě profesionálů otevřít dveře nebo vstoupit do přívěsu se zvířetem.
- Pokud je přívěs v normální poloze, poskytnout koním vodu a krmivo.
- Pokud se koně volně pohybují po silnici, pokusit se je odchytit.
- Odstranit veškeré překážky a předměty, které brání přístupu ke koni.
- Zajistit náhradní transport koní.
- Kontaktovat chovatele (Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

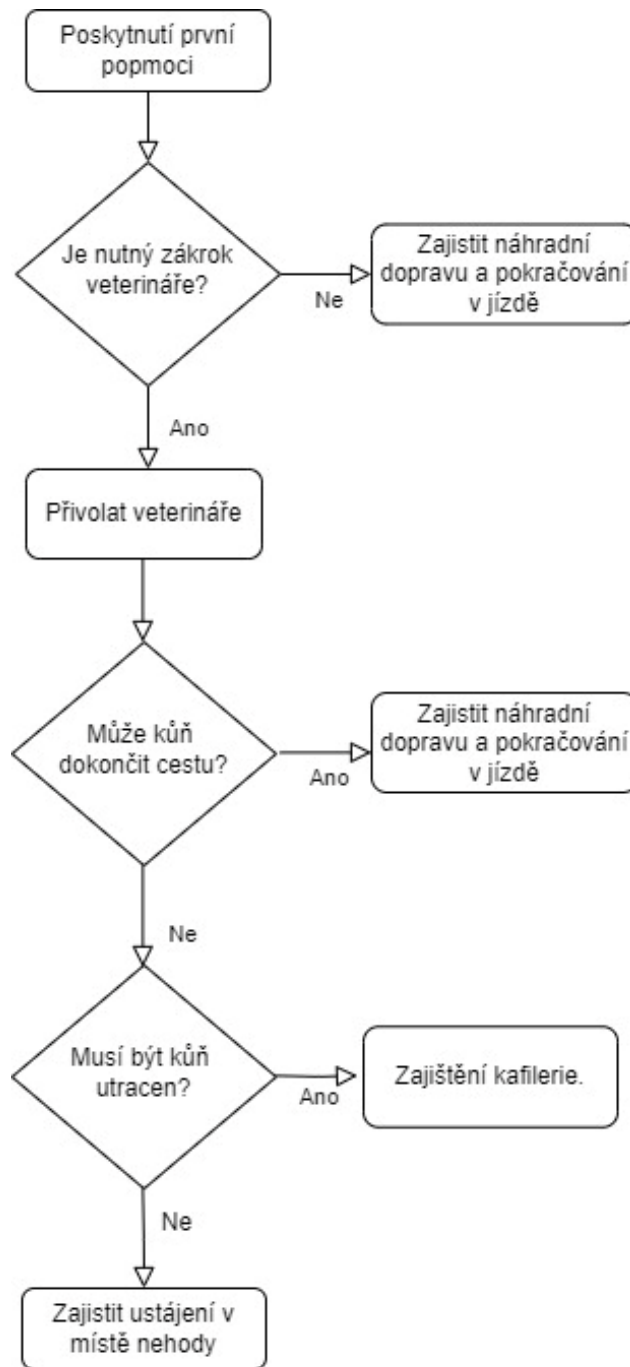
V případě dopravní nehody může kůň pociťovat ohrožení a stres, což může vést k nebezpečným situacím. Existuje riziko, že kůň udeří nebo kopne končetinami, a proto je vhodné přistupovat k němu ze strany. Před jakýmkoli přiblížením se k němu je důležité se nejprve ohlásit hlasem. I když může zraněný kůň působit klidně, je třeba být ostražitý ohledně náhlých pokusů o útěk, a nikdy nesmí být zahrán do rohu. Ostré a náhlé světlo by nemělo být používáno, někdy je lepší zakrýt mu zrak. Protože může kůň přeskočit i více než 2 metry výšky, bariéry mohou být neúčinné. Potravní instinkt koně může být někdy silnější než strach, což je možné využít při jeho zachraňování (Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

Zásady 1. pomoci při zranění koně:

- Zastavení krvácení – pokud jde o slabé krvácení, je nejprve nezbytné dezinfikovat ránu a přikrýt ji sterilním obvazem. Při silném krvácení je nutné stlačit ránu a použít

tlakový obvaz. Pokud krvácení přetrvává i přes tlakový obvaz (3 vrstvy), použijeme škrtidlo po dobu maximálně 1-2 hodin. V případě nedostupnosti lékárníčky lze použít improvizované materiály, jako je oblečení, ručník nebo kožený pásek.

- Zastavení oběhu a dechu – pro zajištění průchodnosti dýchacích cest je důležité otevřít ústa, vytažení jazyka a uvolnit dýchací cesty od nečistot a cizích těles. Po zástavě srdce se může aplikovat pár úderů pěstí do oblasti srdce a poté přejít k nepřímé masáži srdce.
- Poranění mozku a míchy – je nezbytné udržovat klidného a nestresovaného koně, nepohybovat se s ním a vyčkat na příjezd veterináře.
- Zlomeniny – v případě otevřených zlomenin je nutné zastavit krvácení tlakovým obvazem a chladit čelist studeným obkladem. Je důležité nepohybovat se zlomeninami a vyčkat na příjezd veterináře.
- Vykloubení kloubu – při otevřených ranách je nutné je dezinfikovat a vyčkat na příjezd veterináře.
- Poranění oka – je nutné vypláchnout chladnou a čistou vodou, překrýt sterilní gázou a aplikovat chladivý obklad na zmírnění otoku.
- Popáleniny – je vhodné chladit studenou vodou, provést protišoková opatření a nerozrušovat puchýře. Příškvár může být opatrně odstraněn.
- Přehřátí – kůň by měl být ochlazován pomocí mokrého ručníku nebo houby, a poskytnout mu dostatek vody. Je vhodné ho přemístit do stínu.
- Omrzliny – koně je třeba přikrýt a povzbudit k pohybu. Je vhodné ho umístit do teplejšího prostředí.
- Protišoková opatření – lze shrnout do "5 T": Teplo, Ticho, Tekutiny, Tišení bolesti, Transport (Rozhovor s MVDr. Lucií Souškovou, 2024).

Obrázek 15 Činnost chovatele při dopravní nehody s koněm

(Zdroj vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)

Jak odchytit koně po dopravní nehodě?

Postup odchytu koně po dopravní nehodě zahrnuje několik kroků, které by měly být provedeny s ohledem na bezpečnost koně i osob zúčastněných na místě nehody:

- Zajištění bezpečnosti. Nejdříve je důležité zajistit bezpečnost místa nehody pro všechny zúčastněné. Pokud je to možné, zabezpečit místo nehody pomocí varovných trojúhelníků, oranžových světel nebo jiných varovných prostředků. Ujistit se, že žádné další vozidlo neohrožuje místo nehody. Na dálnici a frekventovaných silnicích I. třídy je nutná součinnost s Dopravní Policií ČR a uzavření komunikace.
- Posouzení stavu koně. Z dálky posoudit stav koně. Zjistit, zda je kůň zraněný. Pokud je to možné, přiblížit se k němu pomalu a opatrně, aby se zjistil jeho stav zblízka.
- Komunikace s koněm. Pokusit se uklidnit koně prostřednictvím klidných hlasů a pokojného chování. Snažit se vyhnout náhlým pohybům, které by mohly koně ještě více vyděsit.
- Použití lákadel. Pokud je to možné a bezpečné, použít seno, aby se kůň přilákal. Postupně se přiblížit k němu.
- Využití pomůcek. Pro nasazení ohlávky koni se musí postavit osoba po jeho levé straně a postavit se bokem k němu. Pravou rukou se obejmě hlava koně zespodu a přidržuje se nosní kost. Levou rukou se ohlávka drží ve správné poloze a je nutné být připraven ji nasadit. Dvěma prsty pravé ruky se drží ohlávka v polovině její délky, zatímco stále pevně se drží hlava koně. Pokud je koně třeba odvést z nebezpečného místa, může se použít různých pomůcek, jako jsou provazce nebo lana, aby se pomalu a opatrně odvedl na bezpečnější místo.
- Kontaktování odborníků. Pokud je situace příliš nebezpečná nebo pokud jsou pochybnosti o tom, jak postupovat, neváhat kontaktovat zkušené hasiče nebo veterináře, kteří mohou poskytnout pomoc a poradenství při odchyту koně po dopravní nehodě (Čechovský, 2023; Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

Je důležité přistupovat k odchytu koně s ohledem na jeho stav a zdravotní postižení, a vždy dbát na bezpečnost všech zúčastněných osob. Pokud je kůň zraněný, je nezbytné zajistit odbornou lékařskou péči co nejdříve (Čechovský, 2023; Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, 2024).

Po přepravě

Po vyložení koně se musí zkontrolovat zdravotní stav koně a ujistit se, že nejsou žádné známky únavy, stresu nebo zranění. Dále je nutné, aby osádka provedla mechanické vyčištění a následnou dezinfekci vozidla na předem určeném místě.

Návrhy na zkvalitnění bezpečné přepravy koní:

1. Pořízení kamerového systému do každého přepravníku pro koně. Kamerový systém se může stát cenným preventivním nástrojem pro ochranu zdraví koní a zajištění jejich bezpečnosti a pohodlí během přepravy. Správně používaný kamerový systém může pomoci ušetřit náklady spojené s možnými zraněními koní během přepravy, monitorovat stav přepravníku a zabránit poškození, které může kůň způsobit během přepravy a poskytnout důležité informace pro přizpůsobení jízdy a péče o koně.

Doporučeno koupě kamerového systému Luda TrailerCam HD (Obr. 16). Je to výborný kamerový systém, který umožňuje pohodlně sledovat koně v přívěsu během jízdy. Díky nočnímu vidění a vysokému rozlišení obrazu je jasný obraz i za tmy. S širokoúhlou funkcí monitoru je možný přehled o celém přívěsu, a je také možné dokoupení další kamery pro lepší pohled za přívěs při couvání. Kameru lze použít bezdrátově. Díky vynikajícímu krytí je kamera odolná vůči povětrnostním podmínkám i vodě. Systém má dosah přenosu až 100 metrů a noční vidění až 10 metrů. Instalace systému zabere jen několik minut, protože kamera a monitor se automaticky spárují po připojení ke zdroji napájení (TrailerCam HD, © 2024).

Náklady na pořízení: 10 000,- Kč.

Obrázek 16 TrailerCam HD (Zdroj: TrailerCam HD, © 2024)

2. Pořízení transportních chráničů pro koně. Během cesty se koně bohužel mohou zranit nebo dokonce upadnout v přepravníku z důvodu neočekávaných událostí. V tomto

ohledu mohou pomoci transportní chrániče, které pokrývají nohy koně až po karpální a hlezenní kloub nebo chrániče ocasu.

Náklady na pořízení: 2000 – 4000,- Kč.

3. Kurzy a semináře pro majitele koní a personál. Nabídka školení a vzdělávacích programů zaměřených na bezpečné zacházení s koněm během přepravy, rozpoznávání zdravotních problémů a správné reakce na nouzové situace. Osobní poradenství. Poskytování individuálního poradenství majitelům koní o nejlepších praktikách přepravy, včetně doporučení ohledně volby přepravních prostředků a vhodných postupů.

Doporučeno využít komplexní seminář pořádaný Welfare group s.r.o. probíhající 2 dny o víkendu na téma Profesionální přepravy a nakládání koní, který se zabývá bezpečností, správným výběrem přepravníku, jak řídit bezpečně, praktickou ukázkou nakládání koní apod. Druhé téma je Manipulace s koňmi v krizových situacích obsahující praktickou ukázkou vyprošťování koně, což lze využít při záchraně koně, vázací prostředky, jak zajistit bezpečnost atd.

Náklady: 5 000,- Kč.

4. Použití ozonifikace pro desinfekci přepravníku. Použití generátoru ozonu pro desinfekci přepravního prostředku má několik výhod. Ozon je silné oxidační činidlo, které má široké spektrum účinku proti bakteriím, virům, plísním a jiným mikroorganismům. Dokáže rychle a účinně zničit patogeny, které mohou být přítomny v přepravním prostředku. Použití ozonu je ekologické a nezanechává žádné reziduální chemikálie, které by mohly být škodlivé pro zvířata nebo lidi. Navíc není třeba používat žádné agresivní chemikálie, což snižuje riziko alergických reakcí nebo poškození povrchů. Dezinfekce pomocí ozonu je obvykle rychlejší než tradiční metody, jako je ruční čištění a dezinfekce. Generátory ozonu mohou být programovány tak, aby pracovaly automaticky a prováděly dezinfekci bez lidského dohledu. Ozon proniká do malých skulin a štěrbin, což umožňuje dosáhnout i těch míst, kam se třeba při ruční dezinfekci jen obtížně dostane. To zajišťuje důkladnou dezinfekci celého přepravního prostředku. Pravidelné používání generátoru ozonu může pomoci zabránit vzniku bakteriálních a virových infekcí u zvířat při přepravě, což může vést k lepšímu zdravotnímu stavu a pohodě zvířat (Ozonový generátor – co to je a jak funguje ozonovač? © 2024).

Náklady na pořízení: 6 000,- Kč.

5. Vývoj bezpečnostních monitorovacích systémů. Implementace inteligentních monitorovacích systémů v přepravních prostředcích, které by sledovaly vitální parametry koní jako tep, krevní tlak a aktivitu. Tyto systémy by umožnily včasnou detekci možných zdravotních problémů a rychlou reakci.
6. Vývoj bezpečnostních zařízení v přepravníku. Instalace nových bezpečnostních prvků, jako jsou stabilizační systémy, zvýšená ochrana proti nárazům a automatické nouzové brzdy, pro minimalizaci rizika při dopravních nehodách.
7. Vytvoření sítě spolupráce mezi profesionály. Budování komunitní sítě, která by propojovala majitele koní, veterináře, zkušené chovatele a dopravce, aby sdíleli informace, osvědčené postupy a podporovali bezpečnostní standardy. Zřízení 24/7 asistenční linky. Vytvoření centrálního bodu pro nouzovou asistenci, kde majitelé koní mohou získat okamžitou pomoc a radu od odborníků v případě problémů nebo nepředvídatelných situací během přepravy.
8. Zlepšení informovanosti ostatních účastníků silničního provozu o specifických potřebách řidičů přepravujících koně může vést k větší bezpečnosti na silnicích. Řidiči osobních vozidel, kteří rozumí specifickým potřebám řidičů přepravujících zvířata, budou lépe schopni předvídat jejich chování na silnici např., že vozidlo s přepravou koní potřebuje větší prostor k brzdění a bezpečnostní rozestupy nebo může neočekávaně zpomalit. Pochopení specifických potřeb řidičů přepravujících zvířata může vést k větší toleranci a ohleduplnosti mezi všemi účastníky silničního provozu.

7.2 Návrh na zkvalitnění bezpečné přepravy ostatních hospodářských zvířat

Zkvalitnění bezpečné přepravy hospodářských zvířat je klíčové pro jejich pohodu, zdraví během přepravy. Zde jsou některé návrhy na zlepšení této problematiky:

1. Rozvoj speciálního školení pro řidiče zabývající se přepravou živých zvířat. Školení by mělo zahrnovat důkladné seznámení s bezpečnostními postupy týkajícími se manipulace se zvířaty během nakládání, vykládání a přepravy. To zahrnuje správné zajištění zvířat v přepravních prostředcích, minimalizaci stresu při manipulaci a zajištění bezpečnosti pro všechny účastníky procesu. Řidiči by měli být školeni v identifikaci příznaků nemoci nebo zranění u zvířat během přepravy a vědět, jak poskytnout

první pomoc v případě potřeby. To zahrnuje znalost základních postupů pro péči o zraněné zvíře a kontaktování veterináře v případě vážného zdravotního stavu. Řidiči by měli mít porozumění chování různých druhů zvířat, aby mohli předvídat jejich reakce a přizpůsobit své chování a přístup v souladu s jejich potřebami. To zahrnuje znalost základních signálů stresu a nepohodlí u zvířat a schopnost reagovat na ně vhodně. Vývoj virtuální reality (dále jen „VR“) pro školení řidičů. VR technologie umožňují vytváření realistických simulací různých situací, se kterými se mohou řidiči setkat během přepravy zvířat. To zahrnuje situace jako nakládání zvířat do přepravních vozidel, manipulace s nimi během cesty, zvládnání stresových situací nebo řešení krizových situací. Virtuální realita prostředí poskytuje bezpečný a kontrolovaný prostor pro trénink, kde mohou řidiči experimentovat s různými scénáři a reagovat na ně bez rizika pro živé zvíře. Tato možnost umožňuje opakování situací a zdokonalování dovedností bez rizika selhání v reálném světě. Školení ve VR prostředí je interaktivní a dynamické. Řidiči mohou aktivně zapojovat své smysly a dovednosti k řešení různých úkolů a situací. To umožňuje lepší zapamatování a porozumění materiálu než pasivní přístup k tréninku. Technologie VR umožňují vytvářet školicí programy, které jsou přizpůsobeny individuálním potřebám a úrovni dovedností jednotlivých řidičů. Každý může absolvovat tréninkové scénáře ve svém vlastním tempu a podle svých potřeb.

2. Přísnější regulace. Posílení stávajících předpisů a pravidel týkajících se přepravy zvířat, včetně zlepšení dohledu a sledování dodržování těchto pravidel. To by zahrnovalo pravidelné inspekce přepravních vozidel a větší tresty pro ty, kteří porušují předpisy. Úplné zrušení přeprav na dlouhotrvající cesty. Namísto toho se může upřednostňovat lokální chov a distribuce, což minimalizuje potřebu dlouhých a stresujících cest pro zvířata.
3. Technologické inovace. Inteligentní monitorovací systém by spočíval ve vytvoření komplexního monitorovacího systému se senzory pro sledování teploty, vlhkosti, kvality vzduchu a pohybu a také pro sledování zdravotního stavu zvířat během přepravy, včetně monitorování srdečního tepu, krevního tlaku a dalších vitálních funkcí. Vytvoření systému umělé inteligence, který by analyzoval chování zvířat a pomocí různých senzorů detekoval příznaky stresu či nemoci. To by umožnilo rychlé zásahy pro zachování jejich zdraví a pohody. Tento systém by umožňoval v reálném čase sledovat podmínky v přepravním prostoru a okamžitě reagovat na jakékoliv změny.

Vylepšená ventilace a klimatizace. Navržení systému ventilace a klimatizace, který by byl schopen efektivně regulovat teplotu a vlhkost podle potřeb různých druhů živých zvířat. To zajistí optimální prostředí během celé přepravy. Systém virtuálního veterinárního poradenství. Vytvořit systém, který by umožňoval poskytovat poradenství a asistenci v reálném čase během přepravy zvířat.

4. Podpora výzkumu. Finanční podpora pro výzkumné projekty zaměřené na zkoumání optimálních podmínek pro přepravu zvířat a vývoj nových technologií a postupů pro zlepšení bezpečnosti a pohody zvířat během přepravy.
5. Simulace a cvičení. Pravidelné provádění simulací a cvičení situací při přepravě živých zvířat pro zajištění rychlé a efektivní reakce řidičů a intervenčních týmů v případě nehody. Tyto simulace by měly zahrnovat různé scénáře nehod, včetně havárií, zranění zvířat nebo úniků zvířat z přepravních prostorů. Použití VR pro vytvoření realističtějšího prostředí simulací a lepšího zapojení účastníků. Zapojení odborníků na problematiku přepravy živých zvířat, veterinárních lékařů a zástupců ochránářských organizací do provádění simulací a cvičení. Tímto způsobem lze zajistit odbornou zpětnou vazbu a doporučení pro zlepšení postupů a reakce v případě nehod.
6. Informování veřejnosti. Zvýšení osvěty veřejnosti o problematice přepravy zvířat a významu dodržování předpisů pro jejich ochranu. To může zahrnovat informační kampaně, workshopy pro chovatele a dopravce a vzdělávací programy pro veřejnost. Informační kampaně. Vytvoření komplexních informačních kampaní, které by osvětlily veřejnosti důležitost dodržování předpisů při přepravě zvířat a upozornily na potenciální problémy a rizika spojená s nedodržováním těchto pravidel. Inovativním prvkem může být využití moderních médií a sociálních sítí pro šíření informací a interaktivních prvků, jako jsou hlasování, kvízy nebo soutěže, které zapojí veřejnost do tématu. Workshopy pro chovatele a dopravce. Organizace workshopů a seminářů pro chovatele zvířat a dopravce, kde by byly poskytnuty informace o optimálních postupech pro přepravu zvířat a nejnovějších technologiích a metodách pro zlepšení podmínek během přepravy. Inovací může být interaktivní forma workshopů, která by zahrnovala praktické ukázky a diskuse. Vzdělávací programy pro veřejnost. Zavedení vzdělávacích programů zaměřených na veřejnost, které by zahrnovaly informace o právech zvířat, etických otázkách souvisejících s přepravou zvířat a způsobech, jak může každý jednotlivec přispět ke zlepšení podmínek přepravy. Inova-

tivním prvkem může být vytvoření interaktivních online kurzů nebo mobilních aplikací, které by umožnily jednotlivcům studovat tato témata flexibilně a interaktivně. Sdílení příběhů a zkušeností. Podpora sdílení příběhů a zkušeností lidí, kteří se zabývají chovem zvířat nebo se podílejí na jejich přepravě, aby veřejnost lépe porozuměla výzvám spojeným s touto problematikou. Inovací může být využití moderních médií a platform pro sdílení obsahu, jako jsou blogy, podcasty nebo video příspěvky, které přiblíží realitu přepravy zvířat veřejnosti.

Tato opatření by mohla vést k výraznému zlepšení bezpečnosti a pohody zvířat během jejich přepravy, což by mělo pozitivní dopady na jejich zdraví a zároveň by napomohlo ochraně jejich práv.

ZÁVĚR

Téma diplomové práce Bezpečnostní rizika při přepravě hospodářských zvířat bylo autorkou vybráno z důvodu velmi kladného vztahu autorky ke zvířatům a zájmu o tuto problematiku. Toto téma je velmi aktuální vzhledem k rostoucímu zájmu povědomí o welfare a veřejnému zájmu o etické zacházení se zvířaty. Přeprava zvířat může také vyvolávat otázky ohledně práva zvířat, což je zajímavé téma pro prozkoumání a diskuzi. Zlepšení bezpečnosti a hygieny během přepravy může také přispět k prevenci a šíření infekcí a ochraně veřejného zdraví. Hospodářská zvířata jsou přepravována především za účelem porážky nebo chovu. Přes zákony a právní předpisy, které mají zajistit jejich dobré životní podmínky, se stále občas vyskytují pochybení během přepravy. Přeprava zvířat je komplikovaný a časově náročný proces, který se stává politickým tématem v souvislosti s bojem za humánní zacházení s nimi.

Při vypracování praktické části diplomové práce byly aplikovány poznatky z teoretické části, kde jsou zahrnuty klíčové právní předpisy zabývající se problematikou ochrany zvířat a podmínkami jejich přepravy. Dále byly uvedeny hlavní organizace bojující za práva zvířat a jejich ochranu, zejména v kontextu přepravy. Také je zde diskutována problematika welfare zvířat, která hraje významnou roli v udržení jejich zdraví, pohody a bezpečnosti.

Cíle diplomové práce byly naplněny:

- byla zpracována literární rešerše na dané téma,
- byl zhodnocen současný stav bezpečnosti přeprav hospodářských zvířat v ČR a EU,
- byly posouzeny a minimalizovány bezpečnostní rizika při přepravě vybraného hospodářského zvířete (koně) prostřednictvím metody SWOT, KARS a Ishikawa diagramu. Ve spolupráci s certifikovaným přepravcem koní panem Pavlem Čechovským byly zjištěny v analýze SWOT silné a slabé stránky přepravy koní. Bylo zjištěno, že u přepravce převažují silné stránky, díky kterým minimalizuje hrozby, které se v jeho okolí nachází. Byly určeny i příležitosti, které přepravce může využít pro rozvoj bezpečné přepravy koní. Za pomocí metody KARS bylo identifikováno 20 hrozeb, které ohrožují přepravu koní. Mezi nejrizikovější hrozby byl určen vznik dopravní nehody, a proto byla dopravní nehoda dále analyzována metodou Ishikawa diagramu.

- Byl vypracován manuál pro bezpečnou přepravu koní, který může být využit chovateli a majiteli koní, přepravními společnostmi, vzdělávacími institucemi, protože obsahuje postupy, tipy a doporučení pro bezpečnou přepravu koní.
- Na závěr byl vypracován návrh na zkvalitnění bezpečné přepravy koní a ostatních hospodářských zvířat.

Posuzování bezpečnostních rizik, samotný manuál a návrhy na zlepšení byly konzultovány s odborníkem na přepravu koní panem Pavlem Čechovským a dále s MVDr. Lucií Souškovou.

Tato diplomová práce přispívá k lepšímu porozumění problémům spojených s přepravou hospodářských zvířat a navrhla doporučení pro zlepšení jejich bezpečnosti a welfare.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

About Compassion in world farming. Online. In: Compassion in world farming. Compassion in World Farming International, © 2024 Dostupné z: <https://www.ciwf.org.uk/about-us/> [cit. 2024-01-29].

About us: Our Organisation. Online. Animals' Angels: we are there with the animals. In: Animals' Angels, © 2023. Dostupné z: <https://www.animals-angels.de/en/about-us/our-organisation.html>. [cit. 2023-12-06].

Ban Live Exports. Online. In: Compassion in world farming, © 2024 Dostupné z: <https://www.ciwf.org.uk/our-campaigns/ban-live-exports/>. [cit. 2024-01-29].

ČECHOVSKÝ, Pavel. *Seminář o bezpečnosti a welfare přepravy.* Přednáška. Ranč Orel Nová Ves, 2023.

ČESKO. *Vyhláška č. 176/2023 Sb.: Vyhláška o zdraví zvířat a jeho ochraně a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností.* In: Sbíрка zákonů, 2023 Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-176/zneni-20230701#p49_p49-1-1

ČESKO. *Vyhláška č. 22/2013 Sb.: Vyhláška o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání.* In: Sbíрка zákonů, 2013. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-22>

ČESKO. *Vyhláška č. 4/2009 Sb.: Vyhláška o ochraně zvířat při přepravě.* In: Sbíрка zákonů, 2008. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-4>

ČESKO. *Zákon č. 166/1999 Sb.: Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).* In: Sbíрка zákonů, 1999. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>

ČESKO. *Zákon č. 246/1992 Sb.: Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání.* In: Sbíрка zákonů, 1992. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-246#cast3>

ČESKO. *Zákon č. 361/2000 Sb.: Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu).* In: Sbíрка zákonů, 2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>

Důvod a způsob založení. Online. In: Státní veterinární správa, © 2023. Dostupné z: <https://www.svs-cr.cz/povinne-zverejnovane-informace-podle-zakona-c-1061999-sb/duvod-a-zpusob-zalozeni/>. [cit. 2023-12-05].

EU. NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) č. 206/2010 ze dne 12. března 2010, kterým se stanoví seznamy třetích zemí, území nebo jejich částí, z nichž je povolen vstup některých zvířat a čerstvého masa na území Evropské unie, a požadavky na veterinární osvědčení. In: Úřední věstník Evropské unie. 2010. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32010R0206R%2801%29>.

EU. Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97. In: Úřední věstník Evropské unie. 2004. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32005R0001>.

EU. Sdělení č. 114/2003 Sb. m. s.: Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské dohody o ochraně jatečných zvířat (č. 102). In: Štrasburk, 1979 Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2003-114>

EU. Sdělení č. 20/2000 Sb. m. s.: Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Evropské dohody o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě. In: Paříž, 1968 Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2000-20>

Farm Animals. Online. In: Eurogroup for Animals, Belgium © 2024 Dostupné z: <https://www.eurogroupforanimals.org/what-we-do/policy-areas/farm-animals>. [cit. 2024-01-29].

FROUZ, Jan a FROUZOVÁ, Jaroslava. *Aplikovaná ekologie*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4577-3.

GRANDIN, Temple. *Livestock Handling and Transport*. 5th. UK: CABI Publishing, 2019. ISBN 9781786399168.

Hospodářská zvířata. Online. In: Nadace na ochranu zvířat, © 2024 Dostupné z: <https://www.ochranazvirat.cz/2017/06/06/dalsi-prispevek/>. [cit. 2024-01-29].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2013. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publicace/ib1404.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2014. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publicace/ib1504.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2015. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1604.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2016. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1703.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2017. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1803.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2018. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1903.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2019. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2003.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2020. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2103.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2021. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2203.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Informace o programu ochrany zvířat: situace v roce 2022. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2303.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Ishikawův diagram. Online. In: Management Mania. © 2011-2016. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/ishikawuv-diagram>. [cit. 2024-03-25].

JÁNOŠÍK, Martin. *Aplikace zákona na ochranu zvířat ve městech a obcích.* Přednáška. Ministerstvo vnitra, 2021.

JARCOVSKÁ, PH.D., Lucie. *Výzkumné strategie kvalitativního výzkumu*. Online. In: Informační systém Masarykovy univerzity. © 2024. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/podzim2017/SPp100/um/SP7BP_MTO1_Metody_kvalitativni_pristupy2.pdf. [cit. 2024-04-02].

JEBAVÝ, Lukáš. *Etika chovu a etologie zvířat*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2012. ISBN 978-80-213-2282-0.

JELŠOVSKÁ, Katarína a PETERKOVÁ, Andrea. *Řešení krizových situací - metody a jejich aplikace*. Online. In: Opava: Slezská univerzita v Opavě - Matematický ústav v Opavě, 2013, s. 89. Dostupné z: <http://projects.math.slu.cz/AM/activ/soubory/opory/ResKrizi.pdf>. [cit. 2024-03-20].

Kolektiv autorů. *Nesvoboda: o zneužívání zvířat lidmi*. Velká Ves: Lukáš Vincour, 202. ISBN 978-80-270-7844-8.

Materiály potřebné pro dopravce přepravující zvířata. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/zdravi-zvirat/prehled-potrebnych-materialu/>. [cit. 2024-02-01].

MÜLLEROVÁ, Hana a STEJSKAL, Vojtěch. *Ochrana zvířat v právu*. Společnost (Academia). Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2317-9.

NOVÁK, Pavel, Miroslav ŠOCH a kol. *Záchrana zvířat*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 1998. ISBN 80-86111-25-3.

O ministerstvu. Online. In: Ministerstvo zemědělství. © 2009-2021. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/portal/mze/ministerstvo-zemedelstvi/o-ministerstvu>. [cit. 2023-12-05].

O nás. Online. In: Nadace na ochranu zvířat. © 2024. Dostupné z: <https://www.ochrana-zvirat.cz/o-nas/>. [cit. 2024-01-29].

O nás. Online. In: Společnost pro zvířata. SPOLEČNOST PRO ZVÍŘATA ZO ČSOP, © 2023. Dostupné z: <https://spolecnostprozvirata.cz/o-nas/>. [cit. 2023-12-06].

Ochrana zvířat (chovaných v souvislosti s hospodářskou činností) při přepravě. Online. In: Veterinární legislativa Evropské unie. 2018. Dostupné z: https://cit.vfu.cz/euleg/1-temata/6-obchodni_presuny.html. [cit. 2024-01-31].

Ozonový generátor – co to je a jak funguje ozonovač? Online. In: Nano Space. © 2024. Dostupné z: https://www.nanospace.cz/blog/ozonovy-generátor/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwk6SwBhDPARIsAJ59GweHQup97lxFYmYTE-RepwBtG00pGtHUNSSQ2088Lv4IUsE9tzaOfPy4aAsxdEALw_wcB. [cit. 2024-03-31].

Plastová cedulka - PŘEPRAVA ZVÍŘAT. Online. In: ALM centrum. © 2024. Dostupné z: <https://www.almcentrum.cz/plastova-cedulka-preprava-zvirat>. [cit. 2024-03-15].

Political Advocacy. Online. In: Eurogroup for Animals, Belgium, © 2024. Dostupné z: <https://www.eurogroupforanimals.org/what-we-do/policy-areas/political-advocacy>. [cit. 2024-01-29].

Přezkum č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti. Online. In: Evropský účetní dvůr. © 2024. Dostupné z: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RV-2023-03/RV-2023-03_CS.pdf. [cit. 2024-03-15].

Průručka osvědčených postupů. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: https://www.svs.cz/wp-content/files/zvirata/Prir_osv_post2007.pdf. [cit. 2024-01-30].

Questions and Answers on Animal Welfare in transport. Online. In: European Commission. 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_6252. [cit. 2024-03-14].

Rozhovor s MVDr. Lucií Souškovou, veterinární lékařkou, dne 30. 3. 2024.

Rozhovor s panem Pavlem Čechovským, certifikovaným přepravcem koní, dne 22. 3. 2024.

SWOT. Online. In: MUNI. © 2024. Dostupné z: <https://kisk.phil.muni.cz/kreativita/temata/vizualizace-a-presentace-informaci/swot-analyza>. [cit. 2024-03-25].

Terrestrial Code: Online Access. Online. In: World Organisation for Animal Health. © 2023. Dostupné z: <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmlfile=sommaire.htm>. [cit. 2023-11-28].

TOMEK, Miroslav a MIHOKOVÁ JAKUBČEKOVÁ, Júlia. *ŠPECIÁLNE PREPRAVY*. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline, 2017. ISBN 978-80-554-1395-2.

TRACES at a glance. Online. In: European Commission. © 2024. Dostupné z: https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/traces_en. [cit. 2024-03-11].

TrailerCam HD. Online. In: Luda Farm. © 2024. Dostupné z: <https://www.luda.farm/products/trailercam-hd>. [cit. 2024-03-31].

Víte kolik vody pro drůbež? Online. In: Slepicar.cz, © 2023 Dostupné z: <https://www.slepicar.cz/blog/331-vite-kolik-vody-pro-drubez.html>. [cit. 2024-02-01].

Voda a napájení koní. Online. In: Agropress.cz. © 2024. Dostupné z: <https://www.agropress.cz/voda-a-napajeni-koni/>. [cit. 2024-02-01].

Welfare aspects of the long distance transportation of animals: Historical perspectives on long distance transport of animals. Online. BLANCOU, Jean a PARSONSON, Ian. Veterinaria Italiana. 2008, roč. 44, s. 292. ISSN 1828-1427. Dostupné z: http://www.izs.it/vet_italiana/2008/44_1/19.pdf. [cit. 2024-01-30].

Who we are. Online. In: The World Organisation for Animal Health, © 2023. Dostupné z: <https://www.woah.org/en/who-we-are/>. [cit. 2023-12-06].

Za lepší svět pro zvířata a zastavení krutých transportů. Online. In: Společnost pro zvířata., © 2023. Dostupné z: <https://stoptransport.cz/>. [cit. 2023-12-06].

Zoo rekvalifikace - *Jednodenní kurz pro dopravce přepravující zvířata.* Přednáška. Praha, 2024.

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2013. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1402.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2014. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1502.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2015. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1602.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2016. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1702.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2017. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib1802.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2018. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: https://www.svscr.cz/wp-content/files/Zprva_o_innosti_v_oblasti_ochrany_zdrav_zvat_v_roce_2019.pdf. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2019. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: https://www.svscr.cz/wp-content/files/Zprva_o_innosti_v_oblasti_ochrany_zdrav_zvat_v_roce_2019.pdf. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2020. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2102.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2021. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib2202.pdf>. [cit. 2024-03-13].

Zpráva o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v roce 2022. Online. In: Státní veterinární správa. © 2024. Dostupné z: <https://www.svscr.cz/wp-content/files/dokumenty-a-publikace/ib0223.pdf>. [cit. 2024-03-13].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
FAWC	Britská Rada pro welfare hospodářských zvířat
IZS	Integrovaný záchranný systém
K_{ARi}	Koeficient aktivity rizika
K_{PRi}	Koeficient pasivity rizika
KVS	Krajská veterinární správa
MU	Mimořádná událost
SVS	Státní veterinární správa
TRACES	Trade Control and Expert System
VR	Virtuální realita
WOAH	World Organisation for Animal Health

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet hospodářství v ČR za období 2012-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024).....	41
Graf 2 Počet chovaných zvířat v ČR v letech 2012-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)	42
Graf 3 Počet kontrol a závad u hospodářských zvířat při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	48
Graf 4 Počet kontrol a závad u hospodářských zvířat při mezinárodní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	50
Graf 5 Graf analýzy s určením strategie (Zdroj: vlastní zpracování)	62
Graf 6 Graf souvztažnosti K_{ARi} a K_{PRi} pro R_i (Zdroj: vlastní zpracování).....	68

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Svobody zvířat (Zdroj: vlastní zpracování podle Čechovského, 2023)	20
Obrázek 2 Faktory způsobující stres u zvířete (Zdroj: vlastní zpracování podle Čechovského, 2023)	21
Obrázek 3 Evropský kuň upevněný na palubě lodi směřující do Ameriky (Zdroj: Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008)	23
Obrázek 4 Nakládání 7 koní do vagonu (Zdroj: Welfare aspects of the long distance transportation of animals, 2008)	24
Obrázek 5 Rušivé vlivy při nakládce (Zdroj: vlastní zpracování podle Terrestrial Code: Online Access, © 2023)	28
Obrázek 6 Symbol pro přepravu zvířat (Zdroj:	34
Obrázek 7 Mapa největších dovozců živých zvířat z EU do ČR v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022)	44
Obrázek 8 Mapa zemí, kam ČR nejvíce exportovala živá zvířata do EU v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)	46
Obrázek 9 Metoda SWOT analýzy pro přepravu koní (Zdroj: vlastní zpracování)	59
Obrázek 10 Graf souvztažnosti metody KARS (Zdroj: vlastní zpracování podle Jelšovské a Peterkové, 2013)	63
Obrázek 11 Ishikawa diagram (Zdroj: vlastní zpracování)	72
Obrázek 12 Schéma pro bezpečné plánování přepravy koní (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)	75
Obrázek 13 Vývojový diagram pořízení přepravníku	76
Obrázek 14 Znaky zdravého zvířete (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)	78
Obrázek 15 Činnost chovatele při dopravní nehody s koněm	83
Obrázek 16 TrailerCam HD (Zdroj: TrailerCam HD, © 2024)	85

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Etologie a manipulace s vybranými hospodářskými zvířaty (Zdroj: vlastní zpracování podle Nováka, Šocha a kol., 1998; Jebavého, 2012; Příručky osvědčených postupů, 2007)	26
Tabulka 2 Etologie a manipulace s vybranými hospodářskými zvířaty – pokračování (Zdroj: vlastní zpracování podle Nováka, Šocha a kol., 1998; Jebavého, 2012; Příručky osvědčených postupů, 2007)	27
Tabulka 3 Požadavky na vodu (Zdroj: vlastní zpracování podle Příručky osvědčených postupů, 2007; Víte kolik vody pro drůbež?, © 2023; Voda a napájení koní, © 2024)	34
Tabulka 4 Příznaky stresu (Zdroj: vlastní zpracování podle Příručky osvědčených postupů, 2007)	36
Tabulka 5 Minimální plocha pro silniční přepravu pro vybraná hospodářská zvířata (Zdroj: vlastní zpracování podle EU, 2004)	36
Tabulka 6 Import živých zvířat z EU do ČR (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)	43
Tabulka 7 Export živých zvířat z ČR do EU v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Zpráv o činnosti v oblasti ochrany zdraví zvířat v letech 2013-2022, © 2024)	45
Tabulka 8 Kontroly a závady při vnitrostátní přepravě hospodářských zvířat v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	47
Tabulka 9 Závady při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	49
Tabulka 10 Kontroly a závady při mezinárodní přepravě hospodářských zvířat v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	50
Tabulka 11 Závady při vnitrostátní přepravě (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	51
Tabulka 12 Počet kontrolovaných hospodářských zvířat při přepravě v letech 2013-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Informací o programu ochrany zvířat: situace v letech 2013-2022, © 2024)	53
Tabulka 13 Přeprava hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2022 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)	55
Tabulka 14 Doba trvání přepravy hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2021 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)	56
Tabulka 15 Důvody přeprav hospodářských zvířat v rámci EU v letech 2017-2021 (Zdroj: vlastní zpracování podle Přezkumu č. 03/2023: Přeprava živých zvířat v EU: výzvy a příležitosti, © 2024)	56
Tabulka 16 Stanovení vah (Zdroj: vlastní zpracování)	60
Tabulka 17 Bodové hodnocení (Zdroj: vlastní zpracování)	61
Tabulka 18 Tabulka koeficientů aktivity a pasivity (Zdroj: vlastní zpracování)	64

Tabulka 19 Tabulka souvztažnosti rizik metody KARS (Zdroj: vlastní zpracování).....	65
Tabulka 20 Znaký zdravého koně (Zdroj: vlastní zpracování podle Zoo rekvalifikace, 2024)	78

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Certifikát o účasti na semináři o bezpečnosti a welfare přepravy

Příloha P II: Fotodokumentace semináře o bezpečnosti a welfare přepravy

Příloha P III: Osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce

Příloha P IV: Povolení přepravce

Příloha P V: Kniha jízd

PŘÍLOHA P I: CERTIFIKÁT O ÚČASTI NA SEMINÁŘI O BEZPEČNOSTI A WELFARE PŘEPRAVY

CERTIFIKÁT

O ÚČASTI NA SEMINÁŘI O BEZPEČNOSTI A WELFARE PŘEPRAVY

11.3.2023 Ranč Orel Nová Ves

Tento certifikát obdržel/a:

WFG

Leona Tomášková
Welfare group.cz

PAVEL ČECHOVSKÝ
LEKTOR

ZBYNĚK HALBICH
JEDNATEL WFG

TOMÁŠ FÖRCHTGOTT
LEKTOR

PŘÍLOHA P II: FOTODOKUMENTACE SEMINÁŘE O BEZPEČ- NOSTI A WELFARE PŘEPRAVY

Obr. 1 Převravník pro koně (Zdroj: vlastní)

Obr. 2 Nakládání koně (Zdroj: vlastní)

Obr. 3 Nakládání koně (Zdroj: vlastní)

Obr. 4 Nakládání koně (Zdroj: vlastní)

PŘÍLOHA P III: OSVĚDČENÍ O ZPŮSOBILOSTI PRO ŘIDIČE A PRŮVODCE

Osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce podle čl. 17 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2005

Certificate of competence for drivers and attendants
pursuant to Article 17(2) of Council Regulation (EC) No 1/2005

1. IDENTIFIKACE ŘIDIČE / PRŮVODCE DRIVER / ATTENDANT IDENTIFICATION		
1.1 Příjmení Surname	Tomášková Bc.	
1.2 Jméno (jména) First names	Leona	
1.3 Datum narození Date of birth	1.4 Místo a země narození Place and country of birth	1.5 Státní příslušnost Nationality
22.12.1988	Vyškov Česká republika	Česká republika
2. OSVĚDČENÍ ČÍSLO CERTIFICATE NUMBER	CZ 11700	
2.1 Toto osvědčení je platné do This authorisation is valid until	Bez omezení Unlimited validity	
3. SUBJEKT VYDÁVAJÍCÍ OSVĚDČENÍ BODY ISSUING THE CERTIFICATE		
3.1 Název a adresa subjektu, který osvědčení vydal Name and address of the body issuing the certificate	Ministerstvo zemědělství Ministry of Agriculture of the Czech Republic Těšnov 17, 117 05 Praha 1	
3.2 Telefon Telephone	3.3 Fax Fax	3.4 E-mail Email
+420 221 812 441	---	ooz@mze.gov.cz
3.5 Datum Date	3.6 Místo Place	3.7 Razítko Stamp
21.03.2024	Praha	
3.8 Jméno a podpis Name and signature	Ing. Jiří Novák	

OSVĚDČENÍ O ZPŮSOBILOSTI PRO ŘIDIČE A PRŮVODCE
podle čl. 17 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2005
CERTIFICATE OF COMPETENCE FOR DRIVERS AND ATTENDANTS
pursuant to Article 17(2) of Council Regulation (EC) No 1/2005

IDENTIFIKACE ŘIDIČE / PRŮVODCE
DRIVER / ATTENDANT IDENTIFICATION

Příjmení Surname	Tomášková Bc.
Jméno (jména) First names	Leona
Datum narození Date of birth	22.12.1988
Místo a země narození Place and country of birth	Vyškov Česká republika
Státní příslušnost Nationality	Česká republika
OSVĚDČENÍ ČÍSLO CERTIFICATE NUMBER	CZ 11700
Toto osvědčení je platné do This authorisation is valid until	Bez omezení Unlimited validity

SUBJEKT VYDÁVAJÍCÍ OSVĚDČENÍ
BODY ISSUING THE CERTIFICATE

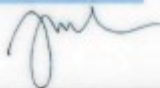
Název a adresa subjektu, který osvědčení vydal
Name and address of the body issuing the certificate

Ministerstvo zemědělství
Ministry of Agriculture of the Czech Republic
Těšnov 17, 117 05 Praha 1

Telefon Telephone	+420 221 812 441	Datum Date	21.03.2024
Fax	---	Místo Place	Praha
E-mail Email	00z@mze.gov.cz	Razítko Stamp	

Jméno a podpis Name and signature

Ing. Jiří Novák

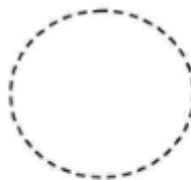

PŘÍLOHA P IV: POVOLENÍ PŘEPRAVCE

Povolení přepravce podle čl. 10 odst. 1

1. POVOLENÍ PŘEPRAVCE Č.		
2. IDENTIFIKACE PŘEPRAVCE 2.1 Obchodní firma		TYP 1 NEPLATNÝ PRO DLOUHOTRVAJÍCÍ CESTY
2.2 Adresa		
2.3 Město	2.4 PSČ	2.5 Členský stát
2.6 Telefon	2.7 Fax	2.8 E-mail
3. POVOLENÍ OMEZENO NA URČITÉ Druhy zvířat ☐ Druhy přepravy ☐		
Upřesněte:		
Toto povolení je platné do		
4. ORGÁN VYDÁVAJÍCÍ POVOLENÍ		
4.1 Název a adresa orgánu		
4.2 Telefon	4.3 Fax	4.4 E-mail
4.5 Datum	4.6 Místo	4.7 Úřední razítko
4.8 Jméno a podpis příslušného úředníka		

Povolení přepravce podle čl. 11 odst. 1

1. POVOLENÍ PŘEPRAVCE Č.		
2. IDENTIFIKACE PŘEPRAVCE		TYP 2 PLATNÝ PRO VŠECHNY CESTY VČETNĚ DLOUHOTRVAJÍCÍCH
2.1 Obchodní firma		
2.2 Adresa		
2.3 Město	2.4 PSČ	2.5 Členský stát
2.6 Telefon	2.7 Fax	2.8 E-mail
3. ROZSAH PLATNOSTI POVOLENÍ OMEZENO NA URČITÉ		
druhy zvířat ☐		druhy přepravy ☐
Upřesněte:		
Toto povolení je platné do		
4. ORGÁN VYDÁVAJÍCÍ POVOLENÍ		
4.1 Název a adresa orgánu		
4.2 Telefon	4.3 Fax	4.4 E-mail
4.5 Datum	4.6 Místo	4.7 Úřední razítko
4.8 Jméno a podpis příslušného úředníka		

ODDÍL 2 / SECTION 2
MÍSTO ODESLÁNÍ / PLACE OF DEPARTURE

1. CHOVATEL v místě odeslání - Jméno a adresa (pokud se nejedná o organizátora uvedeného v oddíle 1) ^(a) <i>KEEPER at the place of departure – Name and address (if different from the organiser mentioned in section 1) ^(a)</i>		
2. Místo a členský stát odeslání ^(b) <i>Place and Member State of departure ^(b)</i>		
3. Datum a čas naložky prvního zvířete ^(b) <i>Date and time of first animal loading ^(b)</i>	4. Počet naložených kusů ^(b) <i>Number of animals loaded ^(b)</i>	5. Identifikace dopravního prostředku <i>Identification of the means of transport</i>
6. Já, chovatel zvířat v místě odeslání, tímto prohlašuji, že jsem byl přítomen naložce zvířat. Podle mého vědomí byla výše uvedená zvířata v době naložky způsobilá k přepravě a zařízení a postupy pro zacházení se zvířaty byly v souladu s nařízením (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností. <i>I, the keeper of the animals at the place of departure, hereby declare that I have been present at the loading of the animals. According to my knowledge, at the time of loading the above mentioned animals were fit for transport and the facilities and procedures for handling the animals were in accordance with the provisions of Regulation (EC) No 1/2005 on the protection of animals during transport and related operations.</i>		
7. Podpis chovatele v místě odeslání / Signature of the keeper at the place of departure		
8. DOPLŇKOVÉ KONTROLY PŘI ODJEZDU / ADDITIONAL CHECKS AT DEPARTURE		
9. VETERINÁRNÍ LÉKAŘ v místě odeslání (jméno a adresa) <i>VETERINARIAN at the place of departure (name and address)</i>		
10. Já, veterinární lékař, tímto prohlašuji, že jsem zkontroloval a schválil naložku výše uvedených zvířat. Podle mého vědomí byla v době naložky zvířata způsobilá k přepravě a dopravní prostředek i postupy při přepravě byly v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1/2005. <i>I, veterinarian, hereby declare that I have checked and approved the loading of the animals mentioned above. According to my knowledge, at the time of departure, the animals were fit for transport and the means of transport and the transport practices were in accordance with the provisions of Council Regulation (EC) No 1/2005.</i>		
11. PODPIS VETERINÁRNÍHO LÉKAŘE <i>Signature of the VETERINARIAN</i>		

^(a) Chovatel: viz definice v čl. 2 písm. k) nařízení Rady (ES) č. 1/2005
Keeper: see definition in Article 2(k) of the Council Regulation (EC) No 1/2005

^(b) Pokud se liší od oddílu 1
If different from Section 1

ODDÍL 3 / SECTION 3

MÍSTO URČENÍ / PLACE OF DESTINATION

1. CHOVATEL v místě určení / ÚŘEDNÍ VETERINÁRNÍ LÉKAŘ - Jméno a adresa ^(H) <i>KEEPER at the place of destination / OFFICIAL VETERINARIAN - Name and address ^(H)</i>			
2. Místo a členský stát určení / kontrolní stanoviště ^(H) <i>Place and Member State of destination / Checking point ^(H)</i>		3. Datum a čas kontroly <i>Date and time of the check</i>	
4. PROVEDENÉ KONTROLY <i>CHECKS PERFORMED</i>		5. VÝSLEDEK KONTROL <i>OUTCOME OF THE CHECKS</i>	
		5.1 SOULAD <i>COMPLIANCE</i>	5.2 VÝHRADY <i>RESERVATIONS</i>
4.1 Dopravce <i>Transporter</i>	Číslo povolení ^(H) <i>Authorisation number ^(H)</i>	☐	☐
4.2 Řidič <i>Driver</i>	Číslo osvědčení o způsobilosti <i>Number of the certificate of competence</i>	☐	☐
4.3 Dopravní prostředek <i>Means of transport</i>	Identifikace ^(H) <i>Identification ^(H)</i>	☐	☐
4.4 Vyhrazené prostory <i>Space allowances</i>	Průměrná plocha / ks v m² <i>Average space / animal in m²</i>	☐	☐
4.5 Záznamy v knize jízd a limity doby jízdy <i>Journey log records and journey time limits</i>		☐	☐
4.6 Zvířata (uvedte počet pro každou kategorii) <i>Animals (specify the number for each category)</i>			
Celkový počet kontrol. zvířat <i>Total checked</i>	N Nezpůsobilá <i>U Unfit</i>	U Uhynulá <i>D Dead</i>	Z Způsobilá <i>F Fit</i>
6. Já, chovatel zvířat v místě určení / úřední veterinární lékař tímto prohlašuji, že jsem zkontroloval zásilku zvířat. Podle mého vědomí byla v době kontroly zaznamenána výše uvedená zjištění. Jsem si vědom toho, že příslušné orgány musí být co nejdříve informovány o případných výhradách a v každém případě tehdy, pokud byla objevena uhynulá zvířata. <i>I, the keeper of the animals at the place of destination/ official veterinarian, hereby declare that I have checked this consignment of animals. According my knowledge, at the time of the check the abovementioned findings were recorded. I am aware that the competent authorities shall be informed as soon as possible of any reservation there may be and each time dead animals are discovered.</i>			
7. Podpis chovatele v místě určení / úředního veterinárního lékaře (s úředním razítkem) <i>Signature of the keeper at the place of destination / official veterinarian (with official stamp)</i>			

^(H) Nehodící se škrtněte / Delete as appropriate

^(H) Pokud se liší od oddílu 1 / If different from section 1

^(H) Pokud se liší od oddílu 2 / If different from section 2

ODDÍL 4 / SECTION 4
PROHLÁŠENÍ DOPRAVCE / DECLARATION BY TRANSPORTER

VYPLNÍ ŘIDIČ BĚHEM CESTY A MUSÍ BÝT PŘEDLOŽENO PŘÍSLUŠNÝM ORGÁNŮM MÍSTA ODESLÁNÍ VE LHŮTĚ JEDNOHO MĚSÍCE ODE DNE PŘÍJEZDU NA MÍSTO URČENÍ. TO BE COMPLETED BY THE DRIVER DURING THE COURSE OF THE JOURNEY AND TO BE AVAILABLE TO THE COMPETENT AUTHORITIES OF THE PLACE OF DEPARTURE WITHIN ONE MONTH OF THE DATE OF ARRIVAL AT THE PLACE OF DESTINATION.						
Skutečný itinerář - místa odpočinku, překládky nebo výstupní místa Actual itinerary – resting, transfer or exit points						
Místo a adresa / Place and address	Příjezd / Arrival		Odjezd / Departure		Délka trvání zastávky Length of stop	Důvod / Reason
	Datum Date	Čas Time	Datum Date	Čas Time		
Důvod případných rozdílů mezi skutečným a plánovaným itinerářem / Ostatní poznámky Reason for any difference between actual and proposed itinerary / Other observation						Datum a čas příjezdu na místo určení Date and time of Arrival at the place of destination
Počet a příčina poranění nebo úhynu zvířat během cesty Number and reason of animal injuries and/or deaths during the journey						
Jméno a podpis ŘIDIČE (ŘIDIČŮ) DRIVER(S)'s name and signature			Jméno DOPRAVCE, číslo povolení TRANSPORTER's name, authorisation number			
Jakožto dopravce tímto osvědčuji, že výše uvedené údaje jsou správné, a jsem si vědom toho, že každá událost během přepravy, při které dojde k úhynu zvířat, musí být ohlášena příslušným orgánům místa odeslání. As the transporter, I hereby certify that the entries above are correct and I am aware that any incident during the journey that leads to animals death shall be declared to the competent authorities of the place of departure.						
Datum a místo / Date and place						Podpis dopravce / Transporter's signature

ODDÍL 5 / SECTION 5
ZPRÁVA O MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH č.:
ANOMALY REPORT No

Příslušnému orgánu se zašle kopie zprávy o mimořádné události doložená kopií oddílu 1 knihy jízd.
A copy of the anomaly report accompanied by a copy of Section 1 of the journey log shall be transmitted to the competent authority.

1. Jméno, označení a adresa OHLAŠOVATELE / DECLARANT'S name, title and address	
2. Místo a členový stát, ve kterém byla mimořádná událost zjištěna <i>Place and Member State where the anomaly was observed</i>	3. Datum a čas, kdy byla mimořádná událost zjištěna <i>Date and time when the anomaly was observed</i>
4. DRUH MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI podle nařízení Rady (ES) č. 1/2005 <i>TYPE OF ANOMALY (IES) pursuant to Council Regulation (EC) No 1/2005</i>	
4.1 Způsobilost k přepravě ⁽¹⁾ <i>Fitness for transport ⁽¹⁾</i> ☐	4.6 Vyhrazené prostory ⁽⁴⁾ <i>Space allowances ⁽⁴⁾</i> ☐
4.2 Dopravní prostředek ⁽²⁾ <i>Means of transport ⁽²⁾</i> ☐	4.7 Povolení dopravce ⁽⁷⁾ <i>Transporter's authorisation ⁽⁷⁾</i> ☐
4.3 Postupy při přepravě ⁽³⁾ <i>Transport practices ⁽³⁾</i> ☐	4.8 Osvědčení o způsobilosti řidiče ⁽⁶⁾ <i>Driver certificate of competence ⁽⁶⁾</i> ☐
4.4 Limity doby jízdy ⁽⁴⁾ <i>Journey time limits ⁽⁴⁾</i> ☐	4.9 Záznamy v knize jízd <i>Journey log records</i> ☐
4.5 Doplňková ustanovení pro dlouhotrvající cesty ⁽²⁾ <i>Additional provisions for long journeys ⁽²⁾</i> ☐	4.10 Ostatní <i>Other</i> ☐
4.10 Poznámky / Remarks:	
5. Tímto prohlašuji, že jsem zkontroloval zásilku výše uvedených zvířat a vyjádřil výhrady uvedené v této zprávě o dodržování nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností. <i>I hereby declare that I have checked the consignment of the abovementioned animals and have expressed the reservations detailed in this report concerning compliance with the provisions of Council Regulation (EC) No 1/2005 on the protection of animals during transport and related operations.</i>	
6. Datum a místo ohlášení příslušnému orgánu <i>Date and time of the declaration to competent authority</i>	7. Podpis ohlašovatele <i>Signature of the declarant</i>

⁽¹⁾ Příloha I kapitola I a kapitola VI bod 1.9 / *Annex I, Chapter I and Chapter VI, paragraph 1.9*

⁽²⁾ Příloha I kapitoly II a IV / *Annex I, Chapters II and IV*

⁽³⁾ Příloha I kapitola III / *Annex I, Chapter III*

⁽⁴⁾ Příloha I kapitola V / *Annex I, Chapter V*

⁽⁵⁾ Příloha I kapitola VI / *Annex I, Chapter VI*

⁽⁶⁾ Příloha I kapitola VII / *Annex I, Chapter VII*

⁽⁷⁾ Článek 6 / *Article 6*

⁽⁸⁾ Článek 6 odstavec 5 / *Article 6 (5)*